

ఆపస్తంబ గృహ్యసూత్ర, మస్తప్రశ్నద్వయ
సహితాః

యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః -

మైసూరు సంస్థాన మహా విద్యార్థిః
స్తార, యజ్ఞిక, ప్రయోగ, కృష్ణయజుర్వేదసలక్షణ ఘనాంత విద్యార్థిః

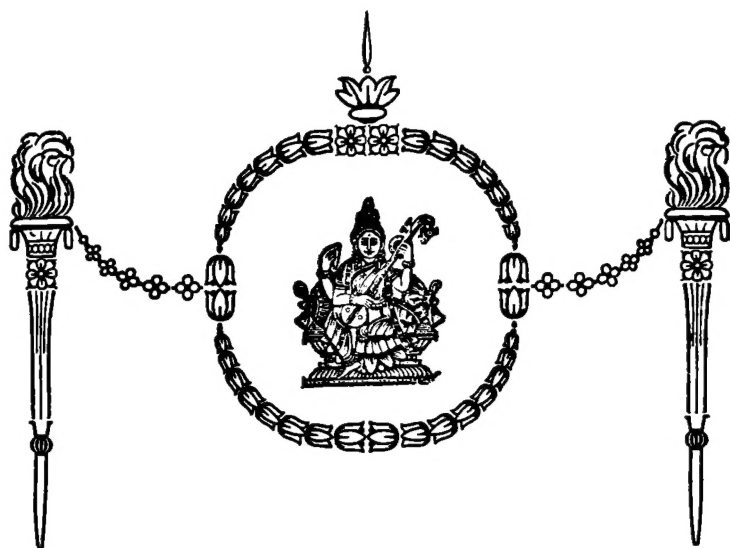
క. వేంకటరామావధానిభిః

ప్రయోగాధ్యత్వాణాం సౌకర్యాయ, సంగృహీతాః
యథాశక్తి సంశోధితాశ్చ

ప్రథమ ముద్రణమ్ ౧,౦౦౦ ప్రతి

భావ మార్గశ్చీర్షే

అముద్రాప్యంత



యా జుష పూర్వప్రయోగ మస్త్రాః

హరిః ఓమ్ ॥ ధృవాద్యాధృవాపృథివీ । ధృవం విశ్వ
మిదం జగత్ । ధృవాహ పర్వతా ఇమే । ధృవోరాజా
విశామయమ్ । ఇహైవైధి మాస్యధిష్ఠాః ॥ పర్వత ఇవావీచా
చలిః । ఇన్ద్ర ఇవైహధృవస్త్రిష్ఠ । ఇహ రాష్ట్రముధారయ । అభి
తిష్ఠ పృథ్వీతః । అధరేసన్తుశత్రవః । ఇన్ద్ర ఇవ వృత్రహతీష్ఠ ॥

దేవీం వాచమజనయన్త దేవాః । తాం విశ్వరూపాః
ప్రళవో వదన్తి । సా నో మన్దేక్షమూర్జం దుహానా । ధేను
ర్వాగస్మానుప సుప్త్యతైతు ॥

తే అస్మత్తపస్తు హేతయః పాప్తకో అస్మభ్యగ్ శివో భవ ॥
 నమస్తే హరనే శోచిషే నమస్తే అస్త్యచిషే । అన్యంతే
 అస్మత్తపస్తు హేతయః పాప్తకో అస్మభ్యగ్ శివో భవ । నృష
 దైవ డపుష దైవ డ్వనన దైవ డ్భహిష దైవ డ్భువవిష దైవ డ్భ
 యే దైవా దైవానాం యజ్ఞియా యజ్ఞియానాగ్ సంవత్సరీణ
 ముపభాగమాసతే । అప్తతాదో హవిషాయజ్ఞే అస్తింధ్వయం
 జహుధ్వం మధునోఘృతస్య । యే దైవా దైవేష్యధిదేవత్వ మా
 యన్యే బ్రహ్మణః పురప్తతారో అన్య । యేభ్యోన తేపవతేధా
 మ కిం చన నతేదివోనపృథివ్యాఅధిన్నుషు । ప్రాణదాలపా
 నదా వ్యానదాశ్చక్షుదా వహ్దావరిహ్దాః । అన్యం
 తే అస్మత్తపస్తు హేతయః పాప్తకో అస్మభ్యగ్ శివో భవ ।
 అగ్నిస్త్రిగ్నోన శోచిషా యగ్ సద్విశ్వంస్యత్రిణమ్ । అగ్ని
 నో వగ్ సంతేరయిమ్ । సైనానీకేన సువిదతో అన్మేయ
 ష్టా దైవాగ్ ఆయజ్ఞిషస్త్వస్తి । అదభ్యో గోపాక్షతనః పరస్సా
 అగ్నేద్యుమదుతరేవద్దిదీహి ॥

మహీ ద్యాః పృథివీ చ న ఇమం యజ్ఞం మిమిక్ష తామ్ ।

పిప్రతాం నో భర్తీమభిః ॥

ఓషధయ స్సంవదంతై సోమేనస్తహరాజ్ఞా । యస్మై
కరోతి బ్రాహ్మణస్తగ్ం రాజన్పారయామసి ॥

ఆజిఘ్ర కలశం మవ్యురు ధారా పయస్వత్యాత్వా
విశంత్విందవస్సముద్ర మివ సింధవస్సామా స్తహస్ర ఆభజ
ప్రజయా ప్రశుభిస్తహపునర్తావిశతాద్రయః ॥

ఇమంమే గంగే యమునే నరస్వతి శుతుద్రిస్తాన్మగ్ం
సచతాపరుష్ణియా । అసిక్నియా మరుద్వృధేవితస్త యాజే
కియే శృణుహ్యసుమాయా ॥

గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాం కర్తపిణీమ్ ।
ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయే శ్రియమ్ ॥

కాండాత్కాండాత్ప్రరోహన్తీ పరుషఃపరుషఃపరి । ఏవా
నోదూర్వే వ్రతను స్తహస్రేణ శతైనచ ॥

అశ్వధేవో నిషదసంప్రణేవో వసతిః కృతా । గోభాజః
ఇత్కిలా సథ యత్స నవథ పూరుషమ్ ॥

యాః పరిసీ యాః అపలా అపుష్పాయాశ్చ పుష్పిణీః ॥
బృహస్పతి ప్రసూతాస్తానో ముంచంత్యగ్ంహసః ॥

అగ్నే రేతశ్చం ద్రగ్ం హిరణ్యమ్ । అదభ్యస్సంభూత
మమృతం ప్రజాసు । తత్సంభరన్నత్తరతో నిధాయ । అతి
ప్రియచ్ఛందురితి తరేయమ్ ॥

బృహస్పతేజఃషస్వనోహవ్యాని విశ్వదేవ్య । రాస్వ-
రత్నాని దాశుషే ॥

యువాసు వాసాః పరివీత ఆగ్రాత్స ఉశ్రేయాన్భవతి
జాయమానః । తంధీరాసః కవయ ఉన్నయంతి స్వాధియో
మనసా దేవయన్తః ॥

పూణాః దర్శివరాపత సుపూణాః పునరాపత ।
వస్సైవవిక్రీణా వహః ఇవ్తమూర్జగ్ం శతక్రతో ॥

ఇమం మేవరుణ శ్రుధీహవమద్యాచమృడయ । త్వా
మప్తస్యరాచకే ॥

తత్త్వా యామి బ్రహ్మణా వందమానస్తదా శాస్త్రే
యజమానో హవిర్భిః ॥ అహేడ మానోవరుణే హబోధ్యురు
శగ్ం నమాన ఆయుః ప్రమోషీః ॥

నర్యప్రజాంమే గోపాయ । అమృతత్వా య జీవ నే ।
జాతాం జనివ్య మాణాంచ । అమృతేనత్యై ప్రతిష్ఠితామ్ ॥

ఋధ్యాన్మహవ్యై ర్నమసో వనద్య । మిత్రం దేవం
మిత్రభేయం నాఅస్తు । అనూరాధా హవిహ వర్ధయంతః ।
శతం జీవేమ శరదస్సవీరాః ॥

నమస్సదనే । నమస్సదస్సత్తయే । నమస్సఘనాం
పురోగాణాం చతుషే । నమోద్దివే । నమః పృథివ్యై ॥

గ్రణానాం త్వగ్రణపతిగ్ం హవామహే కవిం కవీనా
మువ మశ్రవస్తమమ్ । జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పతే
అనః శ్రవణ్మన్నాతిభిస్సీద సాదనమ్ ॥

వాస్తోష్పతే ప్రతిజానీహ్యస్మాన్ధన్వవేళో అనమిహో
భవానః । యత్త్వేమహే ప్రతితంసో జవస్త్వశంస ఏధిద్విపదే,
శం చతుష్పదే ॥

భద్రం కణేభిశ్శృణు యామదేవాః । భద్రం పశ్యే
మాక్షభిర్యజతాః । స్థిరైరంగై స్తుష్టువాగ్ం ససప్తనూభిః ।
వ్యశేమదేవహితం యదాయుః । — ద్రవిణోదాద్రవిణసస్తు
రస్య ద్రవిణోదాస్ససరస్య వయంసత్ । ద్రవిణోదా వీరవతీ
మిమంసో ద్రవిణోదారాసతే దీఘు మాయుః ॥ — సవితా
ప్రశ్వాతాత్సవితా పురస్తాత్సవితోత్త రాత్తాత్సవితాధరా
త్తాత్ । సవితా స స్సువతు సర్వతాతినసవితానోరాసతాం
దీఘుమాయుః ॥ — నవోనవో భవతి జాయమానోహ్నం
కేతురుష సామేత్యగ్రే । భాగం దేవేభ్యో విదధాత్యాయస్స
చంద్రమాస్తిరతి దీఘుమాయుః ॥ — ఆప ఉందంతు జీవసే
ద్ధిష్ఠాయుత్వాయ వర్చసే ॥ — యస్తావృహదా కీరిణా మస్య
మానోమర్త్యం మర్త్యో జోహవీమి । జాతవేదో యశో
అస్మానుధేహి ప్రజాభిరగ్నే అమృతత్వమశ్యాం ॥ — యస్మై
త్వగ్ం సుకృతే జాతవేద ఉత్తోక మగ్నేక్షణవస్సాస్యనం ।
అశ్వినగ్ం సపుత్రిణం వీరవంతం గోమంతగ్ం రయింసశతే
స్వస్తి ॥ సంత్యా సింహామి యజుషా ప్రజామాయుర్ధనంచ ॥

ఉద్ధా[॑]తే[॑]వశకు[॑]నై సా[॑]మగా[॑]యసి[॑] బ్రహ్మపు[॑]త్రణ[॑]వ స[॑]వనె[॑]షు
శం[॑]ససి॥ వృ[॑]షి[॑]వ వా[॑]జీ శి[॑]శు[॑]మతి[॑] ర[॑]వీ[॑]త్యా స[॑]ర్వతో[॑]న శ్శకు[॑]నై
భ[॑]ద్రమా[॑]వద వి[॑]శ్వతో[॑]నశ్శకు[॑]నై పు[॑]ణ్యమా[॑]వ॥

యత్పు[॑]ణ్యం నక్ష[॑]త్రం । తద్బ[॑]ట్కు[॑]ర్వీతో[॑]ప[॑]వృ[॑]షమ్ ।
యదా[॑]వై సూ[॑]ర్య ఉ[॑]దతి[॑] । అథ[॑]నక్ష[॑]త్రం నై[॑]తి । యా[॑]వతి త[॑]త్త్ర
సూ[॑]ర్యోగ[॑]చ్ఛే[॑]త్ । యత్ర[॑]జ[॑]ఘ[॑]న్యం ప[॑]శ్యే[॑]త్ । తా[॑]వతి కు[॑]ర్వీత
యత్కూ[॑]రీ[॑]స్యా[॑]త్ । పు[॑]ణ్యహ[॑]వ[॑]వ కు[॑]రు[॑]తె । * యా[॑]న్యై[॑]వ దే[॑]వ
నక్ష[॑]త్రా[॑]ణి । తె[॑]షు కు[॑]ర్వీత యత్కూ[॑]రీ[॑]స్యా[॑]త్ । పు[॑]ణ్యహ
వ[॑]వకు[॑]రు[॑]తె ॥

స్వ[॑]స్త్వయే[॑] వాయు[॑]ము[॑]ప బ్ర[॑]వా[॑]మహ్నై[॑] సో[॑]మం స్వ[॑]స్తి
భు[॑]వన[॑]స్వ య[॑]స్ప[॑]తిః । బృ[॑]హ[॑]స్ప[॑]తిం స[॑]ర్వగ[॑]ణం స్వ[॑]స్త్వయే[॑] స్వ[॑]స్త్వయే[॑]
ఆ[॑]ది[॑]త్యా[॑]సో భ[॑]వన్తు[॑]నః । స్వ[॑]స్తి[॑]న ఇ[॑]ంద్రో[॑] వృ[॑]ధ[॑]శ్ర[॑]వాః । స్వ[॑]స్తి[॑]నః
పూ[॑]షా[॑]వి[॑]శ్వ[॑]వే[॑]దాః । స్వ[॑]స్తి[॑]న స్తా[॑]త్యో[॑] అ[॑]రి[॑]ష్ట[॑]నే[॑]మిః । స్వ[॑]స్తి
నో[॑] బృ[॑]హ[॑]స్ప[॑]తి[॑]ఽధా[॑]తు ॥ అ[॑]ప్యే[॑] దే[॑]వా వ[॑]స[॑]వ[॑]స్సో[॑]మ్యా[॑]సః ।
చ[॑]త్ర[॑]సో[॑]దే[॑]వీ ర[॑]జ[॑]రా[॑]శ్ర[॑]వి[॑]ష్ఠాః । తే[॑] య[॑]జ్ఞం పా[॑]న్తు[॑]ర[॑]జ[॑]సః ప[॑]ర[॑]స్తా[॑]త్ ।
సం[॑]వ[॑]త[॑]స్స[॑]రీ[॑]ణ మ[॑]మృ[॑]త[॑]గ్గ్ం స్వ[॑]స్తి ॥

యాజుష పూర్వ ప్రయోగ మంత్రాః

౯

యం కృత్వా సర్వవేద యజ్ఞ క్రియాకరణ కర్తారంభా
శ్శుభాశ్శోభనాః ప్రవర్తంతే తమహమాంకారమాదింకృత్వా ॥

యాజ్యయా యజతి ప్రతిర్వైయాజ్యా పుణ్యేవ లక్ష్మీః
పుణ్యామేవతల్లక్ష్మీం సంభావయతి పుణ్యాంలక్ష్మీం సంస్కరుతే ॥

ఆదిత్య ఉదయనీయః పథ్యయేవేతః స్వస్త్వా ప్రయంతి
పథ్యాం స్వస్తిమభ్యుద్యంతి స్వస్త్వైవేతః ప్రయంతి స్వస్త్వ
ద్యంతి స్వస్త్వద్యంతి ॥

సర్వామృద్ధి మృధ్నుయామితి తంవై తేజసైవ పురస్తా
త్సర్వభవచ్ఛందోభిర్మధ్యతోఽక్షరై రుపరిష్టా ద్ధాయత్యా
స్సర్వతో ద్వాదశాహం పరిభూయ సర్వా మృద్ధి మాధోన్
త్సర్వామృద్ధి మృధోన్తి యవపం వేద ॥

ఋధ్యామ స్తోమం సమయామ వాచమానో మంత్రం
సరథే హోపయాతమ్ । యశోనవక్వం మధు గోష్వంతరా
భూతాంశో అశ్వినోః కామమప్రాః ॥

త్రీణి త్రీణివై దేవానామృద్ధాని । త్రీణిఛందాగ్ంసి ।
త్రీణినవనాని । త్రయిత్రమేలోకాః । ఋధ్యామేవ తద్వీర్య
ఏషు లోకేషు ప్రతితిష్ఠతి ॥

దధిక్రావణో అకారిషం జిహ్వారశ్వస్య వాజినః । ము
 భిన్తో ముఖాకరత్ప్రణ ఆయుగ్ంషి తారిషత్ । ఆహోహిష్ఠా
 మయోభువ స్తానడ్రోజ్జే దధాతన । మహేరణాయ చతునే ।
 యోవశ్చివతమోరన స్తస్య భాజయతైహనః । ఉశతీరివమా
 తరః । తస్మా అరంగ మామవోయస్య క్షయాయ జిన్వథ ।
 ఆహోజనయథా చనః ॥ హిరణ్య వణాశ్శుచయః పావకా
 యాను జాతః కశ్యపో యాస్వింద్రః । అగ్నిం యాగర్భం
 దధిరే విరూపాస్తాన ఆపశ్యగ్ం స్తోనాభవంతు । యాసాగ్ం
 రాజా వరుణోయాతి మధ్యే సత్యాన్త్రతే అవపశ్యం జనానాం
 మధుశ్చుత శ్శుచయో యాః పావకాస్తాన ఆపశ్యగ్ం స్తోనా
 భవంతు ॥ యాసాం దేవా దివికృణ్వంతి భక్షంయాఅంతరిక్షే
 బహుధా భవంతి । యాః పృథివీం పయస్తాం దంతి శుకా
 స్తాన ఆపశ్యగ్ం స్తోనాభవంతు ॥ శివేనమా చక్షుషా పశ్య
 తావశ్చివయాత్తమ వోవస్పృశతత్త్వచంషే । సర్వాగ్ం అగ్ని
 గ్ం రఘుషదో హువేవో మయివరో బలమోజోనిధత్త ॥

పవమాన న్సువర్జనః । ప్రవిత్రేణ విచర్షణః । యః
 పూతానపునాశుమా ॥ పునంతుమా దేవజనాః । పునంతు మన
 వోధియా । పునంతు విశ్వజయవః । జాతవేదః ప్రవిత్రవత్ ।
 ప్రవిత్రేణ పునాహిమా । శుక్రేణ దేవ దీద్యత్ । అగై
 క్రత్వా క్రతూగ్ం రను । యత్తై ప్రవిత్రమర్చిషి । అగై
 విత మన్తరా । బ్రహ్మ తేన పునీ మహే । ఉభాభ్యం
 దేవ సవితః । ప్రవిత్రేణ సవేనచ । ఇదం బ్రహ్మపునీమహే ।
 వైశ్వ దేవీ పునతీ దేవ్యాగాత్ । యస్యై బహ్వీస్తనువోవీత
 పృష్ఠాః । తయామదంతస్సధ మాద్యేషు । వయగ్ం స్యామ
 పతయోరయూగాం । వైశ్వానరోరశ్మిభిర్మా పునాతు ।
 వాతః ప్రాణేనేషిరోమయోభూః । ద్యావాపృథివీ పయశా
 పయోభిః । ఋతావతీయజ్జయేమా పువీతాః । బ్రహద్భిన్నవిత్ర
 స్పృభిః । వర్షిష్ఠే దేవ మస్మభిః । అగైదత్తైః పునాహిమా ।
 యేన దేవా అపునత । యేన్నావా ద్విభ్యంకశాః । తేన ద్వివేద్యత

౧౨ యాజుష పూర్వప్రయోగ మస్త్రాః

బ్రహ్మణా । ఇదం బ్రహ్మపునీమహే । యః పావమానీరధ్యేతి ॥
ఋషిభి స్సంభృతగ్ంరసం । సర్వగ్ం సపూతమశ్నాతి ।
స్వదితం మాతరిశ్వనా । పావమానీర్యో అధ్యేతి । ఋషిభి
స్సంభృతగ్ం రసం ॥ తస్మై సరస్వతీదుహే । క్షీరగ్ం సర్పిర్య
ఘోదకం । పావమానీ స్వస్త్వయనీః । సుదుఘాహిపయ
న్వతీః । ఋషిభిస్సంభృతోరసః । బ్రాహ్మణే ష్వమృతగ్ం
హితం । పావమానీర్దిశంతు నః । ఇమం లోకమథో అముం
కామాం త్సమధాయంతు నః । దేవీ దేవైస్సమాభృతాః ।
పావమానీస్వస్త్వయనీః । సుదుఘాహిఘృతశ్చృతః । ఋషిభిస్సం
భృతోరసః । బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ం హితం ॥ యేన దేవాః పవి
త్రేణ బ్రత్యానంపున తేనదా । తేన సహస్రధారేణ । పావమాన్యఃపున
స్తుమా । ప్రాజ్ఞావత్యంపవిత్రం । శతోద్యౌమగ్ం హిరణ్మయం ।
తేన బ్రహ్మవిదో వయం । పూతం బ్రహ్మపునీమహే । ఇంద్రస్సు
నీతీనహమాపునాతు । సోమస్సస్వా వరుణస్సమీచ్యా ।

యమోరాజా ప్రమృణాభిః పునాతుమా । జాతవేదామో
 జయంత్యా పునాతు ॥ తచ్చంయోరా వృణీమహే । గ్రాతుం
 యజ్ఞాయ । గ్రాతుం యజ్ఞపతయే । దైవీస్వస్తిరస్తునః । స్వస్తి
 రానుషేభ్యః । ఊర్ధ్వంజిగ్రాతుభేషజం । శన్నో అస్తుద్విపదే ।
 శం చతుష్పదే । ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిః ॥ (పాచ్యాం దిశి
 దేవాఋత్విజో మాజయంతాం । దక్షిణాయాం దిశిమాసాః
 పితరో మాజయంతాం । ప్రతీచ్యాం దిశి గృహః పశవో
 మాజయంతాం । ఉదీచ్యాం దిశ్యాప ఓషధయో వనస్పతయో
 మాజయంతాం । ఊర్ధ్వాం దిశి యజ్ఞస్సంవత్సరో యజ్ఞ
 పతిర్మాజయంతాం ॥

శుచీవో హవ్యామరుతశ్శుచీనాం । శుచిగ్ం హిన్
 మృద్ధ్వరగ్ం శుచిభ్యః । ఋతేన సత్యమృతసాపర్యయే । శుచి
 జన్మానశ్శుచయః పావకాః ॥

అగ్నిశ్శుచివతతమ శ్శుచిర్విప్రశ్శుచికవిః । శుచీరో
 చత్ర ఆవృతః । ఉదగ్నే శుచయస్తవ శుక్రాభాజస్త ఈరతే ।
 తవజ్యోతిగ్ంష్యచయః ॥

౧౪ యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

అప ఇద్వా ఉభేషజీరాపో అమీవచాతసీః । అప
సర్వస్యభేషజీస్తానే కృణ్వన్తుభేషజం । భేషజమేవాస్మైకరోతి
సర్వమాయురేతి ॥

దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే । అశ్వినోర్భావశ్శాభ్యాం
పూష్ణోహస్తాభ్యాం । అశ్వినోర్భేషజ్యేన । తెజసే బ్రహ్మవచః
సాయాభిషించామి । దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే । అశ్వినో
ర్భావశ్శాభ్యాం । పూష్ణోహస్తాభ్యాం । సరస్వత్యైభేషజ్యేన ।
వీర్యాయాన్నాద్యాయాభిషించామి । దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవే
అశ్వినోర్భావశ్శాభ్యాం । పూష్ణోహస్తాభ్యాం । ఇన్ద్రస్యేన్ద్రీయేణ
శ్రియైశ్శనై బలాయాభిషించామి । దేవస్యత్వా సవితుః ప్రస
వే అశ్వినోర్భావశ్శాభ్యాం పూష్ణోహస్తాభ్యాం సరస్వత్యైవాచో
యన్తుర్వన్త్రాగ్నేస్తాసామాజ్యేనాభిషించామిన్ద్రస్యత్వా
సామాజ్యేనాభిషించామి బృహస్పతేస్తాసామాజ్యేనాభిషిం
చామి ॥

వాస్తాష్పతేశగ్గయానగ్ం సదాతెసక్షీమహిర్ణయా
గాతుమత్యా । ఆవఃక్షేమ ఉతయోగై వరంనాయూయంపాత

యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః ౧౫

స్వస్తిభిస్సదానః | అమీషహవాస్తాష్పతే విశ్వానూపాణ్యా
విశ్వా | సఖానుశేవ ఏధినః | శివగ్ శివం ||

ఆసత్యేనరజసావర్తమానోనివేశయన్నమృతంమర్త్యంచ |
హిరణ్యయేన సవితారథేనాదేవోయాతి భువనావివశ్యే |
అగ్నిందూతం పృణీమహే హోతారం విశ్వవేదనం | అస్య
యజ్ఞస్య సుకృతుం || కద్రుద్రాయ ప్రచేతసే మీధుష్టమా
యతవ్యసే | వోచేమశంతమగ్ంహృదే ||

ఆప్యాయస్వ సమేతుతే విశ్వతస్సమ పృష్ఠీయం | భవా
వాజస్య సంగథే || అప్పుమే సోమో అబ్రవీత్ | అంతర్విశ్వా
నిభేషజా | అగ్నించ విశ్వశంభువం | ఆవశ్చ విశ్వభేషజః ||

గౌరీమిమాయ సలిలాని తక్షతీ | ఏకపదీద్విపదీసా
చతుష్పదీ | అష్టాపదీ నవపదీ బభూవషీ | సహస్రాక్షరా
పరమేవ్యోమః ||

అగ్నిర్ముదాధాదివః కకుత్స్థతః పృథివ్యా అయం |
అపాగ్ంరేతాగ్ం సిజన్వతి | స్యానాపృథివి భవాన్మక్షరానివేశనీ |
యచ్ఛానశ్శర్మ సప్రథాః || క్షేత్రస్యపతినావయగ్ం హితేనవ
జయామసి | గామశ్యం పోషయిత్వాననో మృడాతీదృశే ||

ఉద్భుధ్యస్వాగైవ్రతిజాగృహ్యేనమిష్టాపూర్తై సమ్
 సృజేథామయంచ । పునః కృణ్వగ్గంస్తాపితరం యువాన
 మన్వాతాగ్గంస్తీత్వయితంతుమైతం ॥ ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే
 త్రైధానిదధేప్రదం । సమూఢమస్యపాగ్గంసురై ॥ విష్ణోర్నరాటమ
 సివిష్ణోః పృథమసి విష్ణోశ్చైస్త్రిస్తో విష్ణోస్సూరసి విష్ణోర్ధ్రువ
 మసి వైష్ణవమసి విష్ణవేత్వా ॥

బృహస్పతే అతియద్రోయో అర్హద్ద్యమద్విభాతిక్రతు
 మజ్జనేషు । యద్దీదయచ్ఛవసతప్రజాత తదస్తానుద్రవిణం
 ధేహి చిత్రం ॥ ఇంద్రో మరుత్వ ఇహపాహి సోమం యథా
 శార్దూతే అపిబస్సుతస్య । తవప్రణీతీ తవశూరశర్మన్నా వివా
 సంతికవయస్సు యజ్ఞాః ॥ బ్రహ్మజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీ
 మతస్సురుచోవైన ఆవః । నబుధ్నియా ఉప్రమా అస్య విష్ణో
 సతత్ప్రయోనిమసతత్ప్రవివః ॥

శుక్రంతే అన్యద్యజతంతే అన్యద్విషురూపై అహనీ
 ద్యౌరివాసి । విశ్వాహిమాయా అవసిన్వధావో భద్రాంతే
 పూషన్నిహరాతిరస్తు ॥ ఇంద్రోగోమానునారిషు సుపత్నీ మహా

మశ్రవం । నహ్యస్యా అప్రరంచనజరసామరతైవతిః ॥ ఇంద్రం
వో విశ్వతస్పరిహవా మహేజనభ్యః । అస్మాకమస్తుకేవలః ॥

శంసో దేవీరభిష్టయ ఆపో భవన్తుప్రీతయే । శంయో
రభిసవన్తునః ॥ (శమగ్నిరగ్నిభిస్కరచ్ఛన్నస్తపతు సూర్యః ।
శంవాతో వాత్సరసా అప్రసిధః) ॥ ప్రజావతైనత్వ దైతాప్త్యనోయ
విశ్వాజాతానిపరితాబభూవ । యత్కామాస్తేజాహుమస్తన్నో
అస్తువయగ్ం స్యామపతయోరయీణాం । ఇమంయమ ప్రస్త
రమాహి సీదాంగిరోభిః పితృభిస్సంవిదానః । ఆత్వామంత్రాః
కవిశస్తావహంత్యేనా రాజన్ హవిషామాదయస్వ ॥

కయానశ్చిత్ర ఆభువదూతీ సదా వృధస్సఖా । కయా
శచిష్ఠయావృతా ॥ ఆయంగాః పృశ్నిరక్రమీదసనన్మాతరం
పునః । పితరం చ ప్రయంఘనః । యత్యేదేవీ నిర్ఋతిరాబ
బంధదామగ్రీవాన్వ విచత్యం । ఇదంతే తద్విష్యామ్యామ్య
క్షోనమధ్యాదధాజీవః పితృమద్ధిప్రముక్తః ॥

కైతుం కృణ్వన్నకైతవై పెశోమర్యా అపైశసే । సము
షద్భిరజాయథాః ॥ బ్రహ్మదేవానాం పదవీః కవీనామృషీర్వి

౧౮ యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

ప్రాణాం మహిషోమృగాణాం । త్యేనోగృధ్ధాణాన్ స్వధితి
ర్వనానాన్ సోమః పవిత్రమత్యేతిరెభ ॥ సచిత్రచిత్రంచిత
యంతమస్మే చిత్రక్షత్ర చిత్రతమం వయోధాం । చంద్రంఽయిం
పురువీరం బృహస్తం చంద్ర చంద్రాభిర్గృణతే యువస్వ ॥

త్యోంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనం । ఉర్వా
రుకమివ బంధనాన్ స్మృత్యోర్ముక్షీయమా మృతాత్ ॥

ఇన్ద్రోవోవిశ్వత స్పరిహవా మహే జనేభ్యః । అస్మాక
మస్తుకేవలః ॥

యమాయ సోమగ్ం సునుత యమాయ జవంతా
హవిః । యమగ్ంహ యజ్ఞోగచ్ఛత్యగ్ని దూతో అరంకృతః ॥

ఆనోని యుద్భిశ్శతినీభి రధ్వరం । సహసిణీభిరు
పయాహియజ్ఞం । వాయో అస్మిన్ హవిషి మాదయస్వ ।
యూయంపాత స్వస్తిభిస్సదానః ॥

సోమోఽధనుగ్ం సోమో అర్వస్తమాశుం । సోమో
వీరం కర్మణ్యం దదాతు । సాదన్యం విదధ్యగ్ం సభేయం ।
ప్రితుఃశ్రోవణం యోదదాశదస్మై ॥

యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః ౧౯

సహస్రాణి సహస్రధాబాహు వోస్తవహేతయః ।

తాస్తామిశానోభగవః పరాచీనా ముఖాకృధి ॥

జాతవేదసే నునవామ సోమ మరాతీయతో నిదహః
తి వేదః । ననః పర్ష దతి దుర్గాణి విశ్వనావేవసిన్ధుం దుర్తి
తాత్యగ్నిః ॥

యత్యన్త్ర భయామహే తతోనో అభయంకృధి । మ
ఘవచ్చగ్ధి తవతన్న ఊతయే విద్విషా విమృధోజహి ॥ స్వస్తి
దా విశస్పతిర్వృత్రహ విమృధోవశీ । వృషేంద్రః పుర ఏతు
న స్వస్తిదా అభయంకరః ॥

యేతే సహస్రమయతం పాశా మృత్యో మత్యాయ
హస్తవే । తాన్యజ్ఞస్య మాయయా సర్వానవయజామహే ।

మూర్ధానందివో అరతిం పృథివ్యావై శ్వానరమృతాయ
జాతమగ్నిమ్ । కవిగ్ం సమ్రాజమతిథిం జనానా మాసన్నా
పాత్రం జనయంతదేవాః ।

అంజన్తి త్వమధ్వర దేవయన్తః । వసన్పతే మధునా
దైవ్యేన । యదూర్ధ్వః స్తిష్ఠాద్ధ్రువిజైహధతాత్ । యద్వా
క్షయో మాతురస్యా ఉవస్థే ॥

ఇదా దేవహవీర్మసుర్యజ్ఞసీర్బహస్పతిరుక్థామదానిశగ్ం
 సిషద్విశ్వేదేవాసుక్తవాచః పృథివిమాతర్మామాహిగ్ం
 నీర్మధుమనిష్యేమధుజనిష్యేమధువత్యౌమి మధువదిష్యామి
 మధుమతీం దేవేభ్యా వాచముద్యాసగ్ం శుశ్రూషేణ్యం
 మనుష్యేభ్యస్తంమా దేవా అవన్తు శోభాయై పితరోసు
 మదన్తు ॥—॥

చత్వారిశృంగాత్రయో అస్య పాదాద్వేశీషే సప్త
 హస్తానా అస్య । త్రిదాబద్ధో వృషభారోరవీతి మహోదేవో
 మర్త్యాగ్ం అవివేశ ॥—॥

వృషహి దేవః ప్రదిశోను సర్వాః పూర్వోహి జాతస్స
 ఉగర్భే అన్తః । సవిజాయ మానస్సజనిష్యమాణః ప్రత్యజ్ఞుభా
 స్తిష్ఠతి విశ్వతో ముఖః ॥

అది తేనమన్యస్వ । అనుమ తేన మన్యస్వ । సరస్వ
 తేనమన్యస్వ । దేవసవితః ప్రనువ ॥

అది తేనస్వమగ్ంస్థాః । అనుమ తేనస్వమగ్ంస్థాః । సర
 స్వ తేనస్వమగ్ంస్థాః । దేవసవితః ప్రాసావీః ॥

ఓమ్ ॥ చిత్తంచ చిత్తిశ్చకూతంచాకూతిశ్చ విజ్ఞా-
 తంచ విజ్ఞానంచ మనశ్చ శక్త్యరీశ్చ దర్శశ్చ పూర్ణమానశ్చ
 బ్రహ్మచ రథంశరంచ ప్రజాపతిర్జయానిద్రాయ వృష్టే
 ప్రాయచ్ఛదుగః పృతనా జ్యేష్ఠతస్మై విశస్యమనమన్తసర్వాస్య
 ఉగ్రస్సహి హవోఽ బభూవ దేవాసురాస్యం యత్తా ఆనన్ధ
 ఇన్ద్రః ప్రజాపతిముపాధావత్తస్మాన్ ప్రతాం జయాన్ప్రియచ్ఛ
 తాన జుహోత్యోవై దైవా అసురాన జయన్ యద
 జయన్తజ్జయానాం జయత్వగ్ం స్పధ మానెన్తైహోతవ్యా
 జయత్యైవతాం పృశనామ్ ॥

అగ్నిర్భూతానామధిపతిస్సమావర్త్యన్ద్రో జ్యేష్ఠానాం
 యమః పృథివ్యా వాయురన్తరిక్షస్య సూర్యోదివశ్చంద్రమా
 నక్షత్రాణాం బ్రహ్మస్పతిర్బ్రహ్మహో మిత్రస్సత్యానాం
 వరుణోఽపాగ్ం సముద్రస్సోత్థానామన్నగ్ం సామా
 జ్యానామధిపతితన్మావతు సోమ ఓషధీనాగ్ం సవితా
 ప్రసవానాగ్ం రుద్రః పశూనాంత్యష్టాహూపాణాం విష్ణుః పర్వ
 తానాం మరుతోగ్రణానామధిపతయస్తేమావన్తు పితరః

పితామహః పరేవరేతతాస్తతామహః ఇహమావత । అస్మి
 స్పృహన్మన్నస్మిక్షత్రేస్యామా శిష్యస్యాం పురోధాయా
 మస్మిన్నగ్రన్మన్నస్యాం దేవహూత్యామ్ ॥

ఋతామాద్య తథామాగ్నిగంధర్వస్తస్యావధయో
 పురస ఊర్జానామస ఇదంబ్రహ్మక్షత్రంపాతుతా ఇదం బ్రహ్మ
 క్షత్రం పాస్తతన్నైస్వాహ తాభ్యస్వాహ సగంహితో విశ్వ
 సామా సూర్యో గంధర్వస్తస్యమరీచయోఽపురస ఆయువ
 సుషుమ్న సూర్యరశ్మిశ్చంద్రమా గంధర్వస్తస్య నక్షత్రాణ్య
 పురసో బేకురయో భుజ్యస్సుప్త్యోయజ్ఞో గంధర్వస్తస్య
 దక్షిణా అపురసస్తవాః ప్రజాపతిర్విశ్వకర్మామః ॥ గంధర్వ
 స్తస్యఖాన్మానస్యపురసోవహ్నయ ఇషిరోవిశ్వవృచావాతో
 గంధర్వస్తస్యాపోఽపురసోముదా భువనస్యవ తేయస్యత ఉపరి
 గృహ ఇహచ । సనోరాస్వాజ్యనిగం రాయస్పృషగం సువీ
 ర్యగం సంవత్సరీణాగం స్వస్తిమ్ । పరమేవ్యధి పతిర్మృత్యు
 గంధర్వస్తస్య విశ్వమపురసోభువ సుక్షీతిస్సుభూతిర్భద్రకృత్సు
 వర్వాన్వజన్యోగంధర్వస్తస్యవిద్యతోఽపురసోరుచో దూరే

హేతిరమృడయః ॥ మత్స్యర్గంధర్వస్తస్య ప్రజాఅప్సరసాభీరువ
శ్చారుఃకృపణ కాశీకామోగంధర్వస్తస్యాధయోఽప్సరసశ్శోచ
యంతీర్నామసఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతు తా ఇదం బ్రహ్మ
క్షత్రంపాస్తుతస్మై స్వాహాతాభ్యస్వాహా సనోభువనస్య
పతే యస్యత ఉపరిగృహ ఇహచ । ఉరుబ్రహ్మణేఽస్మై
క్షత్రతాయమహిశర్మయచ్చ ॥

యదస్య కర్మణాత్యరీచం యద్వాన్యూనమిహాకరం ।
అగ్నిష్టత్స్విష్టకృద్విద్వాంధర్వగ్ంస్విష్టగ్ంసుహుతం కరోతు
స్వాహా ॥ అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్య క్రియ తేమిధు ।
అగ్నేతదస్య కల్పయత్వగ్ం హి వేత్థ యథాతథమ్ ॥

పురుష సమ్మితోయజ్ఞోయజ్ఞః పురుషసమ్మితః । అగ్నే
తదస్యకల్పయత్వగ్ం హి వేత్థ యథాతథమ్ ॥

యత్పాకత్రామనసా దీనదత్తాన యజ్ఞస్య మన్వతే
మర్తానః । అగ్నిష్టద్ధాతా క్రతువిద్విజానన్యజిష్ఠా దేవాగ్ం
ఋతుశ్శాయజాతి ॥

త్వంనో అగ్నే పరుణస్య విద్వాదేవస్య హేదోఽనయాసి

౨౪ యాజుష పూర్వ ప్రయోగ మంత్రాః

సీ॒ష్ఠాః । య॑జి॒ష్ఠో వ॑హి॒ తమ॑శ్శో॒శుచా॑నా వి॒త్వా ద్వే॑షాగ్ం
సి॒ప్రము॑ముగ్ధ్యస్మత్ ॥

సత్వం॑నో అగ్నే॒వమో॑భవో॒తీనే॑దిష్ఠా అ॒స్యా ఉ॑ష॒సా
ప్య॑ష్టే । అ॒వయ॑త్వ॒నా వరు॑ణగ్ం ర॒థాణా॑వీ॒హిమృ॑క్షీకగ్ం
సు॒హవో॑నపథి ॥

ఆ॒భిగ్ంభి॑ర్యదతో॒న ఊ॑నమా॒ప్యాయ॑య హరి॒వో వర్ధ॑
మా॒నః । య॑దాస్తా తృ॒భ్యోమ॑హి॒గ్ం తా॒రుజా॑సి॒భూయి॑ష్టభాజో
అ॒థ తే॑స్యామ ॥

యద్వి॒ద్వాగ్ంసా॑ యద॒విద్వాగ్ంసా॑ ము॒ద్ధాః కు॑ర్వం
త్యో॒త్విజః॑ । అ॒గ్నిర్మాత॑స్మాదే॒నసః॑శ్రీ॒ద్ధా దే॑వీ॒చము॑ంచ తామ్ ॥

అ॒స్కాం॒ద్యోః పృ॑థి॒వీం । అ॒స్కాన్మ॑షభో॒యువా॑గాః ।
స్క॒న్నేమా॑ వి॒త్వాభు॑వనా । స్క॒న్నో య॑జ్ఞః ప్ర॒జన॑యతు ॥
అ॒స్కాన॑జని॒ప్రాజ॑ని । ఆ॒స్కన్నా॑జ్జాయతే॒ వృషా॑ । స్క॒న్నా
త్ప్ర॑జనిషీ॒మహి॑ ॥

యస్మ॑ ఆత్మ॒నోమి॑ందా॒భూదగ్ని॑స్తత్పు॒నరా॑హ॒ర్జైరాత॑వేదా
వి॒చర్ష॑ణిః ॥ పు॒నర॑గ్నిశ్చ॒క్షుర॑దాత్పు॒నరి॑ందో బృ॒హస్ప॑తిః ।
పు॒నర్దే॑ అశ్వినా॒యువం॑ చక్షు॒రాధ॑త॒త్తమ॑క్షోః ॥

పునస్త్వాదిత్యారుద్రావనవస్సమింధతాంపునబ్రహ్మణో
వసునీధయజ్ఞైః । పుతేనత్వం తనువోవధయస్వ సత్యాస్సన్తు
యజమానస్యకామాః ॥

సప్తతే అగ్నే సమిధస్సప్తజిహ్వస్సప్త ఋషయస్సప్త
ధామప్రియాణి । సప్తహోత్రాస్సప్తధాత్వాయజన్తిసప్తయో
నీరాపుణస్వాఘృతేన ॥ త్వమగ్నే అయాస్యయానన్మనసాహితః ।
అయాసహవ్యమూహిషే యానోధేహి భేషజం ॥

అగ్నే నయస్తుపథారాయె అస్మాన్ విశ్వనిదేవ వయు
నాని విద్వాన్ । యుయోధ్యస్మజ్జహురాణమేనో భూయిష్ఠా
న్తేనమఉక్తిం విధేయ ॥

సమస్తై గాహా పత్యాయ సమస్తే దక్షిణాగ్నయే ।
సమహవానీరూయ మహావేద్యై సమోనమః ॥ కాండర్వ
యోపపాద్యాయ కర్మ బ్రహ్మస్వరూపితే । స్వగాపవగ్
రూపాయ యజ్ఞేశాయ సమోనమః ॥ యజ్ఞేశాచ్యుతగోవింద
మాధవానంతకేశవ, కృష్ణ విష్ణో హృషీకేశ వాసుదేవ
సమోస్తుతే ॥

అగ్నే॑ త్వం॒నో అ॒స్తమ॑ ఉ॒తతా॑తా శి॒వోభ॑వా వ॒రూ
 ధ్యః॑ । వ॒సు॒ర్గి॒ర్వసు॑ శ్ర॒వా అ॒చ్ఛా॒నక్షి॑ద్యు మ॒త్తమం॑ ర॒యిం
 దాః॑ ॥ స॒నోబో॑ధి శ్రు॒ధీహ॑వ ము॒రుష్యా॑ణో అ॒ఘాయ॑తస్స
 మ॒స్మాత్ ॥ తం॑త్వా శోచి॒ష్టదీ॑దివస్సు॒మ్నాయ॑నూ॒సమీ॑మ
 హే॒సఖ॑భ్యః । స్వ॒స్తి ॥ శ్ర॒ద్ధాం మే॑ధాం యశః॑ ప్ర॒జ్ఞాం వి॒ద్యాం
 బు॒ద్ధిం శ్రి॒యం బ॒లమ్ । ఆ॒యు॒ష్యం తే॒జ ఆ॒రోగ్యం॑ దే॒హిమే॑
 హ॒వ్యవా॑హన ॥ శ్రి॒యం దే॒హి మే॑ హ॒వ్యవా॑హన ఓ॒ంనమ॑
 ఇతి ॥

బ్ర॒హ్మ॒తా॒మక్ష॑త్రోభృ॒ద్వృద్ధ॑వృ॒ష్టియం॑ త్రి॒ష్టభా॑జశ్శు
 భి॒తము॑గ్రో॒వీరం॑ । ఇ॒న్ద్రోస్తో॑మే॒న పంచ॑దశే॒న మధ్య॑మి॒దం వా
 తే॒న సగ॑రేణ రక్ష ॥

హ॒వ్యవా॑హ॒మభి॑మా॒త్రిమా॑హమ్ । ర॒క్షోహ॑ణం పృ॒త
 నాసు॑జ్ఞిష్ఠమ్ । జ్యోతి॑ష్మ॒న్తం దీ॑ద్య॒తం పు॑రంధిమ్ । అ॒గ్నిగ్ం
 స్వి॒ష్టకృ॑తమా॒హవే॑మ ॥ స్వి॒ష్టమ॑గ్నై అ॒భి॒తత్ప్ర॑ణాహి ।
 వి॒శ్వాదే॒వ పృ॑తనా అ॒భి॒వ్య । ఉ॒రుం నః॑ వ॒స్థాం ప్ర॒ది॒శన్వి॑భాహి ।
 జ్యోతి॑ష్మ॒ద్ధేహ్య॑జరం॒న ఆయుః॑ ॥

యాజ్ఞాతా ఓషధయో దైవేభ్యస్త్రీయుగంపురా ।
 మందామి బభూణా మహాగ్ం శతంధామానిస్తప్తచ । శతంహో
 అంబధామాని సహస్రముతహోరుహః । అథాశతక్రతోయూ
 యమిమంమే అగ్రదంకృత । పుష్పావతీః ప్రసూవతీః ఫలి
 నీరఫలా ఉత । ఆశ్వా ఇవ సజత్వరీర్వీరుధః పారయిష్ణవః ।
 ఓషధీరితిమాతరస్తద్వో దేవీరుపబ్రువె । రపాగ్ంసి విఘ్నతీ
 రితరపశ్చాతయమానాః । అశ్వత్థేహోనిషదనం పర్ణేహోవసతిః
 కృతా । గోభాజ ఇత్కిలానధయత్సనవథ పూరుషం । యదహం
 వాజయన్నిమా ఓషధీర్హస్తాదధే । ఆత్మాయశ్మస్య
 నశ్యతిపురాజీవగృభో యథా । యదోషధయస్సంగచ్ఛంతే
 రాజానస్యమితావివ । విప్రస్య ఉచ్యతే భిషగ్గ్రీహోమోమీవ
 చాతనః । నిష్కృతిర్నామహో మాతాభాయూయగ్ంస్థ
 సంకృతీః । సరావత్రిణీస్థస్సనయద్రామయతినిష్కృత । అన్యోహో
 అన్యోమవత్సన్యోన్యస్యా ఉపావత । తాస్సర్వా ఓషధయస్సం
 విద్రానా ఇదంమెప్రావతావచః । ఉచ్ఛష్టా ఓషధీనాంగాహో
 గోష్ఠాదివెరతే । ధనగ్ంసనివ్యంతీనామాత్మానంతపపూరుష ।

అతి విశ్వాఃపరిష్టాస్తైన ఇవప్రిజమక్రముః । ఓషధయః ప్రాచు
 చ్యపుర్యత్కిం చతనువాగ్ యపః । యాస్త ఆశస్థురాత్మానంయా
 ఆవివిశుః పరుఃపరుః । తాస్తైయత్కుం విబాధంతాముగ్రోమశ్య
 మశీరివ । సాకం యత్కుప్రపతశ్యేనెనకిదీవినా । సాకంవాతస్య
 ధాజ్యసాకంనశ్యనిహాకయా । అశ్వావతీగ్ సోమవతీ
 మూజ్జయంతీముదోజనం । ఆవిత్సినర్వా ఓషధీరస్మా అర్తిష్ట
 తాతయే । యాః శలిన్తీర్యా అఫలా అపుష్పాయాశ్చ పుష్పిణీః ।
 బృహస్పతిప్రసూతాస్తానోముంచంత్యగ్ంహసః । యా ఓషధ
 యస్సోమరాజ్ఞీఃప్రవిష్టాః పృథివీమను । తస్మాంత్యమన్యత్తమా
 ప్రణోజీవాతవెనువ । అవపతంతీరవదన్తివ ఓషధయఃపరి ।
 యంజీవమశ్నవామహైన సరిష్యాతిపూరుషః । యాశ్చైదముప
 శ్మణ్వంతియాశ్చ దూరం పరాగతాః । ఇహసంగత్యతాస్సర్వా
 అస్మై సందత్తభేషజం । మావోరిషత్థన్తితాయస్మైచాహంఖ
 నామివః । ద్విపచ్చతుష్పదస్తాకగ్ం సర్వమస్త్వినాతురం । ఓష
 ధయస్సంపదంతై సోమేన సహరాజ్ఞా యస్మైకరోతిబాహ్మణ
 స్తగ్ం రాజన్పారయామసి ॥ బ్రహ్మజజ్ఞానం ... (౧౨౨)

యాజ్ఞవల్క్య పూర్వ ప్రయోగ మంత్రాః

౨౯

పితౄరాజమృతభారయూణాం | అంతరిక్షం విశ్వ
రూప ఆవివేశ | తమృతైరభ్యచంతివత్సం | బ్రహ్మసంశం
బ్రహ్మణావధాయంతః ||

యత ఇంద్ర, స్వస్తిదాః (౧౩౦)

యోస్యకౌప్యజగతః పాథివస్తైక ఇద్వశీ | యమం
భంగ్యశ్రోవోగాయయోరాజానప్రరోధ్యః || యమంగాయ
భంగ్యశ్రవోయోరాజానప్రరోధ్యః | యేనాపోనద్యోధన్వా
నియేనద్యాః పృథివీద్భుధా ||

నాకే సుప్తర్ణ ముప్తయత్పతంతకంహృదావేనన్తో అభ్య
చక్షతత్వా | హిరణ్యపక్షం వరుణస్యదూతం యమస్యయోనా
శకునం భురణ్యమ్ ||

యోరుద్రో అగ్నో యోఅపుయఃపవధీమయో రుద్రో
విశ్వా భువనానవివేశ తస్మై రుద్రాయనమోఅస్తు ||

ఇంద్రం విశ్వా అవీశ్యథా | సముద్రవ్యచనం గిరః |
రథీతమగ్ం రథీనాం | వాజానాగ్ం సత్పతింపతిం ||

నమోఅస్తు సప్తభ్యోయేకేచ పృథివీమసు | యేలస్త
రిక్షేయేదివితేభ్య సప్తభ్యోనమః ||

ఓమ్-భూ-తత్స వితువఁ-రేణ్యం, ఓమ్ భువః-భగో-
 దేవస్యధీమహి, ఓగ్ం సువః-ధియోయోనః ప్రచోదయాత్,
 ఓమ్ భూ-తత్సవితువఁ-రేణ్యం భగో-దేవస్యధీమహి, ఓ
 భువః-ధియోయోనః ప్రచోదయాత్, ఓగ్ం సువః-తత్స
 వితువఁ-రేణ్యం భగో-దేవస్యధీమహి ధియోయోనః ప్రచోద
 యాత్ ॥—॥

హరిః ఓమ్—అగ్నిమీశే పురోహితం యజ్ఞస్య దేవ
 మృత్విజం । హోతారం రత్నధాతమం ॥

హరిః ఓమ్—ఇషేత్వోజేత్వా వాయవస్థో వాయ
 వస్థ దేవోవస్సవితా ప్రావయతు శ్రేష్ఠతమాయకర్మణే ॥

హరిః ఓమ్—అగ్న ఆయాహివీతయే గృణానోహవ్య
 దాతయే । నిహోతా సత్విబర్హిషి ॥

హరిః ఓమ్—శంసోదేవీరభిష్టయ ఆపోభవంతు వీత
 యే । శంయోరభిసంతునః ॥

హరిః ఓమ్—కృణుష్వపాజః ప్రసీతిం సప్రథీవం యా
 హిరాజై వామవ్రాగ్ం ఇభేన । తృప్వీమనుప్రసీతిం దూతానో

౭స్తా౭సి విధ్యరక్షస్తస్తపిష్టేః । తవభ్రామాన అశ్వుయాపశంశ్య
 సుస్పృశ ధృష్టతాశోశుచానః । తపూగ్ంవ్యగ్న జుహ్వపశం
 గాననందితో విస్ఫజవిష్వగుల్కాః । ప్రతిస్పశో విస్ఫజతూణి
 తమూభవా చాయుర్విశో అస్యాఅదభ్యః । యోనోదూర అఘ
 శగ్ంస్తో యో అంత్యగ్న మాకీష్టే వ్యథిరాదధరపీత్ ।
 ఉదగ్నతిష్ఠ ప్రత్యాతనుష్వన్యమిత్రాగ్ం ఓషతాత్రిగ్మహేతే
 యోనోఅరాతిగ్ం నమిధానచక్ర నీచాతం ధక్యతనంన
 శుష్కం । ఉధోభవప్రితి విధ్యాధ్యస్మదావిష్కృణువ్య
 దైవ్యాన్యగ్న । అవస్థిరాతనుహి యాతుజానాం జామిమహా
 మ్నిం ప్రమ్మణీహీశత్రూః । సతేజానాతి సుమతిం యవిష్ఠయ
 శవతే బ్రహ్మణగ్రాతుమైరత్ । విశ్వాన్యస్మైస్తుదినాని రాయో
 ధ్యమాన్యర్యో విదురో అభిచ్యోత్ । సేదగ్న అస్తుసుభగ
 స్సుదానుర్యస్త్యా నిత్యేన హవిషాయక్ష్యైః । విప్రీషతిస్వ ఆయుషీ
 దురోణే విశ్వేదస్మై స్తుదినాసానదిష్టేః । అచామితే సుమ
 తిం ఘోష్యర్వాకం తేవ్రావాతాజరతామియంగీః । స్వశ్వా
 స్వాసురభామజయేమాన్మత్తత్రాణి ధారయేరనుద్యౌః ।

ఇహత్వా భూర్యాచరై దుప్తత్వద్వోషా వస్తదీదివాగ్ం నమ
 నమ్యాత్ । క్రిడంతస్త్యా సుమనసస్సపెమాభిద్యుమ్నాత
 ప్తివాగ్ంస్తో జనానాం । యస్త్యాస్వశ్వస్సుహిరణ్యో అగ్న
 ఉప్తయాతి వసుమతా రథేన । తస్యతాతాభవసి తస్యసఖా
 యస్త అతిథ్యమానుష్యుతోవత్ । మహోరుజామి బంధు
 తాపచోభిస్తస్మా ప్తితుగో తమాదన్వి యాయ । త్వంసో
 అన్యవచనశ్చిక్తిహోతర్య విష్ణుసుక్రతోదమూనాః । అన్యష్న
 జస్తరణయస్సు శేవా అతంద్రాసోఽవృకా అశ్రమిష్ఠాః । తెషా
 యవస్సద్రియంచో నిషద్యాగ్నై తవనః పాంత్వమూర । య
 షాయవోమామతైయంతే అగ్నై పశ్యంతో అంధం దుర్జితా
 దరక్షాః । రరక్షతాంత్సుకృతో విశ్వవేదా నిష్పంత ఇద్రిపవో
 నాహదేభుః । త్వయావయగ్ం సధన్యస్త్వీతాస్తవ ప్రణీత్యశ్యా
 మువాజాః । ఉభాశగ్ంసా సూదయ సత్యతాతేఽనుష్ఠయా
 క్షణిమ్యా హ్రయాణ । అయాతే అగ్నై సమిధా విధేమ ప్రణీ
 స్తోమగ్ం శస్యమానం గృభాయ । డవశసోరక్షసః షాహ్య
 స్మాంద్రిహోనిదో మిత్రమహో అవద్యాత్ । రక్షోహణ

వాజసమాజీనుర్మి మిత్రం ప్రథిష్ఠముపయామిశర్మ । శిశానా
 అగ్నిః క్రతుభిస్సమిద్ధస్సనోదివా సరిషః పాతునక్తం । విశ్వో
 తిమా బృహతా భాత్యగ్నిరావిర్విశ్వాని కృణుతే మహిత్యా ।
 ప్రాదేవీర్మా యాస్సహతే దురేవాశ్శిశీతే శృంగై రక్షసే వి
 నిక్షే । ఉత స్వానాసోదివిషంత్యగ్నస్త్రిగ్మాయుధా రక్షసే
 హంతవాఉ । (మదేచిదస్య ప్రసుజంతి భామానవరంతే పరి
 బాధోఅదేవీ ॥)

అగ్నయశస్విన్యశసైమమహయేంద్రావతీ మపచితీ
 మిహాపహ । అయంమూధా పరమేష్ఠీ నువచాస్సమానానా
 ముత్తమశ్లోకో అస్తు । భద్రంపశ్యంగ ఉపసేదురగ్నే తపోదీక్షా
 మృషయస్సవర్విదః । తతః క్షత్రం బలమోజశ్చజాతం తదస్మై
 దైవా అభినంసమస్తు ॥ ధాతావిధాతా పరమోతనందృక్షణా
 పతిః పరమేష్ఠీ విరాజా । స్తామాశ్చందాగ్ంసి వివిదోమ
 అహురైతస్మైరాష్ట్రమభినంసమామ । అభ్యావర్తధ్వముపమే
 తస్తాకమయగ్ం క్రాస్తాఽధిపతిర్వోఅస్తు । అన్యవిజ్ఞానమనునగ్ం
 రభధ్వమిమంప్రశ్చదనుజవాభనర్వహిరణ్యవర్ణానిధత్త ॥ 23 ॥

యదదస్సంప్రయతీరహవసదతావతే । తస్మాదాన్త
 ద్యోనామస్తతాన్తానామానిసింధవః ॥ యత్సేషితా వరుణేన్
 తాశ్చీభగంస్తమవల్లత । తదాహ్వాదింద్యోహ్యతీస్తస్మాదాహ్వా
 అనుస్థన ॥ అవక్తామగ్గంస్యందమానా అవీవరతవోహికం ।
 ఇంద్యోవశ్చక్తిభిదేవీస్తస్మాద్వాల్లామవోహితం । ఏవోద్వో
 అవ్యతిష్ఠత్స్యం దమానాయథావశం । ఉదానిమర్మహీరితి
 తస్మాదుపకముచ్యతే ॥ ఆపోభద్రాఘృతమిదావ అనురగ్ని
 షోమాబిభ్రాత్యావ ఇత్యాః । త్రీవోరసోమధుపృచామరంగమ
 ఆమాప్రాణేనస్తహవచసాగః ॥ ఆదిత్యశ్యామ్యుతవాశ్మజో
 మ్యామాఘోషోగచ్ఛతివాజ్న ఆసాం । మన్యభేజానో అమృ
 తస్యతర్ హిహీరణ్యవణా అతృపం యదావః॥ఆపోహిష్ఠ...
 చనః॥23॥దివిశ్రయస్వాంతరిక్షై యతస్య పృథివ్యానంభవ బ్రహ్మ
 వచనమసి బ్రహ్మవచనాయత్వా ॥

ఉదుత్తమం వరుణపాశమస్మదవాధమం విమధ్యమగ్గం
 శ్రీభాయ । అథావయమాదిత్యవ్రతే తవానాగస్తా ఆదితయే
 స్యామః॥అస్తభాద్యామృషభో అస్తరిక్షమమిమితవరిమాణం

పృథివ్యా అనీదద్విశ్వాభువనానినమూర్జిశ్చైతాని సమగ్రాన్య
ప్రతాని॥ యత్కించైదంపరుణదైవ్యజనేభిదోహంమమహ్య
శ్చరామసిఅచిత్తీయత్తవధర్మాయయోషిమమానస్తస్మాదేన
సోదపరీరిమః॥ కీతవాసోయద్రిరిపుర్నదీవియద్వాహానత్యముత
యన్నవిద్మ॥ సర్వాతా విష్యశిథిరేవదైవాథాతేస్యామపరుణ
ప్రియాసః॥ అవతేహాహోపరుణసమాధిరవయజ్జేభిరీమహేహ
విర్భిః॥ త్వయన్నస్మధ్యమనురప్రచతోరాజన్ననాగంశిశిళిథః
కృతాని॥ తత్త్వాయామి...(౪౫)

పరిణో ద్రుదస్యహైతిర్వృణక్తు పరిత్యేషస్య దుర్మతి
రథాహోః॥ అవస్థిరామమవదభ్యస్తనుష్వమిధ్యస్తాకాయతన
యాయమృడయ॥ స్తుహి శ్రుతం గర్తనదంయువానంమృగం
సభిమ ముపహాత్నుముగ్రం॥ మృడాజర్జితే రుప్రస్తవానో
అన్యంతే అన్మన్నివపస్తుసేనాః॥ మీధుష్టమ శివతమ శివో
సమృమనాభవ॥ పురమెవృక్ష అయుధం నిధాయ శృత్తింపసావ
అపరపినాక్షంబిభ్రదాగహి॥

అర్హాన్నిభర్షినాయకానిధస్య॥ అర్హాన్నిష్కం

యజ్జితం విశ్వరూపం । అర్హన్నిదం దయసై విశ్వమభ్యుపాసమ్ ॥
సవాఙ్మయాదుద్రావ్యదస్తి ॥

త్వమగ్నరుద్రో అసురోమహా దివస్త్వం శథో-
మారుతం పృథ్వి శుశిషే । త్వంవాతైరరుణైర్యాసితం గయ-
స్త్వంపూషావిధతః పాసి ను త్మనా ॥ ఆహోరాత్రానమధ్వరస్య
రుద్రగంధాతారగంధత్యయజ్ఞం రోదస్యోః । అగ్నింపురా-
తనయితోర్నచిత్తాద్ధిరణ్యరూపమవసే కృణుధ్వం ॥

పితౌపితౌరాజామృషభోరయూతాం । అన్తరిక్షం విశ్వ-
రూపఅవివేశ । తమ్మక్షైరధ్యచాంతివత్సం । బ్రహ్మసంతం
బ్రహ్మణావధాయన్తః ॥ బ్రహ్మదైవానజనయత్ । బ్రహ్మ-
విశ్వమిదం జగత్ । బ్రహ్మణః క్షత్రం నిర్మితం । బ్రహ్మ-
బ్రాహ్మణ ఆత్మనా ॥ అంతరస్మిన్ని మేహోకాః । అన్తర్విశ్వ-
మిదం జగత్ । బ్రహ్మైవ భూతానాంశ్యష్టమ్ । తెనకోఽర్హతి-
స్పథితమ్ ॥ బ్రహ్మదైవాశ్రయస్త్రిగంశత్ । బ్రహ్మన్నిద్ర-
ప్రజావతీ । బ్రహ్మకాహవిశ్వభూతాని । నావీవాన్తస్సమా-
హితాః । చతస్ర ఆశ్వాః ప్రచరంత్యగ్నయః । ఇమంనోయజ్ఞం

(౪) యాజ్ఞాన పూర్వ ప్రయోగ మంతాః, 32
 నయతు ప్రజానాం | ఘృతంపిన్వన్న జరగంస్తువీరమ్ | బ్రహ్మస్మి
 ద్భవత్యావలీనాం ||

విష్ణోర్నుకం వీర్యాణి ప్రవోచం | యః పార్థివాని విమృశే
 రజాగంసి | యో అస్కభాయదుత్తరగంస్తదస్థమ్ | విచక్షమాణ
 స్తైఃసోరుగ్రాయః || తదన్యప్రియమభిపాథో అశ్యాం | సరోయత్ర
 దేవయవోమదన్తి | ఉరుక్రమస్యసహిబంధుర్నితా | విష్ణోఃపదేవరమే
 మధ్వఉత్సః || ప్రతద్విష్ణుస్తవతే వీర్యాయ | మృగోసభీమఃకుచరో
 గిర్నితాః | యస్యోరుషుత్రిమవిక్రమశేష | అధిక్షీయన్తిభువనా
 నివిశ్వా || పరోమాత్రయాతనువావృధాన | సతేమహిత్వమన్వ
 శ్నువన్తి || ఉభేతే విద్మరజసీ పృథివ్యా విష్ణోదేవత్వం | పర
 మన్యవిత్సే || విచక్రమే పృథివీమైష వ్రతాం | క్షేత్రాయ
 విష్ణుర్మనుషేదశస్యః ధృవాసో అన్యక్షీరయోజనాసః |
 ఉరుక్షీతిగంస్తుజనిమాచకార || త్రిదైవః పృథివీమైషవ్రతాం |
 విచక్రమేశతతచనంమహిత్యా | ప్రవిష్ణురస్తుతవస్తవీయా ||
 త్వేషగ్గంహ్యస్యస్థవీరన్యనామ ||

జాతవేదసేనుసవామ.....దుర్నితాత్వగ్నిః | (౧౩౦)

తామగ్నివర్తాంతపసాజ్వలంతీంవైరోచనీం కర్మవశేష
 జప్తామ్ | దుగ్ధాం దైవీం శరణమహం ప్రపద్యే నుతరసితరా
 నమః | అగ్నేత్వం పారయానవ్యో అస్తాంత్వస్తిభిరతి
 దుగ్ధాణి విశ్వా | పూశ్చ పృథ్వీ బహులాన ఉర్వీ భవాతో
 కాయతనయాయశంయోః | విశ్వనినోదుగ్ధాహజాతవేద
 స్సింధుం ననావాదుర్నితాతిపర్షి | అగ్నే అత్రివన్మనసాగృణా
 నోఽస్మాకంబోధ్యవితాతనూనాం || ౪ || పృతనాజితగ్ం సహ
 మానముగ్రమగ్నిగ్ం హువేమ పరమాత్మధస్తాత్ | సనః
 పర్షదతిదుర్గాణి విశ్వాతామదైవో అతిదుర్నితాత్యగ్నిః || ౫ ||

హిరణ్యవర్తాంహరిణీం సువర్ణా రజతస్రజాం | చంద్రాం
 హిరణ్మయీం లక్ష్మీంజాతవేదోమహావహా || ౧ || తాం మహా
 జాతవేదా లక్ష్మీమనపగ్రామినీం | యస్యాంహిరణ్యం విందేయం
 గామశ్వం పురుషానవహం || ౨ || అశ్వపూర్వారథమధ్యం
 వాస్తినాదప్రబోధినీం | శ్రియం దైవీముపహ్వయై శ్రీర్మాదైవ
 జాతాం || ౩ || తాంస్తోస్మితాం హిరణ్యప్రాకారామూద్రాం
 జ్వలంతీం తృప్తాంతవాయంతీం | వృద్వేస్థితాం వద్మవర్ణాం

తామిహోపహ్వయైశ్రియం ॥ ౪ ॥ చంద్రాంప్రభాసాయశస్తా
 జ్వలంతీం శ్రియం లోక దైవజప్తాముదారాం । తాం ప్రద్ధిసీ
 మీం శరణ మహం ప్రపద్యేఽలక్ష్మీ ర్మనశ్యతాంత్యాంపుణ ॥
 ౧౧ ॥ ఆదిత్యవర్ణే తప్తసోఽధిజాతో వనస్పతిస్తవప్రతోఽభ
 బిల్వః । తస్యఫలానితప్తసానుదన్తుమాయాన్తరాయాశ్చ బాహ్య
 లలక్ష్మీః ॥ ౬ ॥ ఉపైతుమాందేవనఖః క్షీర్తిశ్చ మణినా సహ ।
 ప్రాదుభూతోస్మి రాష్ట్రేస్మిన్ క్షీర్తిమృద్ధిం దదాతుమే ॥ ౭ ॥
 తుత్పిప్రాసామలాంజ్యేష్ఠామలక్ష్మీనాశయామ్యహం । అభూతి
 మన మృద్ధిం చ సర్వాన్నిర్ణదమే గృహాత్ ॥ ౮ ॥ గంధద్వా
 రాం దురాధర్షాన్నిత్యపుష్టాం కార్తిషిణీమ్ । ఈశ్వరీం సర్వ
 భూతానాం తామిహోపహ్వయై శ్రియం ॥ ౯ ॥ మనస్తః
 కామమాకూతిం వాచస్పత్యమశీమహి । ప్రక్షూనాం గూఢ
 మన్నస్య మయిశ్రీశ్చయతాం యశః ॥ ౧౦ ॥ కదామైన
 ప్రజాభూతామయినం భవకదామ । శ్రియం వాసయమేతులె
 మాతరం పద్మమాలినీం ॥ ౧౧ ॥ ఆవస్సంజం తుస్నిగ్ధాని
 చిక్లీతవనమై గృహే । నిచక్షువీం మాతరం శ్రియంవాసయమే

రం యాజుష పూర్వ ప్రయోగ మంత్రాః

కులై ॥ ౧౨ ॥ ఆద్రాణం పుష్కరిణీం పుష్టిం సువణాణం
హేమమాలినీం । సూర్యాం హిరణ్మయ్యాం లక్ష్మీం జాతవేదో
మతవహ ॥ ౧౩ ॥ ఆర్ద్రాయః కరిణీం యష్టిం పింగళాం
పద్మమాలినీం । చంద్రాం హిరణ్మయ్యాం లక్ష్మీం జాతవేదోమ
తవహ ॥ ౧౪ ॥ తాంధ్రు తవహ జాతవేదోలక్ష్మీ మనవగ్రామి
నీం । యస్యాం హిరణ్మయం ప్రభూతం గావోదాస్యాశ్వాన్విన్దే
యం పురుషానహం ॥ ౧౫ ॥

నమో బ్రహ్మదైవమో అస్త్యగ్నయై నమః పృథివ్యై
నమః ఓషధీభ్యః । నమోవాచ నమోవాచస్పతయై నమో
విష్ణవే బృహతే కరోమి ॥

ఓం కాన్తిశ్శాన్తిశ్శాన్తిః ।

అగ్నిరాయుష్మాన్తస్య వనస్పతిభిరాయుష్మాన్తై నత్వా
ఽయుషాఽఽయుష్మన్తం కరోమి । సోమతాయుష్మాన్తస్య ఓషధీ
భిరాయుష్మాన్తే నత్వా ఽయుషాఽఽయుష్మన్తం కరోమి । యజ్ఞ
తాయుష్మాన్తస్య దక్షిణాభిరాయుష్మాన్తై నత్వా యుషాఽఽయు

వృంతం కరోమి । బ్రహ్మయుష్మత్త ద్భ్రాహ్మణైరాయుష్మ
తైస్తత్వాఽఽయుషాఽఽయుష్మంతంకరోమి । దేవాయుష్మ
స్తస్తేఽమృతేనా యుష్మస్తస్తేస్తత్వాఽఽయుషాఽఽయుష్మ
ంతం కరోమి ॥

యోబ్రహ్మ బ్రహ్మణ ఉజ్జితార పాణిశ్వరః కృత్తి
వాసాః పినాకీ । ఈశానో దేవస్సన ఆయుడధాతు తస్మై
జాహోమిహవిషా ఘృతేన । విభ్రాజమానస్సరిరస్యమధ్యా
ద్రోచమానోఘర్మ రుచిర్యలగాత్ । సమృత్యపాశా దపనుద్య
ఘోరాదిహాయుషేణో ఘృతమత్తు దేవః ॥

బ్రహ్మజ్యోతిబ్రహ్మపత్నీమ గర్భం యమాదధా
త్పురుషావం జయంతం । సువణం రంభగ్రహమకం మచం
తమాయుషే వధాయామోఘృతేన ।

శ్రీయం లక్ష్మీమాపలామంబికాంగాంవష్ఠీం జయా
మిష్ఠ్రినే నేత్యుదాహుః । తాం విద్యాం బ్రహ్మయోనిం స
యామిహాయుషే తర్పయామో ఘృతేన ।

దాక్షాయణ్య స్సర్వయోన్యస్సయోన్యస్సహస్రశోవిత్వ

౪౨ యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

రూపా విరూపాః । ససూనవస్సపతయస్సయుథ్యా ఇహ,
యుషేణో ఘృణమిదం జపంతాం ॥

దివ్యాగణా బహురూపాః పురాణా ఆయుశ్చిదోనః,
ప్రమథస్తువీరాన్ । తేభ్యో జహోమి బహుధాఘృతేన మానః,
ప్రజాంఠీరిహోమోతవీరాన్ ॥

ఏకః పురస్తాద్య ఇదం బభూవ యతోబభూవుర్భువనస్య
గోపాః । యమప్యేతి భువనం సాంవరాయే సనో హవిఃపుత్ర
మహాయుషేత్తుజేవః ॥

వసూనుద్రా నాదిత్యా మరుతోఽథ సాధ్యా
ఋభూన్యతాన్లంధర్వాంశ్చ పితౄంశ్చవిశ్వా । భృగుస్తస్మ
ర్పాంశ్చాగ్నేరసోఽథ సర్వా ఘృతం హుత్వా స్వాయుష్యా
మహాయామశశ్వత్ ॥

(విష్ణోర్వంశోఽ ఆస్తమశ్శర్మ యచ్ఛనహస్త్య । ప్రతే
ధారా మధుశ్చుత ఉత్సంధుప్రాతే అక్షితమ్ ॥)

పునరూజా నివర్తస్వపునరగ్న ఇషాయుషా । పునర్మ
పాహివిశ్వతః ॥

సహర్తయ్యానివత్సాస్వాగ్నే పిన్వన్వధారయా । విశ్వ
స్నియా విశ్వతస్సరి ।

సాహినో అగ్న ఏసనేస్వాహః ? సాహినో విశ్వ వేదనే
స్వాహః ? యజ్ఞం సాహివిభావసోస్వాహః ? సర్వం సాహికత
క్రతోస్వాహః !

సాహినో అగ్న ఏకయా । సాహస్యతద్వితియయా ।
సాహస్యార్జం తృతియయా । సాహగ్రీభి శ్చతస్సభిర్వసోస్వాహః ।
భూగ్నయేచ పృథివ్యైచమహాతేచస్వాహః ? భూవోవాయ
వేచాన్తరితాయచ మహాతేచస్వాహః ? సువరాదిత్యాయచ
దివేచ మహాతేచస్వాహః ? భూర్భువస్సువత్స్పర్ధిమనేచ సక్ష
తేభ్యశ్చదిగ్భ్యశ్చమహాతేచస్వాహః ?

అయాశ్చాగ్నేఽస్యసభిశ్చస్తీశ్చవత్సమిత్వమయాఅసి
అయస్సా మససాధృతోఽయసాహవ్య మూహితేఽయాసో
ధేహి ధేవజగ్మ్ ।

ధాతాదదాతునోరయిమిశానో జగత్సృతిః । సస
పూణే నవావసత్ ।

ధా॒తాప్ర॑జాయా ఉ॒తరాయ॑ ఈ॒శే ధా॑తేదం విత్త్వం,
భు॑వనంజజాన । ధా॒తాపు॑త్రం యజమా॒నాయ॑ దాతా తస్మా
ఉ॒హవ్యం॑ ఘృ॒తవ॑ద్విధేమ ॥

ధా॒తాద॑దాతునోరయిం ప్రా॒చీం జీ॒వాతు॑మక్షీ॒తాం ।
వ॒యం దే॑వస్యధీమహినుమతిగ్ం స॒త్యరా॑ధనః ॥

ధా॒తాద॑దాతు దాశుషైవసూని ప్ర॒జాకా॑మాయమీ
భు॑షేదురో॒ణః । తస్మై॑ దే॒వా అ॒మృతా॑స్సం॒వ్యయం॑తాం విశ్వే
దే॒వాస్తా॑ అదితిస్సంజో॒మాః ॥

యస్తా॑వృ॒ద్ధాక్షీ॑రితామస్యమా॒నోఽమ॑ర్త్యం మర్త్యో
జా॑వా॒వీమి॑ । జాత॑వేదో యశో అస్తా॑సుధహి ప్ర॒జాభి॑రగ్న
అ॒మృత॑త్వమశ్యామ్ ॥

యస్మై॑ త్వగ్ం సుకృ॑తే జాత॑వేద ఉ॒త్లోక॑మగ్న కృణ
వ॒హ్యోనం॑ । అ॒శ్వినగ్ం॑ సపు॒త్రిణం॑ వీర॑వంతంగా॒మంతగ్ం॑
ర॒యిన్నశతే॑న్వస్తి ॥

త్యే సుపు॑త్రశవసోఽవృ॒త్రీన్కా॑మకాతయః । సత్యో
మి॒ద్దాతీ॑రిచ్యతే ॥

భూభువనస్సునః ॥ రాకామహాగ్ం సుహవాగ్ం
 సుమతీహువేత్తగోతునస్సుభగా బోధతుత్మానా । నీవ్యత్వ
 పశూచ్యాఽచ్చిద్యమానయాదదాతు వీరగ్ం శతదాయ
 ముక్థ్యం ॥ యాస్తే రాక సుమతయస్సు పేశస్తాయాభిధాదాసి
 దాశుషేవసూని । తాభినో అద్య సుమనాఉపాగహి నమాన
 ప్లోషగ్ం సుభగైరరాణా ॥

దివస్పరివ్రథమంజజ్ఞై లగ్నిరస్మద్ద్వితీయం పరిజాతవేదాః ।
 తృతీయమపువృతమదా అజస్రమింధాన ఏనం జరతేస్త్యాధి ।
 విద్యాతే లగ్నేతేధా త్రయాణి విద్యాతే నద్వవిభృతం
 పురుతా । విద్యాతేనామ పరమం గుహాయద్విద్వాతముత్సం
 యత అజగన్థ । సముదేత్వా స్తమణా అప్స్వంత స్పృచతా
 ఈధే దివో అగ్న ఉధా । తృతీయేత్వా రజసితస్థివాగ్ం స
 మృతవ్యయోనా మహిషా అహిన్వ । అక్రందదగ్నిస్తనయ
 న్నివేద్యాః తామూరేహద్వీరుధస్సమంజః । సద్యో జ్ఞానో
 విహిమిన్థో అఖ్యచారోదనీ భానునాభాత్యన్తః । ఉశిక్వావో
 అరతిస్సుమేధా మతేఽప్స్వగ్నిరమృతోనిధాయ । ఇయలి

ధూమమర్తువం భరిభ్రదుచ్చక్రేణ శోచిషాద్యామినతుత్ ,
 విశ్వస్య కేతుర్భువనస్యగర్భ ఆరోదనీ అపృణాజ్ఞాయమానః ।
 వీడుంచి దద్రిమభినత్పరాయంజన్తాయ దగ్నిమయజన్తవంచ ।
 శ్రీణాముదారోధరుణోరయూణాంమనీషాణాం ప్రార్పణాస్సౌమ
 గోపాః । వసోస్సూనుస్సహసా అపురాజావిభాత్యగ్ ఉషసా
 మిథానః । యన్తే అద్యక్షణవదభద్రశోచేపూవం దేవఘృత
 వన్తమగ్నే । ప్రతంసయప్రతరాంవస్త్య అచ్ఛాభిద్యుమ్నం
 దేవభక్తంయవిష్ట । ఆ తంభజసాశ్రవసెష్వగ్న ఉక్షఉక్త ఆభజ
 తస్యమానః । ప్రియస్సూర్యే ప్రియో అగ్నాభవాత్యజ్జాతే
 సభినదదుజ్జనిత్వైః । త్వమగ్నేయజమానా అనుద్యౌ
 విశ్వావసూనిదధిరేవార్యాణి త్వయాస్తహద్రవిణమిచ్ఛమానా
 ప్రజంగోమంతముశిజౌ వివపుః । దృశానోరుక్మ ఉర్యా
 వ్యద్యాద్దుర్మోక్షమాయుశ్శ్రియైరుచానః । అగ్నిరమృతో
 అభవద్వయోభిర్యదేనం దార్యజనయత్సురేతాః ॥

సవో సవో భవతి జాయమానోఽహ్నం కైతుర్తువ

సామైత్యగ్రే । భాగం జేవేభ్యోవిదధాత్యాయస్స చంద్రమా
స్తిరతి దీర్ఘమాయు ॥

త్వమగ్నై అయాన్త్యయాసన్మనసాహితః । అయాన్త
వాన్త్యమూహితేయానోధేహితేషుజమ్ ।

జేవస్యత్వా నవిత్యుప్రసవే । అశ్వినోర్భావభ్యమ్ ।
పూర్ణో హస్తాభ్యాం ప్రతిగృహ్యమి । రాజాత్వా వరుణో
నయతు దేవిదక్షిణే రుద్రాయగాం ॥ తేనామృతత్వమశ్యామ్ ।
వయోదాత్రై । మయోమహ్యమస్తు ప్రతిగ్రహీత్రై । క ఇదం
కస్మా అదాత్ । కామః కామాయ । కామోదాతా ।
కామః ప్రతిగ్రహీతా । కామగ్ం సముద్రమావిశ । కామేన
త్వా ప్రతిగృహ్యమి । కామైతత్త్రై । ఏమాతే కామదక్షిణా ।
ఉత్తానస్త్వాంగీరసః ప్రతిగృహ్యతు ।

యత్తే అగ్నై తేజస్సైనాహం తేజస్వీ భూయానంయత్తే
అగ్నై వచస్సైనాహం వచస్వీ భూయానంయత్తే అగ్నై
హరస్సైనాహం హరస్వీ భూయానమ్ ॥ మయిమైధాం మయి
ప్రేజాం మయ్యగ్నిస్సేతో దధాతు మయిమైధాం మయిప్రేజాం

౪౮ యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

మయాండ్ర ఇంద్రియం దధాతు మయిమైథాం మయిప్రిజాం,
మయిసూర్యో భాజోదధాతు ॥

మానస్తాకే తనయై మాన ఆయుషిమానో గోమ
మానో అశ్వేషు రీరిమః । వీరాన్మానో రుద్రభామితోవధీర్
హవిష్మన్తో నమసా విధేమతే ॥

యశ్చందసామృషభో విశ్వరూపః । ఛందోభ్యోఽధ్య
మృతాత్సం బ్రభూవ । నమందోమైథయాస్సృణోతుః । అమృ
తస్య దైవధారణో భూయానం । శరీరం మైవిచర్షణం । జిహ్వమై
మధుమత్తమా । కణాభ్యాం భూర్ విశ్రవం । బ్రహ్మణ
కౌశోఽసిమైథయాపిహితః । క్షుతం మే గోపాయ ॥

శ్రీధయాగ్నిస్సమిధ్యతే । శ్రీధయావింశతే హవిః ।
శ్రీధాం భగస్యమూర్ధని । వచసా వేదయామసి । ప్రియగ్ం
శ్రద్ధాదదతః । ప్రియగ్ం శ్రద్ధాదదానతః ॥ ప్రియంభోజేషు యజ్వసు
ఇదం మ ఉద్దితం కృధి । యథా దైవా అనురేషు । శ్రీధాముగ్ర
మచక్రిర । ఏవం భాజేషు యజ్వసు । అస్మాకముద్దితం కృధి ।
శ్రీధాం దేవా యజమానాః । వాయుగోపా ఉపానతే । శ్రీధాగం

హృద్దయాయాకూత్యా శ్రీధయాయతేహవి శ్రీధాం
 ప్రాతహావామహే శ్రీధాం మధ్యం దీనంపరి శ్రీధాం
 సూర్యస్య నిమ్రుచి శ్రద్ధే శ్రద్ధాపయేహమా శ్రీధా దైవా
 నధివస్తే శ్రీధా విశ్వమిదం జగత్ శ్రీధాం కామస్యమాతరం
 హవిషా వధాయామసి ॥

మైథాదైవీజ్ఞానమాణాన ఆగాద్విశ్వాచీ భద్రాసుమ
 నస్యమానా త్వయాజ్ఞాస్తానుదమానా మరుక్తాన్పుహద్వదేమ
 విదధేసువీరాః ॥ త్వయాజ్ఞాప్తఋషిభిః పరి దేవిత్వయా బ్రహ్మ
 గత శ్రీ దుతత్వయా త్వయాజ్ఞాప్తశ్చిత్రం వింతే మనుసానో
 జవన్స్వద్రవిణానమేధే ॥ మైథాం మ ఇంద్రో దదాతు మైథాం
 దైవీ సరస్వతీ మైథాం మే అశ్వినావుభావాధత్తం పుష్కర
 ప్రజా ॥ అప్సరాసుచయామైథా గంధర్వశుచయన్మనః ॥
 దైవీం మైథా సరస్వతీ సామాం మైథాసురభిజ్ఞావత్యాం
 స్వాహా ॥ ఆమాంమైథా సురభిర్విశ్వయాహా హిరణ్య వర్ణా
 జగతిజగన్మా ॥ ఊర్జాస్వతీ పయస్తావిన్వమాస్తాసామాం
 మైథానువ్రతీ కాజమంతాం ॥

గం యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

ఇషేత్వోజ్జేత్వావాయవస్థోపాయవస్థ దేవోవస్సవితా
 ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠతమాయ కర్మణ ఆపాయధ్వమఘ్నియా
 దేవభాగమూర్జస్వతీః పయస్వతీః ప్రజావతీరనమీవా
 అయక్ష్మామావస్తేన ఈశతమాఘశక్ంసో రుద్రస్యపేతిః
 పరివో వృణక్తు ధువా అస్మిన్లోపతాస్యాత బహ్వీర్యజమా
 నస్య ప్రశూన్సాహి ॥

యజ్ఞస్య ఘోషదస్తి ప్రత్యుష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా
 అరాతయః ప్రెయమగాద్ధిషగా బర్హిరచ్చ మనునాక్తుతా
 స్పృధయా వితస్తా త ఆవహంతి కవయః పురస్తాద్దేవేభ్యో
 జష్టమిహబర్హిరారాసదే దేవానాం పరిక్షూతమసి వర్ష
 పృథమసి దేవబర్హిర్మాత్వాన్వజ్మాతిర్యక్పర్వతేరాధ్యాస
 మాచ్చెత్తా తేమూర్షం దేవబర్హిశ్చతవరశ్చంవిరోహ సహస్ర
 వరశాః । వివ్రయగ్ం రుహేమ పృథివ్యానస్సం పృచ పాహి
 నుసంభృతాత్వాసంభరామ్యదిత్యైరాన్నానీన్ద్రాన్ద్రానన్నహసం
 పూషాతేగ్గం గ్రథాతుసతైమాఽస్థాదిన్ద్రస్యత్వా బ్రాహ్మ

భ్యా ముద్యచ్చే బృహస్పతేహ్మధాహరామ్యుర్వస్తరిక్ష
మన్విహి దేవంగమమసి ॥

శుంధధ్వం దైవ్యాయ కర్మణ దేవయజ్ఞాయైమాన
రిశ్వనోఘరోస్తిద్యారసిపుధివ్యసి విశ్వధాయా అసి పరమేణ
ధామ్నాదృగ్ంహస్వమాహ్వర్వసూనాం ప్రవిత్రమసి శత
ధారం వసూనాం ప్రవిత్రమసి సహస్రధారగ్ం హుతస్తోతో
హుతోద్రప్సోఽగ్నయే బృహతేనాకాయస్వాహా ద్యావా
పుథివీభ్యాగ్ం సావిత్వాయుసావిశ్వవ్యచాసా విశ్వకర్తా
సంపుచ్యధ్వమృతావరీహర్మిణీర్మధుమత్తమామన్దా ధనస్య
సాతయే సోమేనత్వాఽఽతనచ్చీన్ద్రాయదధి విష్ణో హవ్యగ్ం
రక్షస్య ॥

కర్మణవాం దేవేభ్యశ్చ కేయం వేషాయత్వా ప్రత్యు
ష్టగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయో ధూరసి ధూర్వా ధూ
ర్వస్తం ధూర్వా తం యోఽస్మాధ్ధూర్వాత్తి తం ధూర్వాయం
ప్రయంధూర్వామస్త్యం దైవానామసి నస్తి తమం ప్రవిత్రమం
కష్టతమం వహ్నితమం దేవహూతమమహుతమసి హవి

ధాన్తం దృగ్ం హస్తమాహ్వర్మిత్రస్యత్వా చతుషా (వేత్తే)
 మాభర్మానం విక్తామాత్వా ॥ హిగ్ంసిష్ట మురువాతాయ
 దేవస్యత్వా సవితరు ప్రస్తవేఽశ్వినోర్భావభ్యం పూజ్ఞ
 హస్తాభ్యమగ్నయై జప్తం నిర్వపామ్యగ్నీషేమాభ్యమిదం
 దైవానామిదమునస్సహస్తాత్వైత్వానారాత్వైసువరభివిభ్యమం
 వైత్వానరం జ్యోతిర్దృగ్ం హస్తాం దుర్యాద్యావా పృథివ్యో
 రుర్యస్తరిక్షమన్విహ్యదిత్యాస్త్యవస్థేసాదయామ్యగ్నేహవ్యగం
 రక్షస్య ॥

తిలాజ్ఞుహోమి సరసాగ్ం సవిష్టాన్దార మమచిత్రే
 రమస్తుస్వాహ ॥ గావా హిరణ్యం ధనమన్నపానగ్ం సర్వే
 షాగ్ం శ్రియైస్వాహ ॥ శ్రియంచలక్ష్మించ పుష్టించకీర్తించా
 నృణ్యతామ్ ॥ బ్రహ్మణ్యం బహుపుత్రతామ్ ॥ శ్రద్ధామథే
 ప్రజాసం దదాతుస్వాహ ॥

తిలా కృష్టాస్తిలాత్వైత్వాస్తిలాస్సమ్యావశానుగా ॥
 తిలా పునస్తుమేహాపం యత్కిశ్చిద్దురితం మయిస్వాహ ॥
 వోరస్యాన్నం నవశ్రాద్ధం బ్రహ్మహగురుత్వగః ॥ గోదై

యగంనురాపాస్తం భూణహత్యాతిలాళాంతిగం శమయంతు
 స్వాహా । శ్రీశ్చ లక్ష్మీశ్చ పుష్టిశ్చ కీర్తిచాన్త్రణ్యతామ్ ।
 బ్రహ్మణ్యం బహుపుత్రతామ్ । శ్రద్ధామేధ వ్రజ్జాతు జాత
 వేదస్సం దదాతుస్వాహా ।

ప్రాణపానవ్యానోదానసమానా మే శుభ్యంతాం శ్లోతి
 రహం విరజా విప్రాస్మా భూయాన్తగ్ం స్వాహా । వాఙ్మనశ్చక్షు
 శ్చోత్రజవ్యభూణ రేతోబుధ్ధ్యాకూతిస్సంకల్పా మే శు
 భ్యంతాం శ్లోతిరహం విరజా విప్రాస్మా భూయాన్తగ్ం స్వాహా ।
 త్వశ్చమకమాగ్ంనరుధిరమేదోమజ్జాన్నాయవోఽగ్ధీని మే
 శుభ్యంతాం శ్లోతిరహం విరజా విప్రాస్మా భూయాన్తగ్ం స్వాహా ।
 శిరఃపాణిపాదపార్శ్వపృష్ఠోరూదరజంఘశిశ్నోవస్థపాయవో మే
 శుభ్యంతాం శ్లోతిరహం విరజా విప్రాస్మా భూయాన్తగ్ం స్వాహా ।
 ఉత్తిష్ఠపురుష మారిత పింగళలోహితాక్షి దేహిదేహిదదాప
 యితా మే శుభ్యంతాం శ్లోతిరహం విరజా విప్రాస్మా భూయా
 న్తగ్ం స్వాహా ॥

పృథివ్యాపస్తేజోవాయురాకాశా మే శుభ్యంతాం శ్లో

తిరహం విరహ విప్రాప్నో భూయాన్తగ్గంస్వాహా । శబ్దస్పశ్య
 మావనగంధామే శుభ్యంతాం జ్యోతిరహం విరహ విప్రాప్నో
 భూయాన్తగ్గం స్వాహా । మనోవాక్కాయకర్మాణి మే శు
 భ్యంతాం జ్యోతిరహం విరహ విప్రాప్నో భూయాన్తగ్గం స్వాహా ।
 అన్యక్షణావేరహంకారైశ్చ జ్యోతిరహం విరహ విప్రాప్నో భూ
 యాన్తగ్గం స్వాహా । ఆత్మామేశుభ్యంతాం జ్యోతిరహం విరహ
 విప్రాప్నో భూయాన్తగ్గం స్వాహా । అంతరాత్మామే శుభ్యంతాం
 జ్యోతిరహం విరహ విప్రాప్నో భూయాన్తగ్గం స్వాహా । పరమా
 త్మామే శుభ్యంతాం జ్యోతిరహంవిరహ విప్రాప్నో భూయా
 న్తగ్గం స్వాహా । త్సుధేస్వాహా । త్సుత్పిపాసాయ స్వాహా ।
 వివిత్ప్య స్వాహా । ఋగ్వీధానాయ స్వాహా । క్షమాత్కాయ
 స్వాహా । త్సుత్పిపాసామలం క్షేప్తామలక్ష్మీనాశయామ్య
 హమ్ । అభూతిమనమృద్ధిం చ సవాన్నిణుద మే సాప్నో
 న్తగ్గం స్వాహా । అన్నమయ ప్రాణమయ మనోమయ విజ్ఞాన
 మయమానందమయమాత్మా మే శుభ్యంతాం జ్యోతిరహం
 విరహ విప్రాప్నో భూయాన్తగ్గం స్వాహా ॥

యాజ్ఞావల్క్యే యోగ మంత్రా

గగ

ప్రవక్ష్యత్రాయ భానవే భరభ్యమ్ । ప్రాప్యం మతిం

భాగ్నయై సుపూతమ్ । యోదైవ్యాని మానుషానిమాగ్నాంపి ।

అస్తర్విశ్వానివిదమనాజగాతి । అచ్చాగ్నిశోమతయో దేవ

యంతః । అగ్నిం యన్తి ద్రవిణం భిక్షమాణాః । ముస్తం

దృశగ్ం సుప్రతీక్షగ్ం స్వంచమ్ । ప్రాప్యవాహమర్తం మా

నుమాణామ్ । అగ్నేత్వమ న్మద్యయోధ్యమీవాః । అనగ్నిశ్రా

అభ్యమంతకృష్టిః । పునరన్యభ్యగ్ం సువిశాయదేవ । హం

విశ్వభిరజరేభిర్యజత్ర । అగ్నేత్వం పారయానవ్యో అస్తాన్ ।

స్వస్తిభిరతి దుగ్గాణి విశ్వా । పూశ్చ పృథ్వీ బహులాన

ఉర్వీ । భవాత్తోకాయతనయాయశంయోః । ప్రకారవో

మననావచ్యమానాః । దేవద్రోచీనయథ దేవయంతః । దక్షి

ణావాత్వాజనీప్రాచ్యేతి । హవిర్భరన్త్యగ్నయై ఘృతాచీ ॥

సకృత్తై అగ్నే నమః । ద్విస్తై నమః । త్రిస్తై నమః ।

చతుస్తై నమః । పంచకృత్వస్తై నమః । షష్ఠకృత్వస్తై నమః ।

శతకృత్వస్తై నమః । అస్తమానౌ కత్వస్తై నమః । అపరిమిత

కృత్వస్తై నమః । నమస్తై అస్తు మామాహిగ్ంసీ ॥ అహంవరస్తా

ద్రహమవస్తాద్రహం జ్యోతిషావితమోవవార | యద్రవ్విక్షంత
మెప్తితాఽభూద్రహగ్ం సూర్యముఖయతో దదర్శకాహం ఖ
యాసముత్తమస్సమానానామ్ || అన్వగా అస్మిన్నన్వగా
పరస్మిన్ం వృతీయైశ్చ అన్వగాస్సయమ | యేదేవయానా
ఉతపితృయాణాస్సర్వాన్వభో అన్వగా ఆశీయేమ ||



శ్రీకృష్ణయజుర్వేదే

ఏకాగ్నికాండే ప్రథమ ప్రపాఠక ప్రారమ్భః
తతాదా పైశ్వదేవ మంత్రాః

అద్దితేనుమన్యస్వ | అనుమతేనుమన్యస్వ | సరస్వ
తేనుమన్యస్వ | దేవ సవిత్తః ప్రసవ ||

ఓమ్ || అగ్నయైస్వాహ | సోమాయస్వాహ | విశ్వభ్య
జేవేభ్యస్వాహ | భువా య భూమాయ
శీతయై స్వాహ | అమృత శీతయై స్వాహ | భువ
స్విష్టకృతై స్వాహ | అగ్నయై

అదితే॑న్వమగ్గం॑స్థాః । అను॑మతే॑న్వమగ్గం॑స్థాః । సర॑
ప్యతే॑న్వమగ్గం॑స్థాః । దే॒వ స॒వి॒తః । సా॒సా॒వీః ॥

ధ॒మా॒య స్వా॑హా । అధ॒మా॒య స్వా॑హా । అ॒ద్యు॒
స్వా॑హా । ఓ॒ష॒ధి॒వ॒స॒స్పతి॑భ్యస్వా॑హా ॥ ర॒త్నో॑ దే॒వజ॑నేభ్యస్వా॑హా ।
గృ॒హ॒భ్యస్వా॑హా । అ॒వసా॑నేభ్యస్వా॑హా । అ॒వసా॑నపతిభ్య
స్వా॑హా । స॒వ॒భూ॒తే॒భ్యస్వా॑హా । కా॒మూ॒య స్వా॑హా ।
అ॒ంతరి॑క్షాయ స్వా॑హా । య॒దె॒జి॒తి॒జగ॑తి య॒చ్ఛచే॑ష్టతి నా॒మ్నో
భా॒గో య॒న్నా॒మ్నో స్వా॑హా । పృ॒థి॒వ్యై స్వా॑హా । అ॒ంతరి॑
క్షాయస్వా॑హా ॥ ది॒వే॒స్వాహా॑ । సూ॒ర్యాయ॑ స్వా॑హా । చ॒ంద్ర
మ॒సే స్వా॑హా । స॒క్ష॒త్రే॒భ్యస్వా॑హా । ఇ॒ంద్రో॒య స్వా॑హా ।
బృ॒హ॒స్ప॒తయై॑ స్వా॑హా । ప్ర॒జా॒పత॑యై స్వా॑హా । బ్ర॒హ్మ॒ణే
స్వా॑హా । స॒విత॑రేభ్యస్వా॑హా । న॒మో॒రు॒ద్రాయ॑ వ॒శు
వ॒తయై॑ స్వా॑హా । (దే॒వే॒భ్యస్వా॑హా । పి॒తృ॑భ్య స॒విత॑రే॒స్తు
భూ॒తే॒భ్యన॑మః । మ॒ను॒ష్యే॒భ్య హ॑స్తా । ప్ర॒జా॒పత॑యై
స్వా॑హా । వ॒ర॒మై॒త్రి॒నై స్వా॑హా । య॒థా॒కూ॒వశ్శు॑త॒థార॑స॒సహ

ప్రథాతో అక్షతః । ఏవా మే అస్తు ధాన్యగం సహప్రథాన్
మక్షతమ్ । ధనధాన్యై స్వాహా యే భూతాః ప్రచరన్తి
దినానక్షం బలిమిచ్చన్తే వితుదస్య ప్రేమ్యాః । కేభ్యో బలి
పుష్టికామో హరామిమయి పుష్టింపుష్టివతిదకథాతుస్వాహా ।

ప్రథమఃఖండః

హరిః ఓమ్ । ప్రస్తుగ్మస్తాధియసానస్య సక్షణే ప్రరేభిర్వ
రాగం అభిమ ప్రసీదత । అస్మాక్షమిద్ద్రో ఉభయం జాతోమతి
యథామ్య * స్యాన్ధ్రపో బుజోధతి । అస్పక్షరా ఋణవస్సస్త
వన్తాయేభిస్సఖాయోయన్తి నోవరేయమ్ । సమర్థమానం భగో
నోనిసీయాభసం జాప్సత్యగం నుయమమస్తు దేవాః । అభో
తృష్ణీం వరుణా పరిష్ణీం బృహస్పతే । ఇన్ద్రో పుత్రష్ణీం
లక్ష్మ్యంతామస్త్యై నవితన్సువ । అఘోరచక్షురపరిష్ణీభి
శివా పరిభ్యస్సుమనా మ్నువచాః । జీవనూర్జీవకామా
ప్యోనా శంసో భవద్వివక్షేకం చతుష్పదే । ఇదక్షుహం యా
త్వయిపతిష్మ్యై లక్ష్మీస్తాం నిదికామి । జీవాగం రుదన్తి విమ

యన్తే అధ్వరే దీర్ఘామను ప్రసీతిం దీధియుర్నరః । వ్రాసుం
 పితృభ్యో య ఇనగం సమేర్తిర మయః పతిభ్యో జనయః పరి
 వ్యతే । పృథ్విత్కూరముదచన్వాప్రతః సైరబ్రాహ్మణాన్న
 పనగంహరన్తు । అవీరఘ్నరుదచన్వాపః । అర్యన్తా అగ్నిం పరి
 యన్తు క్షీప్రం ప్రతీక్షన్తాగ్ం శ్వశ్వో జేవరాశ్చ । భేననః
 భరథః భేయగవ్య శచీవతే । అపాలామిన్ద్రీరిః పూత్యకర
 ఘ్నార్యవర్చసమ్ । శంతైహిరణ్యగ్ం శమునన్వాప్రశ్మంతే మెధీ
 భవతుశం యుగప్యత్పద్మ । శంత్ర అపశ్శతపవిత్రా భవన్వథా
 పత్యాతన్వగ్ం నగం సృజన్వ ॥ ౧ ॥

దీధియునరోఽప్తేచ ॥ ౧ ॥

హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాః ప్రచక్రముర్ హి
 త్వాఽవద్యమాపః । శతం పవిత్రా వితతాహ్యనుతాభిష్ట్యా
 దైవస్సవితాపునాతు । హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాయాను
 జాతః క్షశ్యహ్మయాస్వగ్నిః । యా అగ్నిం గభణం దధిరే
 మవర్ణాస్తాన్త అప్రశ్మగ్ంహ్యనాభవన్తు । యాప్రాగ్ంరాజా
 వరుణో యాత్రిమధ్యే నత్యాప్తుతే అప్రపశ్యన్తానామ్ । యా

అగ్నిం గర్భం దధిరేసువతానాస్తాస్త ఆవశ్యగ్గంప్త్యానా
 భవన్తు । యాసాందేవాదివిత్పత్వన్తి భక్షం యా అస్తరిషే
 బహుధానివిష్టాః । యా అగ్నిం గర్భం దధిరే సువతానాస్తాస్త
 ఆవశ్యగ్గంప్త్యానా భవన్తు । శివేనత్వా చక్షుషావశ్యన్త్యా
 పశ్చివయాతన్వోపస్పృశన్తు త్వచంతే । ఘృతశ్చుతశ్చుచయో
 యా పావతానాస్తాస్త ఆవశ్యగ్గంప్త్యానా భవన్తు । పరిత్వా గిర్వహా
 గిర ఇమా భవన్తు విశ్వతః । వృద్ధాయ మనుష్యగ్ధయో
 జష్టా భవన్తు జష్టయః । * అకాసాన త్యేషాః । పూషా త్యేతో
 నయతు హస్తగృహ్యశ్వినాత్వా వ్రవహతాగ్ం రభేన ।
 గృహస్థచ్చ గృహపత్నీ యథాఽసోవశిన్వీత్వం విదధమావ
 దాసి । ౨ ।

భవన్తు పశ్చచ ॥ ౨ ॥

సోమః ప్రథమో వివిదేగన్ధవో వివిద ఉత్తరః ।
 తృతీయో అగ్ని ప్తే పతిస్తురీయస్తే మనుష్యజాః । సోమోఽద

* అకాసానాసోమననం ప్రజాగ్ం సౌభాగ్యం తనూమ్ ।

అగ్నేరసువ్రతా భూత్వా నంనప్యే నుక్తుతాయశమ్ ।

దద్గస్త్యాయ గస్త్యోఽదదద్గ్నయే । రయి చ పుత్రాగ్ం
 శ్చదాద్గ్నిమహ్యమథో ఇమామ్ । గృభ్ణామి తే సువ్రజా
 స్త్వాయ హస్తం మయా పత్యా జరవప్తిర్యథాఽసః । భగో
 అర్యమా నవితా పురన్ధిర్మహ్యం త్యాఽదుగార్ హవత్యాయ
 దేవాః । తే మా పూర్వే జనాస్తా యత్ర పూర్వపహో
 హితాః । మూఢాన్వాన్య యత్ర సాభ్రవః పూర్వో దైవేభ్య
 ఆతపత్ । నరస్వతి ప్రేదమవ సుభగై వాజినీవతి । తాం త్యా
 విశ్వస్య భూతస్య ప్రగాయామస్యగ్రితః । య ఏతి ప్రదిత
 స్సహా దిశోఽను పవమానః । హిరణ్యహస్త విరంతుస్స త్యా
 మస్మనసం కృణోతు । ఏకమిషే విష్ణుస్త్యాఽన్వేతు ద్వే ఊర్జై
 త్రిణి వ్రతాయ చత్వారి మాయోభవాయ పచ్చ పశుభ్య
 వక్షతుభ్యన్సిప్త సప్తభ్యో హోత్రాభ్యో విష్ణుస్త్యాన్వేతు ।
 సఖా సప్తపదా భవ సఖాయా సప్తపదా బభూవ సఖ్యం తే
 గమయగ్ం సఖ్యాత్తై మాయోషగ్ం సఖ్యాన్తై మాయో
 ష్టాస్సమయావనం కల్పవహ్నై నం ఏయా రోచిష్టా సుమ
 న్నస్యమానా । ఇక్షమూర్జమభి నం వసానా నంతా

మనాగ్ంసి సం ప్రతా సము చిత్తాన్యాకరమ్ । సాత్వమస్య
 మూహమమూహమస్మి సా త్వం ద్యౌరహం పృథివీ త్వగ్ం
 రేతోహగ్ం రేతోభృత్వం మనోహమస్మి వాక్త్వగ్ం
 సామూహమస్మృక్త్వగ్ం సా మామనువ్రతా భవ పుగ్ంసే
 పుత్రాయ వేత్తవై శ్రియై పుత్రాయ వేత్తవ ఏహిసూనృతే ॥౩॥

అగ్నితష్టట్పు ॥ ౩ ॥

సోమాయ జనివిదే స్వాహా గంధర్వాయ జనివిదే
 స్వాహోగ్ంయై జనివిదేస్వాహా । కన్యలా పితృభ్యో యతీ
 పతిలోకమవ దీక్షామదాస్థస్వాహా । వేతో ముఞ్చతి నామత
 స్సుబ్రధ్ధామముతస్కరత్ । యథేయమిద్ద్రా మిధ్వస్సుహృత్రా
 సుభగాసతి । ఇమాం త్వమిద్ద్రా మిధ్వస్సుపుత్రాగ్ం
 సుభగాం కృణు । దశాస్యాం పుత్రానాథేహి పతిమేకాదశం
 కృధి । అగ్నిరైతు ప్రథమో దేవతానాగ్ం సోఽస్యైప్రజాం
 ముఞ్చతు మృత్యుపాశాత్ । తదయగ్ం రాజా వరుణోఽను
 మన్యతాం యథేయగ్ం స్త్రీపాత్రమఘం సరోదాత్ । ఇమా
 మగ్ని స్త్రాయతాం గార్హపత్యః వజ్రమస్యై నయతుదీఘః

మాయుః । అశూన్యోపస్థాజీవతామస్తు మాతాపాత్రమానంద
 మభి ప్రబుధ్యతామియమ్ । మాతే గృహే నిశిఘోష ఉత్థా
 దన్యత్ర త్వద్రుద్రత్య స్సంవిశన్తు । మాత్వం వికేశ్యురలవధిష్ఠా
 జీవ పత్నీ పతిలోకే విరాజ పశ్యంతీ । ప్రజాగ్ం సుమనస్య
 మానామ్ । ద్యౌస్తే ప్రృష్ఠగ్ం రక్షతు వాయురూరాలశ్వినా
 చ స్తనంధయంతగ్ం సవితాభి రక్షతు । ఆ వాసనః పరి
 ధానాద్భ్రహస్పతిర్విశ్వే దైవా అభి రక్షన్తు పశ్చాత్ । అప్ర
 జస్తాం పాత్రమృత్యుం పాస్మానముత వాఽఘమ్ । శీర్షణ
 స్సంజిమిహ్నస్మచ్యద్విషదభ్యః । పతి ముఞ్చామి పాశమ్ । ఇమం
 మే వరుణ తత్త్వాయామి త్వంసో అగ్నే స త్వంసో అగ్నే
 త్వమగ్నే అయాఽస్యయా సన్మనసా హితః । అయా సన్ హవ్య
 మూహి పైఽయానోధేహి భేషజమ్ ॥ ౪ ॥

ఇయమష్టే చ ॥ ౪ ॥

ఆ తిష్ఠమమశ్మానమశ్మేష త్వగ్ం స్థిరా భవ । అభి
 తిష్ఠ పృతస్యతస్సహస్వ పృతనాయతః । ఇయంనార్యప
 బ్రూతై కుల్పన్యావపన్తికా । ద్విభూయరన్తు మై పతిజ్ఞ

వాతు శరదశ్శతమ్ | తుభ్యమగ్రే) పర్యవహన్తుస్సార్యాం వహ
 తునా సహ | పునః పతిభ్యో జాయాం దా అగ్నే ప్రజయా
 సహ | పునః పత్నిమగ్నిరద్రాదాయుషా సహ వర్చసా |
 దీర్ఘాయురస్థాయః పతిస్స ఏతుశరదశ్శతమ్ | విశ్వా ఉత
 త్వయా వయం ధారా ఉదన్యా ఇవ | అతిగాహేమహి ద్విషః |
 ఆ తిష్ఠేమమశ్మానమ్ | అర్యమణం న దేవం కన్యా అగ్ని
 మయక్షత | స ఇమాం దేవో అధ్వరః (పేతోముఞ్చాతి
 నాముతస్సుబద్ధామముతస్కరత్ | తుభ్యమగ్రే) పర్యవహ
 న్పునః పత్నిమగ్నిరద్రాద్విశ్వా ఉత త్వయా వయమా తిష్ఠే
 మమశ్మానమ్ | త్వమయమా భవసియత్కనీనాం నామ
 వ్యధావత్స్వర్యం బిభర్షి | అజ్ఞాన్తి వృక్షగ్ం సుధితం స
 గోభిర్యద్వత్పత్తి సమనసా కృణోషి | తుభ్యమగ్రే) పర్యవహ
 న్పునః పత్నిమగ్నిరద్రాద్విశ్వా ఉత త్వయా వయమ్ | ప్ర
 త్యాముఞ్చామి వరుణస్య పాశాద్యేన త్వబద్ధాభివితా
 న్సుకేతః | ధాతుశ్చయోనా సుక్తతస్య లోకే స్తోత్రం తే
 సహ పత్యా కరోమి | ఇమంవిష్యామి వరుణస్య పాశం యమ

బద్ధిత సఖితా సుశేవః । ధాతుశ్చ యోనా సుకృతస్య
 లాకేఽరిష్టాం త్వా సహ పత్యా కృణోమి । అయాశ్చా
 గ్నైస్యనభిశస్తీశ్చ సత్యమిత్వమయా అసి । అయస్సా మనసా
 ధృతోఽయస్సా మావ్యమూహిషైఽయానో ధేహి భేషజమ్ ॥౫॥

ద్విషస్సుశేవప్రీతి చ ॥ ౫ ॥

సత్యేనాత్తభితా భూమిస్సూర్యేణాత్తభితా ద్యాః ।
 ఋతేనాదిత్యాస్తిష్ఠన్తి దివి సోమో అధిశ్రితః । యుజ్జన్తి
 బ్రహ్మం యోగేయోగే । సుక్తిగ్ంశుకగ్ం శల్మలిం విశ్వరూ
 పగ్ం హిరణ్యవణగ్ం సువృతగ్ం సుచక్రమ్ । ఆరోహ
 వధ్వమృతస్య లొకగ్ంస్యానం పత్యే వహతుం కృణుష్వ ।
 ఉదుత్తరమారోహంతీ వ్యస్యన్తి పుతస్యతః । మూఢానం
 పత్యురారోహ ప్రజయా చ విరాడ్భవ । సప్రమాణ్ణీ శ్వశురే
 భవ సప్రమాణ్ణీ శ్వశువాం భవ । ననాన్దరి సప్రమాణ్ణీ భవ
 సప్రమాణ్ణీ అధి దేవమ । స్నుషాణాగ్ం శ్వశురాణాం ప్రజా
 యాశ్చ ధనస్య చ । పతీనాం చ దేవ్యాణాం చ సజాతానాం
 విరాడ్భవ । నీలతాహితే భవతః కృత్యానక్తిర్వ్యజ్యతే ।

ఏ॒ధం॑ తే॒ఽస్యా॒జ్ఞాత॑యః ప॒తిర్బంధే॑షు బ॒ధ్యతే॑ । యే వ॒ధ్వశ్చ
 స్త్రీం॑ వహాతుం యత్కూ॒యన్తి॒ జనాగ్ం॑ అను । పునస్తా
 యజ్ఞయా దే॒వా నయన్తు॑ యత ఆగ॑తాః । మా విద॑స్వః
 ప॒థిన్తో॒య ఆ సీ॒ధన్తి॒దమ్పతీ॑ । సుగే॑భీర్దుర్గమతీ॒తామప॑ద్రా
 వ్యరా॑తయః । సుగం పం॑థానమారు॒క్షమరిష్ట॑గ్ం స్వస్తి
 వాహ॑నమ్ । యస్మిన్స్వీ॒రో న రి॑వ్యత్యన్యే॒షాం వి॒ద్వతే॑ వసు ॥౬॥
 ధ॑నస్య చ॒ నవ॑ చ ॥ ౬ ॥

తా మందసానా మనుషా దురోణాధత్తగ్ం రయిం
 దశఏరం వచస్యవే । కృతం తీర్థగ్ం సుప్రపాణగ్ం శుభస్పతీ
 స్థాణుం పథేషామప దుర్ముతిగ్ం హతమ్ । అయం నో
 మహ్యః పారగ్ం స్వస్తి నేషద్వనస్పతిః । సీరానస్తుతరా భవ
 దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసే । అస్య ప్రాచే నిర్ముతస్య
 జీవా జ్యోతిరశీమహి । మహ్య ఇన్ద్రస్త్వనయే । యద్వతే
 చిదభి శ్రీషు పురా జిత్సృభ్య ఆత్మదః । సంధాతా స్థిం
 మఘవా పురోవసుర్నిష్కర్తా విహృతం పునః । ఇదామగ్న
 ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామి త్వం నా అగ్నే నత్వం నా

అగ్నే త్వమగ్నే అయాశి । యే గంధర్వా అపురసశ్చ
 దేవీరమృతైషు వానస్పత్యైష్యాసతే । శివాస్తే అన్యే
 వృధ్యై భవన్తు మా హి గంసిమర్వమాతుమూహ్యమానామ్ ।
 యాఽపథయోయా నద్యోయానిధన్వానియేవనా । తేత్వావధు
 ప్రజావతీం ప్రత్యే ముచ్చంత్యగ్ంహసః । సంకాశయామి
 వమాతుం బ్రహ్మణా గృహైరఘోరేణ చక్షుషా మైత్రేణ ।
 పర్యాణధం విశ్వరూపం యదస్యాగ్ంస్యానం పతిభ్యస్సవితా
 కృణోతు తత్ । ఆ వామగంధుమతిర్వాజసీవసూ న్యశ్వినా
 హృథు కామాగ్ం అయగ్ంసత । అభూతం గోపా మిథునా
 శుభస్పతీ ప్రియా అర్యమై దుర్యాగ్ం అశీమహి । అయం
 నో దేవస్సవితా బృహస్పతిరింద్రాగ్నిమిత్రావరుణా స్వస్తయే ।
 త్వష్టా విష్ణుః ప్రజయానగ్ంరరాణః కామఆయాతంకామాయ
 త్వా విముచ్చతు ॥ ౭ ॥

ఆస తె నవ చ ॥ ౭ ॥

శమ౯ నమ౯దమాహారాస్యైనార్యా ఉపస్తిరే । సిసి
 వాలి ప్రజాయతామియం భగన్యనుమతా అసత్ గృహ

స్థదాన్ధ్రుమనసః ప్రవర్త్యేవీరఘ్నీ వీరవతస్తువీరాః ।
 ఇరాం వహతో ఘృతముక్షమాణాస్తైష్ఠ్యహగ్ం సుమనాన్సం
 విశామి । ఆగన్తోష్ఠం మహిష్ఠీ గాభిరశ్వైరాయుష్మత్పత్నీ
 ప్రజయా స్వర్విత్ । బ్రహ్మీం ప్రజాం జనయంతీ సురత్నై
 మమగ్నిగ్ం శతహిమాస్సపర్యాత్ । అయమగ్నిగ్రహపతి
 సుసగ్ంసత్పుష్టివధానః । యథా భగస్త్యాభ్యాం దదద్రయిం
 పుష్టిమథో ప్రజామ్ । ప్రజాయా ఆభ్యాం ప్రజాపత ఇన్ద్రాగ్ని
 శర్మ యచ్ఛతమ్ । యథైనయోనః ప్రమీయాతా ఉభ
 యోజీవతోః ప్రజాః । తేన భూతేన హవిషాయమా
 ప్యాయతాం పునః । జాయాం యామస్తా ఆవాక్షుస్తాగ్ం
 రసేనాభివధాతామ్ । అభివధాతాం పయసాభిరాష్ట్రేణ
 వధాతామ్ । రయ్యా సహస్రహస్రేషా నేమా స్తామనపేయీత ।
 ఇహైవ స్తం మా వియోష్టం విశ్వమాయుర్వ్యశ్నుతమ్ ।
 మహ్య ఇన్ద్రస్త్వస్తయే । ధృవైధిహిష్యామయి మహ్య ।
 త్వాదాద్భుహస్సతిః । మయా పత్యాప్రజావత్తీ సంజీవ
 శరదశ్శతమ్ । త్వష్టా జాయామజనయత్త్వష్టాస్త్వై త్వం

పతిమ్ త్వష్టా సహస్రమా యూగం సి దీర్ఘమా యుః కృణోతు
 వామ్ । ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామిత్యం నో అగ్నే స
 త్వం నో అగ్నే త్వమగ్నే అయాసి ॥ ౮ ॥

జీవతాః ప్రజావామేకం చ ॥ ౮ ॥

ఇహ గావః ప్రజాయద్వమిహ శ్వా ఇహ పూరుషాః ।
 ఇహో సహస్రదక్షిణో రాయస్పృష్టో నిషీదతు । సోమేనా
 దిత్యా బలివస్సోమేన పృథివీ దృఢా । అథో నక్షత్రాణా
 మైషాముపస్థే సోమ ఆధితః । ప్రస్వస్థస్యః ప్రేయం ప్రజయా
 భవనేశోచేష్ట । ఇహ ప్రియం ప్రజయతై నమృధ్యతామస్మి
 స్తృహే గార్హపత్యా యజాగృహి । ఏనాపత్యా తన్వగ్ం నగ్ం
 సృజస్వా ఖాజీప్రవిదధమావదాసి । సుమజ్జలీరియం వధూరి
 మాగ్ం సమేతవశ్యత । సాభాగ్యమస్యై దత్త్వా యాథాస్తం
 వివరేతన । ధృవక్షితిధృవయోనిధృవమసి ధృవతస్థి
 తమ్ । త్వం నక్షత్రాణాం మైధ్యసి నమాసాహి పృతస్వతః ।
 సప్తర్షయః ప్రథమాం కృత్తి కానామరుద్ధతీం యధృవతాగ్ం
 హనిన్యః । షట్కృత్తికా ముఖ్యయోగం వహన్తీ యమస్తాక

మేధత్వప్తమీ । నడనస్సతిమద్భుతం ప్రియమింద్రస్య కామ్యమ్ ।
 సనిం మైథామయాసిషమ్ । ఉద్దీప్యస్వ జాతవేదోవఘ్ను
 న్నిర్ముతిం మమ । ప్రశూగ్ంశ్చ మహ్యమా వహ జీవనంఽ
 దిశో దిశః* । మానోహిగ్ంసీజ్జాతవేదో గామశ్వం పురుషం
 జగత్ । అభిభృదగ్న ఆగహిశ్రియా మా పరిపాతయ ॥
 ధృవతస్థిత్తం నవచ ॥ ౯ ॥

ఉద్దీప్యాతో విశ్వావస్తో నమసేదామహేత్వా ।
 అన్యామిచ్ఛ ప్రపర్వ్యగ్ం సంజాయాం పత్యా సృజ । ఉద్దీ
 ప్వాతః పతివతిహేమా విశ్వావస్తుం నమసాగ్రీభిరీర్ఘై ।
 అన్యామిచ్ఛ పితృషదన్వక్తాగ్ంసతే భాగోజనుషా తస్యవిధి
 అగ్నేప్రాయశ్చిత్తై త్వం దేవానాం ప్రాయశ్చిత్తిరసి బ్రాహ్మ
 ణస్తాన్వాథ కామః ప్రపద్యేయాన్యాంపతిఘ్నేతనూః ప్రజాఘ్నే
 పశుఘ్నే లక్ష్మీఘ్నే జరఘ్నే మస్త్యతాంకృణోమి స్వాహా । వా
 యోప్రాయశ్చిత్త ఆదిత్యప్రాయశ్చిత్తే ప్రజాపతేప్రాయశ్చిత్తే

*దిశోఽశః । మానోహిగ్ంసీజ్జాతవేదః ఇతి ద్రావిడపాఠః

త్వం దేవానాం ప్రాయశ్చిత్తిరసి బ్రాహ్మణస్త్వా నాథ
 కామః ప్రపద్యే యాస్యాం పతిఘ్నతనూః ప్రజాఘ్న పశుఘ్న
 లక్ష్మిఘ్న జరఘ్న మన్యైతాం కృణోమి స్వాహా ॥ ప్రసవ
 శ్చోపయామశ్చ కాటశ్చాణవశ్చ ధణాశ్చ ద్రవిణంచ
 భగశ్చాంతరిక్షంచ సింధుశ్చనముద్రశ్చ సరస్వాగ్ంశ్చ విశ్వవ్య
 చాశ్చ తేయంద్విజ్ఞాయశ్చ నోద్యేష్టి తమేషాం జమ్భదధ్న
 స్వాహా । మధుశ్చ మాధవశ్చ శుక్రశ్చ శుచిశ్చ నభశ్చ
 నభస్యశ్చేషశ్చోజశ్చ సహశ్చ సహస్యశ్చ తపశ్చ తప
 స్యశ్చ తేయం ద్విజ్ఞాయశ్చ నోద్యేష్టి తమేషాం జమ్భదధ్న
 స్వాహా । చిత్తంచ చిత్తిశ్చ కూతం చాకూతిశ్చాధీతం చాధీ
 తిశ్చ విజ్ఞాతం చ విజ్ఞానం చ నామచ కతుశ్చ దర్శశ్చ
 పూణామానశ్చ తేయంద్విజ్ఞాయశ్చ నోద్యేష్టి తమేషాం
 జమ్భదధ్నస్వాహా । భూస్వాహా భువస్వాహా సుప్తస్వా
 హాగ్ంస్వాహా ॥ ౧౦ ॥

ఉద్దీప్యాత్తోదశ ॥ ౧౦ ॥

అపశ్యంత్యా మనస్తా చక్రితానం తపసోజాతం తపస్తా
 విభూతమ్ । ఇహ ప్రజా మిహరయిగ్ంరరాణః ప్రజాయస్వ
 ప్రజయా పుత్రకామ । అపశ్యంత్యా మనస్తా దీధ్యానాగ్ం
 స్వాయాం * తనూగ్ం ఋత్వియై నాథమానామ్ । ఉప్త మా
 ముచ్చా యుప్తర్భభూయాః ప్రజాయస్వ ప్రజయా పుత్ర
 కామే । సమజ్జన్తు విశ్వే దైవా సమప్రోహృదయాని నా ।
 సంమాతరిత్వా సం ధాతా సముదేష్టి దిదేష్టు । నా ।
 ప్రజాపతే తన్వం మే జవస్వ త్వప్తదేవేభిస్సహసామ ఇన్ద్ర ।
 విశ్వేదేవై రాతిభిస్సగ్ంరరాణః పుగ్ంసాం బహునాం
 మాతరస్సౌమ । ఆ నః ప్రజాం జనయతు ప్రజాపతిరాజరసాయ
 సమనక్ష్వర్యమా । అదుమేగ్గల్ః పతిలోకమావిశ శంసో
 భవ ద్విపదే శం చతుష్పదే । తాం పూషశ్చివతమా
 మేరయస్వ యస్యాం బీజం మనుష్యా వపన్తి । యా న ఙ్గరూ

* తనూ ఇతి, తనూం ఇతిచ సాతోదృశ్యతే

దిదేష్టి

ఉ॒త్త॑తి వి॒స్రయా॑తే॒ యస్యా॑ము॒శన్తః॑ ప్ర॒హరే॑తు శే॒ఫమ్*॥౧౧॥

శం చతు॑ష్పదే ద్వే చ ॥ ౧౧ ॥

ఆరో॑హోరుముపబర్హస్వబ్రాహ్మం పరిష్వజస్వజాయా
గ్ం సుమనస్యమానః । తస్యాం పుష్కతం మిథునాసయోనీ
బహ్విం ప్రజాం జనయంతా సరేతసా । అద్రయాఽరణ్యా
యత్రామనత్పురుషం పురుషేణ శక్రః । తదైతే మిథునా
సయోనీ ప్రజయాఽమృతేనైహ గచ్ఛతమ్ । అహం గభా
మదధామోషధీష్వహం విశ్వేషు భువనేష్వన్తః । అహం
ప్రజా అజనయం పితౄణా మహం జనిభ్యో అపరీషు
పుత్రాః । పుత్రిణేమాకుమారిణా విశ్వమాయువ్యేశ్నుతమ్ ।
ఉభా హిరణ్యపేశసా వీతిహూత్రా కృతద్వనూ । దశస్యం
త్వాఽమృతాయ కగ్ం శమూధో రోమ శగ్ంహథోదైవేషు
కృణుతౌ దువః ॥ ౧౨ ॥

ఆరో॑హ సవ ॥ ౧౨ ॥

*వి॒స్రయా॑తే॒ యస్యా॑ము॒శన్తః॑ ప్ర॒హరా॑తు శే॒ఫమ్

♦ అపరీ॑షు

విష్ణుర్యోసిం కల్పయతు త్వష్టా రూపాణి విశంశతు ।
 ఆసిచ్ఛతు ప్రజాపతిర్థాతా గభాం దధాతు తె । గభాం
 ధహి సినివాళి గభాం ధహి సుసన్వతి । గభాం తె అశ్వినా
 దేవావాధత్తాం పుష్కరసజా । హిరణ్యయా అరణి యం
 నిమగ్నతో అశ్వినా । తం తె గభాగ్ం హవామహే
 దశమే మాసి సూతవే । యథేయం పృథివీ మహీ తిష్ఠన్తీ
 గభామాదధే । ఏవం త్వం గభామాధధన్వ దశమే మాసి
 సూతవే । యథా పృథివ్యగ్నిగభా ద్యాయర్థధేన్ద్రేణ గర్భిణీ
 వాయుర్యథా దిశాం గర్భ ఏవం గర్భం దధామి తే । విష్ణు
 శ్రీష్ఠేన రూపేణాస్యాం నార్యాం గవీన్యామ్ । పుమాగ్ంసం
 గభామాధహి దశమే మాసి సూతవే । నేజమేష పరావత
 సపుత్రో పునరావత । అన్యై మే పుత్రకామాయై గభామా
 ధహి యపుమా । వ్యన్యయోనిం ప్రతి శతో గృహాణ
 పుమాన్పుత్రో ధీయతాం గర్భో అన్తః । తం మాతా దశ
 మాసో బిభర్తు న జాయతాం వీరతమస్సాన్యామ్ । ఆతే

గభాః యోనిమేతు పుమాన్బాణ ఇవేషుధిమ్ । ఆ ప్రితో
జాయతాం పుత్రస్థై దశమాస్యః ॥ ౧౩ ॥

గర్భం దధామి తేఽష్టై చ ॥ ౧౩ ॥

కరోమి తె ప్రాజాపత్యమాగభాః యోనిమేతు తె ।
అనూనః పూర్ణో జాయతామశ్లోణోపిశాచధీతః । పుమాగ్ంస్థై
పుత్రోనారి తం పుమాననుజాయతామ్ । తాని భద్రాణి
బీజాన్యవభాజనయన్తునా । యాని భద్రాణి బీజాన్యవభా
జనయంతినః । తైస్త్వం పుత్రా విద్వస్త్వ సాప్రీనూర్ధేనుకా
భవ । కామప్రమృధ్యతాం మహ్యమపరాజితమైవ మే । యం
కామం కామయే దేవ తం మే వాయో సమర్థయ ॥ అనుహవం
పరిహవం పరీవాఙం పరిక్షపమ్ । దుస్స్వప్నం ధురుదితం
తద్ద్విషద్యో దిశామ్యహమ్ । అనుహూతం పరిహూతగ్ం
శకునైర్యదశాకునమ్ । మృగస్య స్తృతమక్ష్యయా తద్ద్విషద్యో
దిశామ్యహమ్ । ఆరాత్రై అగ్నిరస్త్వారాత్పరశురస్తు తే । ని
వాతే త్వాభి వర్షతమ్ స్వస్తి తేఽస్తువనస్సతే స్వస్తి
మైస్తు వనస్సతే । నమశ్శక్రభద్రదేరుదాయ నమోరుదా

య శక్తృధన్దే । గౌష్ఠమసి నమస్తై అస్తు మా మా హిగ్ం
 సీస్సిగ్ంసి నసి వజ్రా నమస్తై అస్తు మా మా హిగ్ంసీ ।
 ఉద్ధాతేవ శకునై సామ గాయసి బ్రహ్మపుత్ర ఇవ నవనేషు
 శగ్ంససి । స్వస్తి నశ్శకునే అస్తు ప్రతి నస్తుమనా భవ ॥౧౪॥

అహమప్టే చ ॥౧౪॥

ప్రాతరగ్నిం ప్రాతిర్ద్వీగ్ం హవామహే ప్రాతమి-
 తావరుణా ప్రాతరశ్వినా । ప్రాతభగం పూషణం
 బ్రహ్మణస్పతిం ప్రాతస్సామముత రుద్రగ్ం హువేమ । ప్రా-
 తజితం భగముగ్గం హువేమ వయం పుత్రమదితేర్యో
 విధతా । ఆధ్రశ్చిద్యం మన్యమానస్తురశ్చిద్రాజా చిద్యం
 భగం భక్షిత్యాహ । భగ ప్రజేతర్భగ సత్యరాధో భగైమాం
 ధియముదవ దదన్నః ॥ భగ ప్రణో జనయ గోభిరశ్వైర్భగ
 ప్రసృభిన్ప్రవస్తస్సామ । ఉతేదానీం భగవంతస్సామైత
 ప్రపితృ ఉత మధ్యే అహ్నమ్ । ఉతోదితా మఘవంతూర్యస్య
 వయం దేవానాగ్ం సుమతే స్యామ । భగ ఏవ భగవాగ్ం
 అస్తు దేవాప్తేన వయం భగవస్తస్సామ । తం త్యా భగ

సర్వః ఇజ్జోహవీమి స నో భగ పురవతా భవేహ । సమధ్వ
 రాయోషసో నమన్త దధిక్రావేవ శుచయై పదాయ । అ
 ర్వాచీనం వసువిదం భగం నో రథమివాశ్వా వాజిన ఆవ
 హన్తు । అశ్వావతీగోమతీర్న ఉషాసో వీరవతీస్సధముచ్ఛన్తు
 భద్రాః । ఘృతం దుహనా విశ్వతః ప్రవీనా యూయం పాత
 స్వస్తి భిస్సదా నః ॥ ౧౫ ॥

భవేహ చత్వారి చ ॥ ౧౫ ॥

ఇమాం ఖనామ్యాషధీం వీరుధం బలవత్తమామ్ ,
 యయాస్తపత్నీం బాధతే యయా సంవిస్తతే పతిమ్ । ఉత్తాస
 పతే నుభగే సహమానై సహస్వతి । స్తపత్నీం మై పరా
 ధమ పతిం మై కేవలం కృధి । ఉత్తరాహముత్తర ఉత్తరే
 దుత్తరాభ్యః । అథా స్తపత్నీ యా మమాధరా సాధ
 రాభ్యః । స హ్యేన్యైనామ గృభ్యామి నో అస్మిన్రమతే జనో
 పరామైవ పరావతగ్ం స్తపత్నీం నాశయామసి । అహమస్మి
 సహమానాధ త్వమసి సాసహిః । ఉభే సహస్వతీ భూత్వా
 స్తపత్నీం మై సహవహ్నే । ఉపతేధాగ్ం సహమానామభి

త్వా^१ఽధా^२గ్ం సహీ^३యసా^४ । మామను ప్ర^५తే మనో^६ వథస్సం^७
 కారి^८వ ధా^९వతు^{१౦} పథా^{१౧} వారి^{१౨}వధా^{१౩}వతు ॥ ౧౬ ॥

సహ^१వహై^२ ద్వే^३ చ ॥ ౧౬ ॥

ఉదసా^१ సూర్యో^२ అగ్రాదుదయం^३ మామకో^४ భగః^५ ।
 అహం^६ తద్విద్వల్లా^७ పతిమభ్యసా^८క్షి^९ విషా^{१౦}నహిః^{१౧} । అహం^{१౨} కైతు^{१౩}
 రహం^{१౪} మూర్ధా^{१౫}ఽహముగ్రా^{१౬} వివా^{१౭}చనీ^{१౮} । మమేదను^{१౯} క్రతుం^{౨౦}
 పతిస్సేహానాయా^{౨౧} ఉహ^{౨౨}చరేత్^{౨౩} । మమ^{౨౪} పుత్రా^{౨౫}శ్శత్రు^{౨౬}వాణా^{౨౭}
 ధో^{౨౮}మెదుహితా^{౨౯} విరాట్^{౩౦} । ఉతాహ^{౩౧}మస్మి^{౩౨} సంజయా^{౩౩} పత్యు^{౩౪}మే^{౩౫}
 శ్లో^{౩౬}క ఉత్త^{౩౭}మః^{౩౮} । యే^{౩౯}నేన్ద్రో^{౪౦} హా^{౪౧}విషా^{౪౨} క్రత్య^{౪౩}భవద్విప్రు^{౪౪}త్త^{౪౫}మః^{౪౬} ।
 అహం^{౪౭} తదక్రి^{౪౮} దేవా^{౪౯} అనవత్సా^{౫౦}కిలా^{౫౧}భవమ్^{౫౨} । అనవత్సా^{౫౩} సవ^{౫౪}
 త్సి^{౫౫}ఘ్నీ^{౫౬} జయంత్య^{౫౭}భిభూ^{౫౮}వరీః^{౫౯} । ఆవిధి^{౬౦} సర్వా^{౬౧}సాగ్ం^{౬౨} రాధా^{౬౩}
 వహో^{౬౪} అస్థే^{౬౫}యసా^{౬౬}మివ^{౬౭} । సమ^{౬౮}జై^{౬౯}వమి^{౭౦}మా^{౭౧} అహగ్ం^{౭౨} సవత్సీ^{౭౩}
 రభి^{౭౪}భూ^{౭౫}వరీః^{౭౬} । యథా^{౭౭}ఽహమస్య^{౭౮} వీర^{౭౯}స్య^{౮౦} విరా^{౮౧}త్సా^{౮౨}మి^{౮౩} ధన^{౮౪}స్య^{౮౫} చ ॥
 అస్థే^౧యసా^౨మివ^౩ ద్వే^౪ చ ॥ ౧౭ ॥

అక్షీ^१భ్యాం^२ తెనా^౩సి^౪కా^౫భ్యాం^౬ కణా^౭భ్యాం^౮ చు^౯బు^{౧౦}కౌ^{౧౧}
 దధి^{౧౨} । యక్ష^{౧౩}గ్ం^{౧౪} శీ^{౧౫}ర్ష^{౧౬}ణ్యం^{౧౭} మస్తి^{౧౮}ష్కా^{౧౯}జ్జి^{౨౦}హ్వయా^{౨౧} విపు^{౨౨}

హమి తే । గ్రీవాభ్యస్త ఉష్ణిహాభ్యః కీకసాభ్యాఽనూక్యాత్ ।
 యత్కుం దోషణ్యమగ్ంసాభ్యాం బ్రాహుభ్యాం విప్రహమి తె ।
 ఆస్త్రభ్యస్తే గుదాభ్యా వనిష్ఠోర్ హృదయాదధి । యత్కుం మత
 సాభ్యాం యక్షః స్థాశిభ్యో విప్రహమి తె । ఊరుభ్యాం
 తేఽష్ఠీవద్రాభ్యం జిహ్వభ్యాం ప్రపదాభ్యామ్ । యత్కుగ్ం
 శ్రోణీభ్యాం భాసదాద్ధ్వగ్ం ససావిప్రహమి తె । మేహనా
 ద్వలజ్జరణాల్లామభ్యస్తై నఖభ్యః । యత్కుగ్ం సవ
 స్థాద్రాత్మనస్తమిమం విప్రహమి తె । అజ్జోదజ్జాల్లామ్నో
 లామ్నో జాతం పర్వణిపర్వణి । యత్కుగ్ం సవస్థాద్రా
 త్మనస్తమిమం విప్రహమి తె । పరాదేహి శాబల్యం బ్రహ్మ
 భ్యో విభజా వసు । కృత్యైషా ప్రదవ్యతీ భూత్వా జాయాఽఽ
 విశతే పతిమ్ । అశ్లేలా తనూర్భవతి రుశతీ ప్రాపయాఽముయా ।
 పతిర్వద్వద్వై వాసస్తా స్వమజ్గమభి ధిధృతి । క్రూరమై
 తత్కుటుకమైతదప్రాప్తవద్విషవన్నై తదత్తవే । సూర్యాం
 యః ప్రత్యక్షం విద్యాథు ఏతత్ప్రతిగృహ్ణీయాత్ । ఆశసనం

విశ॑న॒న॒మథా॑ అధి॒విచ॑త॒నమ్ । సూ॒ర్యాయాః పశ్య॑ రూ॒పాన్
తా॑ని బ్ర॒హ్మాత॑ శక్॒ం సతి ॥ ౧౮ ॥

ఇ॒మం విప్ర॑హ॒మి తే శక్॑ంసతి ॥ ౧౮ ॥

అక్షీ॑భ్యాం గ్రీ॒వాభ్య॑ ఆ॒న్త్రభ్య॑ ఊ॒రుభ్యం మే॒హనా
దక్షా॑దక్షాత్ప॒రా దేహి॑ సప్త ॥

ప్ర॒సృగ్మన్తా॑ఽష్టాద॒శ హి॑రణ్యవ॒క్షాః పశ్య॑దశ సోమః
(పథ॑మష్టాద॒శ సోమాయ॑ జని॒విదే॑ఽష్టాద॒శాతి॑ష్ఠమం త్రయో
విగ్ం॑శతిన్నత్యేన తా మస్తసానైకాన్న విగ్ం॑శతిరేకాన్న
విగ్ం॑ శతిశ్శమన్ వమైకవిగ్ం॑శతిరిహ గావ ఏకాన్న విగ్ం॑
శతిరుద్రీష్వాత్తో దశాపశ్యం త్వా ద్వాదశారోహారుం నవ
విష్ణుర్యోనిం కరోమి తేఽష్టాదశాష్టాదశ ప్రాతరగ్నిం చతుర్ద
శైమాంఖనామ్యుదసా సూర్యోద్వాదశ ద్వాదశాక్షీభ్యాం
తేవిగ్ం॑శతిరష్టాదశ ॥ ౧౮ ॥

అక్షీ॑భ్యాం తె నాసి॑కాభ్యామ్ । ఉద॒సా సూర్యో
అగాత్ । ఇ॒మాం ఖనా॑మ్యావధిమ్ । ప్రాతర॑గ్నిమ్ । క॒రోమి
తే ప్రా॒జాపత్యమ్ । విష్ణుర్యోనిం కల్ప॑యతు । ఆరో॑హారుమ్ ।

అపశ్యం త్వా మనసా చేకితానమ్ । ఉదీప్యతో విశ్వా
 వసో । ఇహగావః ప్రజాయధ్వమ్ । శర్మ వమేదమాహర ।
 తామన్దసానా మనుజో దురోణే । సత్యేనోత్తభితా భూమిః ।
 ఆతిష్ఠేమమశ్మానమ్ । సోమాయ జనివిదే స్వాహా । సోమః
 ప్రథమో వివిదే గన్ధర్వః । హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పావకాః ।
 ప్రస్తుగ్మన్తాధియసానస్య సక్షణి ॥ ౧౮ ॥

ప్రస్తుగ్మన్తాపశ్యం త్వాష్టాదశ ॥ ౧౮ ॥

ప్రస్తుగ్మన్తాతాని బ్రహ్మోతశగ్ంసతి ॥

హరిః ఓమ్

శ్రీకృష్ణయజుర్వేదే ఏకాగ్నికాణ్డే

॥ ప్రథమప్రపాఠకస్సమాప్తః ॥



ద్వితీయప్రశ్న ప్రారంభః

ఓమ్॥ ఉష్ణేన వాయువృక్షే నేహ్యదిత్తిః కేశాన్ వపతు॥ ఆప
ఉండంతు జీవసే దిఘాయుత్వాయ వర్చసే॥ జ్యోక్త సూర్యం
దృశే ॥ యేనావపత్సవితా త్తురేణ సోమస్య రాజ్జోవరుణస్య
విద్వాన్॥ తేన బ్రహ్మణోవపతేదమస్యా యుష్మాంజరదష్టిర్య
థానదయమసా॥ యేనపూషా బృహస్పతే రగ్నే రింద్రస్య
చాయుషేవపత్॥ తేనాస్యాయుషే వపసా శ్లోకాయస్వ
స్తయే॥ యేనభూయశ్చరాత్యయంజ్యోక్త పశ్యాత్తి సూర్యమ్॥
తేనాస్యాయుషే వపసా శ్లోకాయస్వస్తయే॥ యేనపూషా
బృహస్పతే రగ్నే రింద్రస్య చాయుషేవపత్॥ తేనతే
వపామ్యసావాయుషా వర్చసా యథా జ్యోక్తుమనా అసాః॥
యత్తురేణ మర్చయతాసుపేతసా వప్తావపసికేశాన్॥ శుంధి
శిరో మాస్యాయుః ప్రమోషీః॥ ఉప్త్యాయ కేశాన్ వరుణస్య
రాజ్జో బృహస్పతే సవితా సోమో అగ్నిః॥ తేభ్యానిధానం
బహుధాన్వ విదన్తంతరాద్యావా పృథివీ అపన్నవః॥

ఆయుషేవపత్సచ్చచ ॥ ౧ ॥

అయుదాదేవ జరసం గృణాన్ ఘృతప్రతీక్ ఘృత
 పృష్ఠా అగ్నే । ఘృతంపిబన్నమృతం చారుగవ్యం పితృవపుత్రం
 జరసేనయేమమ్ ॥ అతిష్ఠేమమశ్మానమశ్మేవత్వగ్ం స్థిరోభవ ।
 అభితిష్ఠపృతన్వతస్సహస్వ పృతనాయతః ॥ రైవతీస్త్యా వ్యక్ష్య
 న్మృత్తికాశ్చాకృన్తగ్ంస్త్యా । ధియోవయన్నవగ్నా అవృం
 జంత్రహస్త్రమన్తాగ్ం అభితో అయచ్ఛ । దేవీదేవాయ
 పరిధీ సవిత్రే మహత్తదాసా మభవన్మహి త్వనమ్ ॥
 యా అకృన్త న్నవయన్ యా అతన్వత యాశ్చ దేవీ రన్తా
 నభితోఽదదన్త । తాస్త్యాదేవీజరసే సంవ్యయన్త్యాయుష్మా
 నిదం పరిధత్స్వవాసః ॥ పరిధత్తధత్తవాన్సనగ్ం శతాయుషం
 కృణుత దీఘమాయుః । బృహస్పతిః ప్రాయచ్ఛద్వాస పత
 తోమాయరాజై పరిధాతవాః ॥ జరాంగచ్ఛాస్తి పరిధత్స్వ
 వాస్తో భవా కృష్ణీనా మభి శస్తి పావా । శతం చ జీవ
 శరద స్సువర్చా రాయశ్చ పోష ముప సంవ్యయస్వ ॥
 పరీదం వాస్తో అధధాస్వస్తయై భూరాతీనా మభి శస్తి పా
 వా । శతం చ జీవ శరదః పురూచీ ర్వసూని చార్యో విభ

జాసిజీవః ॥ ఇయందురుక్తాత్పరి బాధమానాశర్మవయాథంపున
 తీన ఆగాత్ । ప్రాణాప్రానాభ్యాం బలమాభరంతీ ప్రియా
 దేవానాగ్ం సుభగామేఖలేయమ్ । ఋతస్యగోప్తీ తపసః
 పరస్వీఘ్నతీ రక్షస్సహమానా అరాతీః । సానస్సమన్త మనుపతీ
 హి బద్రయాభరారస్తేమేఖలే మారిషామ ॥ మిత్రస్య చక్షుర్ధ
 రుణం బలీయస్తైజోయశస్వి స్థవిరగ్ం సమిద్ధమ్ । అనాహునస్యం
 వసనం జర్జిష్ణు పరీదం వాజ్యజి నం దధేహమ్ ॥ ౨ ॥

దీఘమాయుస్సమిద్ధమేకం చ ॥ ౨ ॥

ఆగస్తానమగన్మహి ప్రసమృత్యుం యుయోతన । అరి
 ప్తాస్సంచరే మహి స్వస్తి చరతాదిహ స్వస్త్వా గృహేభ్యః
 సముద్రా ద్ధూర్మి ర్మధుమాగ్ం ఉదార దుపాగ్ం శునా
 సమమృతత్వమశ్యామ్ । ఇమేనుతే రశ్మయ సూర్యస్యయేభి
 సుపిత్యం పితరౌనఆయన్ ॥ అగ్నిష్టైహస్తమగ్రభీధ్సమస్తైహస్త
 మగ్రభీధవితాతేహస్తమగ్రభీధసర్వతీతేహస్తమగ్రభీత్పాతే
 హస్తమగ్రభీదర్యమాతేహస్తమగ్రభీదగ్ం శుస్తైహస్తమగ్రభీదభి
 గస్తైహస్తమగ్రభీన్మిత్రస్తైహస్తమగ్రభీన్మిత్రస్త్వమసిధర్మణా

గ్నిరాచార్యస్తవ॥ అగ్నేయేత్వాపరిదదామ్యసాసామాయత్వా
 పరిదదామ్యసా సవిత్రేత్వా పరిదదామ్యసా సరస్వత్యైత్వా
 పరిదదామ్యసా మృత్యవేత్వా పరిదదామ్యసా యమా
 యత్వా పరిదదామ్యసా గదాయత్వా పరిదదామ్యసా
 వస్తకాయత్వా పరిదదామ్యసా వదభ్యస్తా పరిదదామ్య
 సావోషధీభ్యస్తా పరిదదామ్యసా పృథివ్యైత్వా స వై శ్వా
 నరాయై పరిదదామ్యసా దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవ ఉప
 నయై సా॥ సుప్రజాః ప్రజయాభూయాస్తువీరో వీరైస్తువర్చా
 వర్చసా సుపోషః పోషైః॥ బ్రహ్మచర్యమాగ్రాముపమానయస్వ
 దేవేన సవిత్రా ప్రసూతః॥ కోనామాస్యసా నామాస్మి కస్య
 బ్రహ్మచార్యస్యసా ప్రాణస్య బ్రహ్మచార్యస్త్వసా వేషతేదేన
 సూర్య బ్రహ్మచారి తం గోపాయసమామృతైషతే సూర్యపుత్ర
 సుదీర్ఘాయు ససమామృత । యాగం స్వస్తిమగ్నిర్వాయు
 సూర్యశ్చస్త్రీమాతపోనుసంచరన్తితాగం స్వస్తిమను సంచ
 రాస్తా వధ్వనామధ్వవతే శ్రేష్ఠస్యాధ్వనః పారమశీయ ॥ 3 ॥

యోగేయోగతవస్త్రమమమగ్నాయుషేవచ సేక్ష్మధీ
 తిద్వే శతమిన్నశరదౌ అన్తి దేవాయతానశ్చకాజరసంతనూ
 నామ్ । పుత్రాస్తోయత పితరోభవన్తి మానోమధ్యాకీరిషతా
 యుగన్తోః ॥ అగ్నిష్ట ఆయుః ప్రతరాం దధాత్వగ్నిష్టేపుష్టిం
 ప్రతరాం కృణోతు । ఇన్ద్రో మరుద్భిర్ ఋతుధాకృణోత్వా
 ద్దిత్యైస్తే వసుభిరా దధాతు ॥ మేధాం మహ్యమజ్గీరసా మేధాగ్ం
 సప్తర్షయోదదుః । మేధాం మహ్యంప్రజాపతిర్మేధామగ్ని
 ర్దదాతుమే ॥ అప్సరాసుచయామేధాగంధర్వేషుచయద్యతః ।
 దైవీయామానుషీ మేధాసామామావిశతాదిహ ఇమం మేవరుణ
 తత్త్వాయామి త్వంనో అగ్నే సత్వంనో అగ్నే త్వమగ్నే అయాసి
 రాష్ట్రభృదస్యాచార్యానందీ మా త్వద్యోషం । తత్సవితుర్వ
 రేణ్య మిత్యేషా అపృథమసాసామ్యపాణస్వం మేగోపాయ
 బ్రహ్మణాఽణిస్థః ॥౪॥ త్వమగ్నే అయాసి చత్వారి చ ॥౪॥

సుశ్రవస్సుశ్రవసం మాకురు యథాత్వగ్ం సుశ్రవస్సు
 శ్రవా అన్త్యేవమహగ్ం సుశ్రవస్సుశ్రవా భూయానం యథా
 త్వగ్ం సుశ్రవస్సుశ్రవా దేవానాం నిధిగోపాన్త్యేవ మహం

బ్రాహ్మణానాం బ్రహ్మణా నిధిగోపా భూయానమ్ ॥
 స్మృతం చ మేఽస్మృతం చ మే తస్మ ఉభయం ప్రతం
 నిన్దా చ మేఽనిన్దా చ మేతస్మ ఉభయం ప్రతగ్ం
 శ్రీధా చ మేఽశ్రీధా చ మే తస్మ ఉభయం ప్రతం విద్యా
 చ మేఽవిద్యా చ మే తస్మ ఉభయం ప్రతగ్ం శ్రుతం చ
 మేఽశ్రుతం చ మే తస్మ ఉభయం ప్రతగ్ం సత్యం చ మేఽ
 సత్యం చ మే తస్మ ఉభయం ప్రతం తపశ్చ మేఽతపశ్చమే
 తస్మ ఉభయం ప్రతం ప్రతం చ మేఽవ్రతం చ మే తస్మ
 ఉభయం ప్రతం యదాబ్రాహ్మణానాం బ్రహ్మణి ప్రతం య-
 తగ్నైస్సెన్ద్రీస్య సప్రజాపతికస్య సదేవస్య సదేవరాజస్య సమ-
 సుష్యస్య సమనుష్యరాజస్య సపితృకస్య సపితృరాజస్య సగన్ధ-
 వాఃపురస్కస్య । యస్మ ఆత్మన ఆత్మని ప్రతం తేనాహగ్ం
 సర్వవ్రతో భూయానమ్ ॥ ఉదాయుషా స్వాయుషోదోష ధీనాగ్ం
 రక్షేనోత్పజన్యస్య శుష్మేణోదస్థామమృతాగ్ం అను ॥
 తచ్చక్షుర్దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్రముచ్చరత్ । పశ్యేమ
 శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతం నన్దామ శరదశ్శతం మోదామ

శరదశ్శతం భవామశరదశ్శతం శ్రేణ వామ శరదశ్శతం
 ప్రబ్రవామ శరదశ్శతమజీతాస్సామ శరదశ్శతం జ్యోక్ష్మ
 సూర్యంద్రశే ॥ యస్మిన్మాతం చ భవ్యం చ సవే లొకాస్స
 మాహితాః । తెన గృహ్మి త్వా మహం మహ్యం గృహ్మి
 త్వామహం ప్రజాపతినా త్వా మహ్యం గృహ్మిమ్యసా ॥ ౫ ॥
 సుశ్రవస్సుశ్రవసమష్టే ॥ ౫ ॥

స్మృతం నిద్రా శ్రద్ధా విద్యా శ్చుత్తగ్ం సత్యం తపో
 వ్రీతం యద్బ్రహ్మణానాం సవ ॥

పరి త్వాగ్నై పరి మృజామ్యాయుషా చ ధనేన
 చ । సుప్రజాః ప్రజయా భూయాసగ్ం సువీరో వీరైస్సు
 వర్చావర్చసానుపోషః పోషేస్సుగృహ్మణా గృహైస్సుపతిః
 పత్యాసుమేధా మేధయా సుబ్రహ్మ బ్రహ్మచారిభిః ॥
 అగ్నే సమిధమాహ్వాం వం బృహతే జాతవేదసే
 యథా త్వమగ్నే సమిధా సమిధ్యన ఏవం మామాయుషా
 వర్చసానన్యా మేధయా ప్రజయా వశుభి బ్రహ్మవర్చ-
 సేనాన్నా ద్యేన సమేధయ స్వాహా । ఏధోఽన్యేధిక్షీమహి

స్వాహా । సమిదసి నమెధిషీమహి స్వాహా । తేజోఽసి తెజా
మయి ధేహి స్వాహా । అహో అద్యాస్వచారిషక్ం రనేన సమ
సృక్మహి । పయస్వాగ్ం అగ్న ఆగమం తం మా సగ్ం
సృజి వర్చసా స్వాహా । సంమాఽగ్నే వర్చసా సృజి ప్రజి
యా చ ధనేన చ స్వాహా । విద్యున్మై అన్య దైవా ఇన్ద్రో
విద్యాధృహ ఋషిభిస్సాహా । అగ్నయే బృహతే నాకాయ
స్వాహా । ద్యావాపృథివీభ్యాగ్ం స్వాహా । ప్రమా తే అగ్నే
సమిత్తయావర్ధస్వ చాప్యాయస్వ చతయూఽహం వర్ధమానా
భూయాసమాప్యాయమానశ్చ స్వాహా । యోమాఽగ్నే
భాగినగ్ం సంతమథాభాగం చికిర్షత్సత్యభాగమగ్నేతం కురు
మామగ్నే భాగినం కురు స్వాహా । సమిధమాధాయాగ్నే
సర్వప్రతో భూయాస్తగ్ం స్వాహా ॥ బ్రహ్మచార్యస్యపోశాన
కర్మ కురు మా సుషుప్థాః । భిక్షూచర్యం చరా చార్యా ధీనో
భవ । యస్యతే ప్రథమవాన్యగ్ం హరామస్తం త్వా విశ్వే
అవన్తు దైవాః । తం త్వా భ్రాతరస్తువృథో వధమానమను
జాయంతాంబహవస్సుజాతమ్ ॥ సహ ఋషిభిస్సాహా నవ చ॥౬॥

ఇమగ్ం స్తోమమర్హతే జాతవేదసై రథమివ స
 మహేమా మనీషాయా । భద్రా హి నః ప్రమతిరస్య సగ్ం
 సద్యగ్నే సఖ్యమా రిషామా వయం తవ । త్ర్యాయుషం
 జమదగ్నేః కశ్యపస్య త్ర్యాయుషమ్ । యద్దైవానాం త్ర్య
 యుషం తస్మై అస్తు త్ర్యాయుషమ్ । శివో నామాసి స్వధితిస్తే
 పితా నమస్తే అస్తుమా మా హిగ్ంసీః । ఉష్ణేన వాయువుద
 కేనేత్యేషః । ఇదమహమ ముష్యాముష్యాయణస్య పాష్పావ
 ముపగూహామ్యుత్తరోఽసౌ ద్విషదభ్యః । ఆప్తో హిష్ఠా
 మయోభువః ఇతి త్రిసో హిరణ్య వర్ణాశ్శుచయః పావకా
 ఇతి త్రిసః । అన్నాద్యాయ పూహధ్వం ధీర్హాయ రహ
 మన్నాదో భూయాసమ్ । సామోరాజా యమాగమభి
 మైముఖం ప్రవేక్ష్యతి భగేన సహ వర్చసా । సోమస్య తనూ
 రస్మి తనువం మే పాహి స్వామా తనూరావిశ । నమో
 గ్రహాయ చాభిగ్రహాయ చ నమశ్శాకజిజ్ఞాభాభ్యాం నమ
 స్తాభ్యా దేవతాభ్యా యా అభిగ్రాహిణీః । అప్తరస్తు యో
 గధోగధోర్వేషు చ యద్యతః । దైవోయో మానుషా గధస్స

మా గ్రన్థస్సురభిర్జ్ఞానతామ్ । ఇయః మోషధైత్రాయమాణా
సహమానా సహస్వతీ । సామూహిరణ్యవర్చసం బ్రహ్మవర్చ
సినం మా కరోతు । అపాశోఽస్యూరో మై మా సగం శారీశ్చ
హో మోష తిష్ఠన్వ దీర్ఘాయుత్వాయ శతశార దాయ ।
శతగం శరద్భ్య ఆయుషే వర్చసే జీవాత్వై పుణ్యాయ ।
రేవతీస్తా వ్యక్తస్మి త్యేతాః ॥ ౭ ॥

సహ వచసా నవ చ ॥ ౭ ॥

ఆయుష్యం వర్చస్యగ్ం సువీర్యగ్ం రాయసోష్ణ
మాద్భిద్యమ్ । ఇదగ్ం హిరణ్యం జైత్రాయావిశతాం
మామ్ । ఉచ్చైచ్చవాది పృతనాజి సత్రాసాహం ధనశ్చయమ్ ।
సర్వాసమృద్ధిర్ ఋద్ధయో హిరణ్యైఽస్మిష్టమాహితాః ।
శునమహగ్ం హిరణ్యస్య పితురివ నామాగ్రభైవమ్ । తం
మా హిరణ్యవచసం పూరుష ప్రియం కురు । ప్రియంమా
దేవేషు కురు ప్రియంమా బ్రహ్మణై కురు । ప్రియం విశ్వేషు
శూద్రైషు ప్రియగ్ం రాజసుమా కురు । యా తిరశ్చ నివద్య

సై॒హం వి॒ధర॑ణీ ఇతి॑ । తాం త్వా॑ మృ॒తస్య॑ ధా॒రయా॑ ము॒శే
 సగ్ం॑ రా॒ధనీ॑మహమ్ । సగ్ం॑ రా॒ధనై॑య దై॒వైయ॑ స్వా॒హాప్ర॑సా
 ధనై॑య దై॒వైయ॑ స్వా॒హా । స॒మాజం॑ చ వి॒రాజం॑ చాభి॒శ్రీర్యా
 చ నో॑ దృ॒హే । లక్ష్మీ॑ రా॒ష్ట్రస్య॑ యా ము॒ఖే తయా॑ మా
 సగ్ం॑స్మ॒ణామసి॑ । శుభి॑కై శి॒ర ఆ రో॑హ శో॒భయ॑న్తి ముఖం
 మమ॑ । ముఖం॑ హి మమ॑ శో॒భయ॑ భూయాగ్ం॑సంచ భగం
 కురు॑ । యా మా॑హరజ్జమదగ్నిత్పృథ్వామై కామ! యానై॑య ।
 ఇమాం తామపిన॑హ్యోహం భగేన॑ సహ వర్చసా॑ । యదా॑ష్టానం
 త్రై॒కకు॑దంజాతగ్ం॑ హిమవత ఉ॒వరి॑ । తేన॑వామాజ్జా తేజ॑సై
 వర్చ॑సై భగాయ చ ॥ ౮ ॥

సగ్ం॑ రా॒ధనీ॑మహం నవ చ ॥ ౮ ॥

మయి॑ పర్వతపూరుషం మయి॑ పర్వతవర్చసం మయి॑
 పర్వతభేషజం మయి॑ పర్వతాయుషమ్ । యన్మే॑వర్చః పరా
 గతమాత్మానముపతిష్ఠతి॑ । ఇదం తత్పునరాదదే దీ॒క్షా
 యుత్వా॑య వర్చనే॑ । ప్రతి॒ష్ఠై స్థో దై॒వతా॑నాం మా మా

! కామా • తిష్ఠతు పాప్నోతు

సంతాప్తమ్ । ప్రజాపతే శ్వరణమసి బ్రహ్మణశ్చదిర్విశ్వజనస్య
 ఛాయాఽసి సర్వతో మా పాహి । దేవస్య త్వా సవితుః
 ప్రసవే శ్వినోర్బాహుభ్యాం పూణ్ణో హస్తాభ్యామాదదే
 ద్విక్షతో వధాయేంద్రిస్య వజ్రోసి వార్త్ర్నుశ్శమమ్ మేభవ
 యత్పాపం తన్నివారయ । దేవీష్వదుర్వీరిత్యేషా । రాష్ట్ర
 భృదస్యాచార్యానన్తి మా త్వద్యోషగ్ం రాష్ట్రభృదసి
 సమాజానన్తి మా త్వద్యోషగ్ం రాష్ట్రభృదస్యధిపత్నీ
 నన్తి మా త్వద్యోషమ్ । ఆపః పాదావనెజనీద్విషంతం నాశ
 యన్తు మే । అస్మిన్ములే బ్రహ్మవర్చస్యసాని । మయి మహా
 మయి యశోమయాన్ద్రియం వీర్యమ్ । ఆ మాగన్యశసా
 వర్చసా సగంస్సృజ పయసా తేజసా చ । తం మా ప్రియం
 ప్రజానాం కుర్వధిపతిం పశూనామ్ । విరాజో దోహోఽసి
 విరాజో దోహమశీయ మమ పద్యాయ విరాజ । సముద్రం
 తః ప్ర హిణోమి స్వాం యోనిమపిగచ్ఛత । అచ్ఛిద్రః
 ప్రజియా భూయానం మా పరాసేచి మత్పయః ॥ ౯ ॥

అసాని వట్పు ॥ ౯ ॥

త్రియ్యై విద్యాయైయశోఽసియశసాయశోఽసి బ్రహ్మ
 ణోద్ధీర్షిరసి । తం మా ప్రియం ప్రజానాం కుర్వధిపతిం పశూ
 నామ్ । ఆమాగన్నిత్యేషా । అమృతోపస్తరణమస్యమృతా
 విధానమసి । యన్మధునో మధవ్యం పరమమన్నాద్యంవీర్యమ్ ।
 తేనాహం మధునో మధవ్యేన పరమేణాన్నాద్యేన వీర్యేణ
 పరమోఽన్నాదో మధవ్యోఽసాని । గౌరవ్యపహతపాష్ణా
 ఽప పాష్ణానం జహి మమచాముష్య చ । అగ్నిః ప్రాశ్నాతు
 ప్రథమస్స హి వేద యథాహవిః । అనప్తమస్మాకం కృణ్వ
 న్బ్రాహ్మణో బ్రాహ్మణేభ్యః । యజ్ఞోవధతాం యజ్ఞస్య వృద్ధి
 మను వధావచితి రస్యవచితిం మా కుర్వపచితోఽహం మమ
 ష్యేషు భూయాసమ్ । గౌర్ధేనుభవ్యామాతా రుద్రాణాం
 దుహితా వసూనాగ్ం స్వసాఽఽదిత్యానామమృతస్య నాభిః ।
 ప్రణవోచం చిక్తితుషే జనాయమా గామనాగ్రామదితిం వధిష్ట
 పిబతూదకం తృణాన్యత్తు । ఓముఖస్పృజత । భూతమ్ । సా
 విరాట్ । తన్నాతూయి తస్యతెఽశీయ తన్న ఊర్జంధాః ।
 ఓం కల్పయత ॥ ౧౦ ॥ భూయానమప్యేచ ॥ ౧౦ ॥

ధాతాధదాతునో రయిమితి చతస్యా యస్తావృద్ధా
 క్రిణోతి చతస్సః । భూర్భువస్సువో రాకామహం యాస్తే
 రాకే । యాగధరిరైవ నో రాజేతి సాల్వీరవాదిభుః । విప్రుత్త
 చక్రా ఆసీనాస్తీరేణ యమునై తవ । సోమప్రవనో రాజేత్యా
 హుబాహ్మజీః ప్రజాః । విప్రుత్తచక్రా ఆసీనాస్తీరేణాసా
 తవ । పుగ్ం సువన* మసి । అభిష్టాహం దశభిరభిమృశా
 విదశమాస్యాయ సూతవే । యథైవ సోమః పవతే యథా
 మముద్ర ఏజతి । ఏవం తే గర్భ ఏజతు సహ జరా యాణా
 నిష్కామ్య ప్రతితిష్ఠత్వా యుషి బ్రహ్మవర్చసి యశసి వీర్యే
 న్నాద్యే । దశమాసాంచశయానో ధాతాహి తథా కృతమ్ ।
 ఐతు గర్భో అక్షతో జీవో జీవన్త్యాః । ఆయమనీర్యమయత
 గర్భమాహో దేవీస్సరస్వతీః । ఐతు గర్భో అక్షతో జీవో
 జీవన్త్యాః । తిలదేవపద్యస్వ నమూగ్ం సదసి నోదలమ్ ।
 స్థిప్రీత్యవద్యస్వ నమూగ్ం పెషు నన్నవసు న బద్ధమసిమ్మజ్జసు ।
 నిరేతు పృథ్వి శైవలగ్ం తు నెజరాయ్యత వే । దివస్పరీత్యేహే

నువాకః | అస్మిన్నహగ్ం సహస్రంపుష్యామ్యేథమానస్వేవశే
 అగ్నేదగ్ధాగ్నిం భవసి హృదయానధి జాయసే | ఆత్మావై పుత్ర
 నామాసి స జీవశరదశ్శతమ్ || ౧౧ ||

అన్నా ద్యే జాయస ఏకం చ || ౧౧ ||

అగ్నేభవ పరశుర్భవహిరణ్యమస్తృతం భవ | పశూ
 నాం త్వ హింక్తారణాభి జిహ్వామ్యసా || మేధాన్తే దేవస్సవి
 తామేధాన్తే పీ సరస్వతీ | మేధాన్తే అశ్వినౌ దేవావా ధత్తాం
 పుష్కరసజా || త్వయిమేధాన్త్యుప్రజాం త్వయ్యగ్నిస్తేజో
 దధాతు త్వయిమేధాన్త్యుప్రజాన్త్యయిన్ద్రో ఇన్ద్రీయం
 దధాతు త్వయిమేధాన్త్యుప్రజాన్ త్వయిసూర్యోభ్రాజో
 దధాతు || క్షేత్రియైత్వానిర్ఋత్యై త్వాద్యు హోమంచామి
 వరుణస్యపాశాత్ || అనాగనం బ్రహ్మణత్వా కరోమిశివతే
 ద్యావా పృథివీ ఉభే ఇమే || శన్తే అగ్నిస్సహద్భిరస్తుశం
 ద్యావా పృథివీసహాషధీభిః | శమన్తరిక్షగ్ం సహవాతేనతే
 శన్తేచతస్రః ప్రదిశోభవన్తు || యా దైవీశ్చతస్రః ప్రదిశో

వాత పత్నీరభిసూర్యోవిచప్తైః । తాసాంత్యాజరస ఆసథామి
ప్రయత్నౌ పతు నిర్ముతంపరాచైః । అమోచియత్నౌద్ధుర్
తాదవత్త్యేదుహాపాశాన్నిర్ముత్త్యేహోదమోచి । అహ
అవర్తిమవిదత్స్యోనమప్యభూద్భద్రైః సుక్తతస్యలోకే ॥ సూర్య
మృతం తమస్తోగ్రాహ్యయద్దైవా అముంచన్న సృజన్వ్యసనః ।
ఏవమహామిమం క్షేత్రియాజ్ఞామిశ్ర్ం సాద్దుహోముంచామి
వరుణస్యపాశాత్ ॥ భూస్వాహాభవస్వాహా సువస్వాహాగ్ం
స్వాహా ॥ ౧౭ ॥

విచప్తైః పట్చ ॥ ౧౭ ॥

మాతే కుమారగ్ం రక్షో వధీన్మా ధేనురత్యాసారి
ణి । ప్రియా ధనస్య భూయా ఏధమానా స్వేగ్రహే ॥ అయం
కుమారోజ్జరాం ధయతు దీఘమాయుః । యస్మై త్వగ్ం
స్తవప్రప్యా యాయుర్వరోచ యశోబలమ్ ॥ యద్భూమైర్
హృదయం దివి చంద్రమసి శ్రితమ్ । తదుర్విపశ్యం మాహం
పౌత్ర మఘగ్ం రుదమ్ । యత్తైసునీమే హృదయం వేదా

॥ తస్మై నమః ॥

హం తత్ప్రజాపతే । వేదామతస్య తే వ్రయం మాఽహం
 పాత్రమఘం రుదమ్ ॥ నామయత్రి స రుదత్రి యత్రవయః
 వదామసి యత్రచాభి మృశామసి ॥ ఆపస్సుప్తైషు జాగ్రత్
 రక్షాగ్ంసి నిరితో నుదధ్వమ్ ॥ అయం కలిం వతయన్తగ్ం
 త్వానమివోద్వృధమ్ । అజాం వాశితామివ మరుతః పశ్య
 ధ్వగ్ం స్వాహా ॥ శణ్డైరథశ్శణ్డీకేర ఉలూఖిలః । చ్యవన్ నశ్య తా
 దితస్వాహా ॥ అయశ్శణ్డోమర్క ఉపవీర ఉలూఖిలః । చ్యవన్
 నశ్యతా దిత స్వాహా ॥ కైశినీ శ్వల్త్రామినీః ఖజాహోఽజోప
 కాశినీః । ఆపేతనశ్యతాదితస్వాహా ॥ మిశోవాససః కాబైరకా
 రక్షోర్రాజేన ప్రేషితాః । గామగ్ం సజానయోగచ్ఛనీచ్ఛ
 న్తోఽపరిదాక్రతాన్ధాహా ॥ ఏతాన్షన్తైతాన్సప్తీతైత్రయం
 బ్రహ్మణస్సుతః । తానగ్నిః పర్యసరత్రానిద్ద్రస్తాన్బృహస్పతిః
 తానహంవేదబాహ్మణః ప్రమృశతః కూటదన్తావికైశాన్లమృ
 నస్తనాన్ధాహా ॥ ౧౩ ॥

నిరితో నుదధ్వగ్ం స్వాహా త్రిణి చ ॥ ౧౩ ॥

తక్తం చారిణ ఉరన్వే శాశ్చులహస్తాన్కపాలపాక ।

పూర్వపాఠం పితృత్వచైచ్ఛాన్యకణకః । మాతాజ్ఞాన్య
 సర్పతిగ్రామ విధుర మిచ్చంతీ స్వాహా ॥ నిశీథచారిణీ స్వసా
 స్థినాపృక్షతై కులమ్ । యా స్వపంతం బాధయతి యస్యై
 విజాతాయాం మనః । తాస్తాం త్వంకృష్ణ వత్మనే శ్లోమా
 నగ్గం హృదయం యకృత్ । అగ్నే అక్షిణీ నిదహా స్వాహా ॥
 అక్లాదంగ్రాధ్నంభవసి హృదయాదధిజాయసే । వేదోవైపుత్ర
 నామాసి స జీవ శరదశ్శతమ్ । అశ్మభవేత్యేషా । అగ్నిరా
 యష్మానితి పచ్చ । సర్వస్మాదాత్మనస్సంభూతాఽసి సా జీవ
 శరదశ్శతమ్ । భూరపాం త్వోషధీనాగ్గ్ రసం ప్రాశయామి
 శివాస్త ఆప ఓషధయస్సన్వనమివాస్త ఆప ఓషధయస్స
 న్విసౌ భువోఽపాగ్గ్ సువరపాం భూర్భువస్సువరపాంత్వో
 షధీనాగ్గ్ రసం ప్రాశయామిశివాస్త ఆప ఓషధయస్సన్వ స
 మివాస్త ఆప ఓషధయస్సన్వసౌ । ఉష్మేన వాయుద
 కేనేత్యేషః ॥ ౧౪ ॥

ప్రమా చత్వారి చ ॥ ౧౪ ॥

యద్భూమేః క్రూరం తదితో హరామి వరాచీం ని
 ఋతిం నిర్వాహయామి । ఇదగ్ం శ్రేయోఽవసానమాగన్మ
 దేవా గోమదశ్వావదిదమస్తు ప్రభూమ । సోనా పృథివి భవా
 నృక్షరా నివేశనీ । యచ్ఛా నశ్శర్మప్రథాః । ఇహైవ తిష్ఠ
 నిమితాతిల్వలా స్యాదిరావతీ । మధ్యే తాల్వ్యస్య తిష్ఠాన్మా
 త్వా ప్రాపన్నఘాయవః । ఆత్వా కుమారస్తరుణ ఆ వధో
 జగతా సహ । ఆ త్వా పరిస్రుతః కుమ్భా ఆ దధన్ కలశీర
 యః । ఋతేన స్థూణావధిరోహ వగ్ంశోగ్రో విరాజన్నప
 నేధ శత్రూః । బ్రహ్మ చ తె క్షత్రం చ పూర్వై స్థూణే అభి
 రక్షతు । యజ్ఞశ్చ దక్షిణాశ్చ దక్షిణే ఇవశ్చోర్జశ్చాపరే
 మిత్రశ్చ వరుణశ్చోత్తరే ధర్మస్తే స్థూణారాజ శ్రీస్తైస్తూపః ।
 ఉద్ధ్రియమాణ ఉద్ధరప్రాప్మనామా యదవిద్వాన్యచ్ఛ వివా
 గంశ్చకార । అహ్న యదేనః కృతమస్తి పాపగ్ం రాత్ర్య
 యదేనః కృతమస్తి పాపగ్ం సర్వస్మాన్తోద్ధృతో ముక్త
 తస్మాత్ । ఇన్ద్రస్య గృహం వసుమంతా వహుధిస్తానహగ్ం
 సుమనసః ప్రవద్యే । అమృతాహుతిమమృతాయాం జహో

మృగ్నిం పృథి॒వ్యామృత॑స్య జ్ఞత్యై॒ తయా॑న॒న॒తం కామ॑
 మహం జయాని ప్ర॑జాపతి॒ర్యం ప్రథ॑మో జిగా॒యాగ్నిమగ్నా॑
 స్వాహా॑ । అన్న॑వత ఇ॒త్యైషా॑ । అ॒రిష్టా అ॒స్మాకం॑ వీరా॒స్సన్తు॑
 మా పరా॑సేచి మే ధ॑నమ్ । భూమి॒ర్భూమి॑మగా॒న్మాతా మాత॑
 రమ॑వ్యగాత్ । భూయా॒స్స పు॒త్రైః పశు॑భి॒ర్యో నో ద్వేష్టి॑ స
 భి॒ద్యతామ్ । వాస్తో॑ష్పత ఇతి ద్వే । వాస్తో॑ష్పతే ప్ర॑త॒రణో॑న
 ఏధి గో॒భిరశ్వే॑భి॒రిన్దో । అజ॑రాన॒స్ते సఖ్యే॑ స్వామ పితేన పుత్రా
 న్పృతి నో జు॑పస్వ । అమీ॑వహా వాస్తో॑ష్పతే విశ్వా॒రూపా॑ణ్య
 విశ॑కా । సఖా సుశే॑వ ఏధి॒నః । శి॒వగ్ం శి॒వమ్ ॥ ౧౧ ॥

అభి॑రక్షతు భి॒ద్యతాగ్ం॑ పట్పు ॥ ౧౧ ॥

కూర్కురస్సుకూర్కురః కూర్కురో వాలబధ్ధనః ।
 ఉపరిష్టాద్యదేజాయ తృతీయస్యా ఇతో దివః । ఔలబ ఇత్త
 ముపాహ్వయథార్జ్యోచ్చామశ్శబలః । అధోరామ ఉలుమ్బుల
 స్సారమేయోహా ధావతి సముద్రమవచాకశత్ । బిభ్రన్నిష్కం
 చ రుక్మం చ శునామగ్రగ్ం సుబీరిణః । సుబీరిణ సృజ సృజ
 శునక సృజైక వ్రాత్య సృజచ్ఛత్ । తథ్నత్యం యత్వేన్దో॑

బ్రవీద్ధాస్సృశయన్వేతి తాస్త్వగ్ంస్సృశయిత్వాఽఽగచ్ఛన్తం
 త్వాఽబ్రవీషవిష హః ఇత్యవిషగ్ం హీతి వరం వృణోష్యేతి
 కుమారమైవాహం వరం వృణ ఇత్యబ్రవీర్విగృహ్య బాహూ
 వ్రవసై ద్యామవ చాకశత్ । భిభ్రన్నిష్కం చ రుక్మం చ
 శునామగ్రగ్ం సుబీరిణః । సుబీరిణ సృజ సృజ శునక సృజైక
 వ్రాత్య సృజచ్ఛత్ । తథస్త్వం యత్తే సరమామాతా లో
 హీతః పితా । అమీ ఏకే సరస్వతా అవధావతి తృతీయస్యా
 ఇతొ ద్వివః । తేకశ్చ ససర మత్రణ్ణశ్చ తూలశ్చ వితూలశ్చ
 ర్జునశ్చ లోహితశ్చ । దులాహనామ వో మాతా మన్థాకకో
 హనః పితా । సంతతౌ హంతి చక్రీవో న సీసరీదత । ఛద
 పేహీ సీసరమ సారమేయ నమస్తే అస్తు సీసర సమశ్వావృషా
 ణః ప్రదో న సీసరీదత । ఛదపేహీ సీసరమ సారమేయనమస్తే
 అస్తు సీసర । శ్వానమిచ్ఛాచ్ఛాఽదన్న పురుషంఛత్ । ప్రతే తే-
 వ్రతీ దృశ్యేతే సమానవసనే ఉభే । తే అహగ్ సారయేణ-
 ముసలేనావహన్యులూఖలే హతశ్శంఖో హతశ్శంఖ పితా హత
 శ్శంఖ కుతుర్వకః । అశ్వేమాగ్ంస్తపతిర్ హతః । ఋషిర్బోధః । వబోధ

స్వప్నమాతరిశ్వా తే తే ప్రాణాన్ధన్విరిష్యన్తి మాభైశ్చీర్ష
మరిష్యసి । జగ్ధోమశకో జగ్ధా విత్పప్తిజగ్ధో వ్యధ్వరస్వాహ
జగ్ధో వ్యధ్వరో జగ్ధో మశకో జగ్ధావిత్పప్తిస్వాహ జగ్ధావిత్పప్తి
జగ్ధో వ్యధ్వరో జగ్ధో మశకస్వాహ ॥

పితౌవహన్మృత్యులూఖలేపంచ చ ॥౧౬॥

ఇన్ద్రో జహి దన్తశూకం ప్రక్షిణం యస్సరీస్త్రవః ।
దంత్యన్తం చ దశన్తం చ సర్వాగ్ం స్తానిన్ద్రో జమ్భయ
స్వాహ । అప్పుజాత సరే వృద్ధ దేవానామపి హ స్త్య ।
త్వమగ్న ఇన్ద్రో వేషితస్స నో మా హిగ్ంసీ స్వాహ ।
త్రాణమసి పరిత్రాణమసి పరిధిరసి । అన్నేన మనుష్యాగ్ం
స్త్రాయసే తృణైః పశూన్దత్తేన సర్పా యజ్ఞేన దేవాన్ధన్వ
ధయా పితౄన్ధ్యాహ । తథన్త్యం యత్తైమావాస్యాయాం
చ పౌణమాస్యాం చ విషబలిగ్ం హరన్తి సర్వ ఉదర
స్పిణః । తత్తై ప్రేరతే త్వయి సంవిశన్తి త్వయి నస్తత
స్త్వయి సదోభ్యై వక్రమాభ్యో నః పరిదేహి । నమో అస్తు
సర్పభ్యై ఇతి తిస్రః । నమో అస్తు సర్పభ్యో యే పార్థివౌ

య అ॒న్తరి॑క్ష్యా యే॒దివ్యా॑ యే ది॒శ్యాః । తే॒భ్య ఇ॒మం
 బ॒లిగ్ం హరి॑ష్యామి తే॒భ్య ఇ॒మం బ॒లిమ॑హా॒ర్ వమ్ । తక్ష॑క
 వై శా॒లేయ॑ ధృ॒తరా॑ష్ట్రే॒రావత॑స్తే జీ॒వాన్త్వయి॑ న॒స్సత॑ స్త్వయి
 స॒దోభ్య॑ వ॒ర్షాభ్య॑ నః పరి॑దేహి । ధృ॒తరా॑ష్ట్రే॒రావత॑
 తక్ష॑క వై శా॒లేయ॑స్ते జీ॒వాన్త్వయి॑ న॒స్సత॑ స్త్వయి స॒దోభ్య॑
 వ॒ర్షాభ్య॑ నః పరి॑దేహి । అ॒హిగ్ం సా॒తిబ॑లస్తే జీ॒వాన్త్వయి॑
 న॒స్సత॑ స్త్వయి స॒దోభ్య॑ వ॒ర్షాభ్య॑ నః పరి॑దేహి । అ॒తి
 బ॒లాహి॑గ్ం స॒స్तेజీ॒వాన్త్వయి॑ న॒స్సత॑ స్త్వయి స॒దోభ్య॑ వ॒ర్షా
 భ్య॑ నః పరి॑దేహి । యే ద॒న్తశూ॑కాః పార్థి॒వాస్తా॑గ్ం స్త్వమి॒తః
 పరో॑గవ్రా॒త్యి ని॑వేశయ । స॒న్తి వై న॑శ్శ॒ఫిన॑స్స॒న్తి ద॒ణ్డిన॑స్సై॒హో
 నేద్ధి॑నసా॒న్నేద్యూ॑యమ॒స్మాక॑ హి॒నసా॑త । స॒మీచీ॑ నా॒మాసీ॑
 పాచీ॑ ది॒గ్భైత॑యో నామ॒స్థేతి॑ ద్వాద॒శ ప॑ర్యాయాః । అప
 శ్వే॒తప్ర॑దా జ॒హి పూ॑ర్వే॒ణ చాప॑రే॒ణ చ । సప్త॑ చ మా॒సు
 షీ॒రిమా॑స్తి॒న్రశ్చ॑ రాజబ॒న్ధవీః । న వై శ్వే॒తస్యా॑ధ్యాచా॒రే
 హి॒జ్జఘా॑న కంచ॒న । శ్వే॒తాయ॑ వైద॒ర్వాయ॑ నమో
 నమశ్శ్వే॒తాయ॑ వైద॒ర్వాయ॑॥ ది॒శ్యా రాజబ॑న్ధవీ॒ర్ద్యై చ॥౧౭॥

పరమైశ్వరీసి పరమాం మాన్ శ్రియం గమయ
 ప్రత్యవరూఢో నో హేమన్తః । ప్రతిక్షతే ప్రతి తిష్ఠామి
 రాష్ట్రే ప్రత్యశ్వేషు ప్రతి తిష్ఠామి గోషు । ప్రతి ప్రజాయాం
 ప్రతి తిష్ఠామి భవ్యే । ఇహ ధృతిరిహ విధృతిరిహ రన్తిరిహ
 రమతిః । సోనా పృథివి బడ్ధితా పవతానామితి ద్వే । ఆ
 త్వా పహన్తు హరయస్సచేతనశ్చైవైతైర్నహ కేతు
 మద్భిః । వాతాజ్జరైరాయాహి మమహవ్యాయ శర్వోప
 స్పృశతు మీధ్వాన్మీధుషే స్వాహోపస్పృశతు మీధుషీ
 మీధుష్యై స్వాహా జయన్తోపస్పృశ జయన్తాయ స్వాహా
 భవాయ దేవాయ స్వాహా శర్వాయ దేవాయ స్వాహేశా
 నాయ దేవాయ స్వాహా పశుపతయే దేవాయ స్వాహాదుద్రా
 య దేవాయ స్వాహాగ్రాయ దేవాయ స్వాహా భీమాయ
 దేవాయ స్వాహా మహతే దేవాయ స్వాహా భవస్య దేవస్య
 పత్యైస్య స్వాహా శర్వస్య దేవస్య పత్యైస్య స్వాహేశానస్య
 దేవస్య పత్యైస్య స్వాహా పశుపత్యైదేవస్య పత్యైస్య స్వాహా

దుద్రస్య దేవస్య పత్యైస్య స్వాహాగ్రస్య దేవస్య పత్యైస్య
 స్వాహా భీమస్య దేవస్య పత్యైస్య స్వాహా మహతా దేవస్య
 పత్యైస్య స్వాహా జయంతాయ స్వాహాఽగ్నే స్విష్టకృతే
 సుహృతహుదాహుతీనాం కామానాగ్ం సమర్థయిత్తే సాహ
 స్వస్తిసః పూణముఖః పరిక్రామతు గృహపావస్పృశ
 గృహపాయ స్వాహా గృహపుష్పస్పృశ గృహప్త్యై స్వాహా
 ఘోషిణ ఉపస్పృశత ఘోషిభ్యస్సాస్విహా త్వాసిన ఉపస్పృ
 శత త్వాసిభ్యస్సాస్విహా విచిన్వంత ఉపస్పృశత విచిన్వదభ్య
 స్సాస్విహా వ్రపున్వంత ఉపస్పృశత వ్రపున్వదభ్యస్సాస్విహా
 సమశ్నంత ఉపస్పృశత సమశ్నదభ్యస్సాస్విహా దేవసేనా
 ఉపస్పృశత దేవసేనాభ్యస్సాస్విహా యా ఆఖ్యాతా యాశ్చ
 నాఖ్యాతా దేవ సేనా ఉపస్పృశత దేవ సేనాభ్యస్సాస్విహా
 ద్వారంపావస్పృశద్వారంపాయ స్వాహాద్వారంపుష్పస్పృశ
 ద్వారంప్త్యై స్వాహాఽన్వాసారిణ ఉపస్పృశతాన్వాసారిభ్య
 స్సాస్విహా నిక్షణ్మిన్వపస్పృశ నిక్షణ్మిన్వ స్వాహా నమో నిక్షణే

ఇమధిమతే తేత్రస్య పతినా వయమితి ద్వే ॥ ౧౮ ॥

పరమైష్ఠ్యసి పరమామృష్టా ॥ ౧౮ ॥

యన్మే మాతా ప్రలులోభ చరత్యననువ్రతా । తన్మే
 శేతః పితాః పృక్ష్మాంమాఽఽభురన్యోవపద్యతామముష్మే
 స్వాహా । యాస్తిష్ఠస్తియా ధావస్తియా ఆద్యోఽఘ్నః
 పరితస్థః । అద్భిర్విశ్వస్య భ్రష్టభిరన్తరన్యం పితుర్దధే
 ముష్మే స్వాహా । యన్మే పితామహీ ప్రలులోభ చరత్యనను
 వ్రతా । తన్మే శేతః పితామహోఽపృక్ష్మాంమాఽఽభుర
 న్యోఽవ పద్యతామముష్మే స్వాహా । అన్తర్దధే పర్వతైరన్త
 మహ్య పృథివ్యా । ఆభిర్దిగ్భిరన్తరాభిరన్తరన్యం పితా
 మహద్దధే ముష్మే స్వాహా । యన్మే ప్రపితామహీ ప్రలులోభ
 చరత్యననువ్రతా । తన్మే శేతః ప్రపితామహోఽపృక్ష్మాం
 మాఽఽభురన్యోఽవ పద్యతామముష్మే స్వాహా । అన్తర్దధ
 ఋతుభిరహారాత్రైస్సన్ధిభిః । అథమాసైశ్చ మాసై
 శ్చాన్తరన్యం ప్రపితామహద్దధే ముష్మే స్వాహా । యే చైహ

• పృక్ష్మాంమాభురన్యోఽవ పద్యతామితి కచిత్

పిత॑రో యే॑ చ నే॒హ యాగ్ం॑శ్చ వి॒న్మ యాగ్ం॑ ఉ॒చ స
 ప్రవి॑ద్మ । అగ్నే॑ తా॒ వేత్త॑ యది॒ తే జాత॑వేదస్తయా॑
 వ్ర॑త్తగ్ంస్త్వధయా॑ మదస్తు॒ స్వాహా॑ । స్వాహా॑ ప్రితే॑ । ప్రితే॑
 స్వాహా॑ । స్వాహా॑ ప్రితే॑ । ప్రితే॑ స్వాహా॑ । స్త్వధా॑ స్వాహా॑ ।
 అగ్న॑యే క॒వ్యవా॑హనాయ॒ స్త్వధా॑ స్వాహా॑ । ఏ॒ష తే॑త
 తమ॑ధుమాగ్ం ఊ॒ర్మిః స॒రస్వా॑ యా॒వాన॑గ్నిశ్చ పృ॒థివీ॑ చ
 తా॒వత్య॑స్య మా॒త్రా తా॑వతీం త ఏ॒తాం మా॒త్రాం దదా॑మి
 యథా॑ఽగ్నిరక్షి॒తోఽను॑పదస్త ఏ॒వం మ॑హ్యం ప్రితే॑ఽక్షి॒తోఽ
 ను॑పదస్తస్త్వధా॑ భ॒వ తాం॑ త్వగ్ం స్త్వధాం తై॒స్సహో॑ప
 జీ॒వర్చ॑స్ते మహి॒మైష తే॑ సి॒తామ॑హ మధు॒మాగ్ం ఊ॒ర్మిః
 స॒రస్వా॑ యా॒వా॒వాయు॑శ్చాస్తరి॒క్షం చ తా॑వత్యస్య
 మా॒త్రా తా॑వతీం త ఏ॒తాం మా॒త్రాం దదా॑మి యథా॑
 వాయురక్షి॒తోఽను॑పదస్త ఏ॒వం మ॑హ్యం పి॒తామ॑హయా॒క్షి
 తోఽను॑పదస్తస్త్వధా॑ భ॒వ తాం॑ త్వగ్ం స్త్వధాం తై॒స్స
 హో॑పజీ॒వ సా॑మాని తే మహి॒మైష తే॑ ప్రపి॒తామ॑హ మధు॒
 మాగ్ం ఊ॒ర్మిః స॒రస్వాన్ యా॑వానాదిత్యశ్చ ద్యౌశ్చ

తావత్స్య మాత్రా తావతీం త ఏతాం మాత్రాం దదామి
 యథాఽఽదిత్యోఽక్షీతోఽనుపదస్త ఏవం మహ్యం ప్రపితా
 మహాయాక్షీతోఽనుపదస్తస్త్వధా భవ తాం త్వగ్ం
 స్వధాం తైస్సహాపజీవ యజాగ్ంషి తేమహిమా ॥ ౧౯ ॥

అముష్మై స్వాహా స్వధా స్వాహైకం చ ॥ ౧౯ ॥

ప్రథివీ తే పాత్రం ద్యౌరపిధానం బ్రహ్మణస్త్యా ముఖ
 జహోమి బ్రాహ్మణానాం త్వాప్రాణాపానయోజాహోమ్య
 క్షీతమసి మైపాం క్షేష్ఠా అముత్రాముష్మిన్లోకే । మాజా
 యన్తాం మమ పితరో మాజాయన్తాం మమ పితామహో
 మాజాయన్తాం మమ ప్రపితామహో మాజాయన్తాం మమ
 మాతరో మాజాయన్తాం మమ పితామహో మాజా
 యన్తాం మమ ప్రపితామహ్యః । ఏతత్తే తతాసా యేచ
 త్వామన్వేతత్తే పితామహాసా యేచ త్వామన్వేతత్తే ప్రపితా
 మహాసా యే చ త్వామన్వేతత్తేమాతరసా యాశ్చ త్వామ
 న్వేతత్తే పితామహ్యాసాయాశ్చ త్వామన్వేతత్తే ప్రపితామహ్య

! అస్మిన్వాక్య మమేతిపదం కచిన్నాధీయతే

సా యాశ్చ త్వామను । మార్జయంతాం మమ పితృ
 ఇత్యేతే । యేచవోత్ర యేచాస్మాస్వాశగ్ంసన్తే యాశ్చవోత్ర
 యాశ్చాస్మాస్వాశగ్ంసన్తే తె చ వహంతాం తాశ్చ వహంతాం
 తృప్యన్తు భవన్తన్తృప్యన్తు భవత్యన్తృప్యత తృప్యత తృప్యత
 పుత్రాన్పాత్రానభి శర్పయన్తి రాష్ట్రో మధుమతీరిమాః । స్వధాం
 పితృభ్యో అమృతం దుహానా ఆపో దైవీరు భయాగ్ంస్తర్ప
 యన్తు । తృప్యత తృప్యత తృప్యత । ప్రాణేనివిష్టోఽమృతంజహా
 మిబ్రహ్మణిమత్రాఽమృతత్వాయ । యాం జనాః ప్రతినన్దన్తి
 రాత్రిం ధేనుమివాయతీమ్ । సంవత్సరస్య యా పత్నీ సా నో
 అస్తు సుమజ్జలీ స్వాహా । వహ వహం జాతవేదః పితృభ్యో
 యత్రైనాన్ వేత్థ నిహితాన్పరాకే । మేదస్తః కూల్యా ఉష
 తాశ్చరన్తు సత్యా ఏతా ఆశిషస్సన్తు కామైస్సాన్స్వాహా । యాం
 జనాః ప్రతినన్దన్తి త్యేషా । ఇయమైవ సా యా ప్రథమా
 వాచ్చదితి త్రిసః । ఏకాష్టకాం పశ్యత దోహమానామన్నం
 మూగ్ంసవద్భుశః శర్పభావత్ । తద్బ్రహ్మణై రతిపూతమనన్త

అస్మిన్వాక్యే మమేతిపదం కచిన్నాధీయతే

మక్షయ్యమముష్మిన్లోకే స్థితం గచ్ఛతు మెపితృభ్యస్సాహుః ।
 జ్వాలాఖలా గావాణో ఘోషమక్రత హవిక్షృణ్వంతః పరి
 శ్శరీణమ్ । ఏకాష్టకే సుప్రజా వీరవన్తో వయగ్ం స్యామ
 పతయోరయీణామ్ । ఏకాష్టకా తపసా తప్యమానా సంవత్స
 రస్య పత్నీదుదుహే ప్రవీనా । తం దోహముపజీవాథ పితర
 స్సహస్రధారమముష్మిన్లోకే స్వాహా ॥ ౨౦ ॥

ఆయతీం ప్రవీనైకం చ ॥ ౨౦ ॥

ఉక్త్యశ్చాస్యతిరాత్రశ్చసాద్యస్తీశ్చన్దసానహ । అపూ
 ణ్మృతావలతేనమస్తే అస్తు మాగ్ంసపిప్పలే స్వాహా । భూః
 పృథివ్యగ్నినరాచమం మయికామం నియునజ్మి స్వాహా ।
 భువో వాయునాన్తరిక్షేణ సామూమం మయికామం
 నియునజ్మి స్వాహా । స్వర్దేవాన్దిత్యేన యజుషామం
 మయికామం నియునజ్మి స్వాహా । జనద్యౌరథర్వాణిరోభి
 రముం మయికామం నియునజ్మి స్వాహా । రోచనాయాజరా
 యాగ్నయే దైవజాతవే స్వాహా । కౌతవే మనవే బ్రహ్మణ
 దైవజాతవే స్వాహా । స్వధా స్వాహాగ్నయే కవ్యవాహ

నాయ స్వధాన్వాహః । అన్నమివ తే దృశే భూయానం వస్త్ర
 మివ తే దృశే భూయానం విత్తమివ తే దృశే భూయానమ్
 శేవ తే దృశే భూయాన్గం శ్రద్ధేవ తే దృశే భూయాన్గం
 సగ్గ సవన్తుదిశో మహీస్సమాధావన్తు సూన్యతాః । సవై
 కామా అభియన్తు మా ప్రియా అభిరక్షన్తు మా ప్రియాః ।
 యశోఽనియశోఽహం త్వయి భూయానమసౌ । అజ్ఞాన్యజ్ఞా
 వభిత ఇత్యేషా । అధ్వనామధ్వపతే స్వస్తిమా సంపారయ ।
 ఆయం వామశ్వినారథోమా దుఃఖ మా సుఖరిషత్ । అరిష్ట
 స్స్వస్తి గచ్ఛతు వివిఘ్న స్పృతనాయతః । అశ్వోస్తి హ యో
 స్యత్యోస్తి సరోస్యర్వాఽస్తి సప్తిరసి వాఙ్మసి పృషాఽస్తి పృ
 మణా అసి యయునామాస్యాదిత్యానాం పత్వాఽన్విహి ।
 హస్తియశసమసి హస్తియశసీ భూయానం వహ కాల వహ
 శ్రియం మాభివహ । ఇన్ద్రీయత్వా వజ్రేణాభి నిదధామ్యసౌ ।
 అవ జిహ్వక నిజిహ్వకావ త్వా హవిషాయజే । తథ్సత్యం
 యదహం బ్రవీమ్యథరౌ మదసౌ వదాథ్వాహః । ఆ తే వాచ
 మాస్యాం దద ఆమనస్యాగ్ం హృదయాదధి । యత్రయత్ర

తై వాఙ్మహితా తాం త ఆదదే । తథస్త్వం యదహం బ్రవీ
మ్యధరో మత్పద్యస్వాసా ॥ ౨౧ ॥

సూన్యతా హవిషా యజే చత్వారి చ ॥ ౨౧ ॥

యా త ఏషా రరాట్యా తనూమన్యోమృధస్య
నాశినీ । తాం దేవా బ్రహ్మచారిణో వినయన్తు సుమేధసః ।
యత్తప్తస్మథైమతగ్ం రరాటముదివ విధ్యతి । వి తై శ్రోధం
నయామసి గర్భమశ్వతర్యా ఇవ । అవజ్యామివ ధన్వనో
హృదో మన్యం తనోమితే । ఇన్ద్రియాస్య పలిగమన్యభ్యః
పురుషేభ్యోఽన్యత్ర మత్ । యదహం ధనేన ప్రపణ్గం
శ్చరామి ధనేన దేవా ధనమిచ్ఛమానః । తస్మిన్స్థామో రుచ
మాదధాత్వగ్నిరిన్ద్రో బృహస్పతిశ్చస్వాహా । పరి త్వా గిరే
రమిహం పరి భ్రాతుః పరిష్వసుః । పరి సర్వభ్యా జ్ఞాతిభ్యః
పరిషీతః క్షేప్యసి । శశ్వత్పరికుపితేన సంత్రామణావిచ్ఛదా ।
ఉలేన పరిషీతోన్తి పరిషీతోన్యలేన । ఆవతన వత్తయే త్యే
షా । ఆవతనే నివర్తన ఆవర్తన నివత్తనాయ స్వాహా ।
అనుపాఽహ్వాదన్తహ్వాయో నివతో హా స్యవీవుతత్ ।

ఇన్ద్రః పరిక్రాళో వః పరిక్రోశతు సర్వతః । యదిమామత్తిమ
 న్యధ్వా అదేవా దైవవత్తరమ్ । ఇన్ద్రః పాశేన సిక్త్వా హి
 మహ్యమిద్వశమానయాభాన్స్వహా । యది వృతౌద్యద్వస్త
 రితౌత్ఫలమభ్యపతన్తదు వాయురైవ । యత్రాస్పృశ్యత్తనుషం
 యత్ర వాస ఆపా బాధంతాం నిర్ముతిం పర్రాచైః । యే
 వక్షిణః పతయన్తి బిభ్యతౌ నిర్ముతైస్సహ । తెమా
 శివేన శగ్మేన తెజస్తాన్దన్తు షర్చసా । దివోను మా బృహతో
 అన్తరితౌదపాగ్ం స్తోకౌ అభ్యపతచ్ఛివేన । సమహమిన్ద్రో
 యెణ మనస్తాహమాగ్రాం బ్రహ్మణా సంపృచానస్సుకృతా
 కృతేన । ఇమం మే వరుణ తత్త్వా యామి త్వం నో అగ్నే
 స త్వం నో అగ్నే త్వమగ్నే అయాఽసి ప్రజాపతే । సప్రమాజం
 చ వ్యాహృత్రీవిహృతాః । ఇమం జీవేభ్యః పరిధిం దధామి
 మైషాంను గ్రాదపరో అధఃమైతమ్ । శతం జీవన్తు శరదః
 పురూచీస్తిరో మృత్యుం దధతాం పవతేన ॥ ౨౨ ॥

క్వేష్యసి పర్రాచైర్హృషే చ ॥ ౨౨ ॥

ఉష్ణైస్త పశ్చిదశాయుదాః ఏకవిగ్ంశతిరాగస్తా

దశ యోగేయోగే త్రయోదశ సుశ్రవస్తుశ్రవసమప్తే పరి
 త్యాగ్న ఇమగ్ం స్తోమమాయుష్యమేకాన్న విగ్ంశతి
 మయి పర్వతపూరుషగ్ం షోడశ త్రయ్యై విద్యాయా
 అష్టాదశ ధాతా దదాతు నో రయిమేకవిగ్ంశతిరశ్మా భవ
 షోడశ మా తె కుమారం త్రయోవిగ్ంశతిర్నక్తంచారిణశ్చ
 తుదశ యద్భూమేష్వడ్విగ్ం శతిః కూర్మరః పశ్చవిగ్ం
 శతిర్ద్వి జహి ద్వావిగ్ంశతిః పరమెవ్యసి పరమామప్తే
 యస్మై మాతా పృథివీ తే పాత్రమే కవిగ్ం శతి రుక్థ్య
 శ్చ త్రయోవిగ్ం శతిర్యా త ఏషాష్టవిగ్ం శతిద్వా
 విగ్ంశతిః ॥ ౨౨ ॥

ఉష్ణేన ధాతోక్థ్యశ్చ ద్వావిగ్ంశతిః ॥ ౨౩ ॥

ఉష్ణేనపర్వతేన.

హరిః ఓమ్

శ్రీకృష్ణార్పణమస్తు.

ఇత్యేకాగ్ని కాణ్డ ద్వితీయప్రశ్నః

ఏకాగ్ని కాణ్డశ్చ సమాప్తః.

ర॒యూ॒ణాం॑ప॒తీం॑య॒జతం॑ బృ॒హం॑తం॒ | అ॒స్మి॒న్భరే॑న్మ॒తమ్
వా॒జసా॑తే । ప్ర॒జాప॑తిం ప్రథ॒మజా॑మృత॒స్య । య॒జామ॑దై॒వ
మధి॑నోబ్రవీతు ॥

ప్ర॒జాప॑తే॒త్వం ని॑ధి॒పాః పు॑రా॒ణః | దే॒వానాం॑ పి॒తాజ॑న్మితా
ప్ర॒జానాం॑ । ప॒త్తిర్వి॑శ్వ॒స్య జగ॑తః ప॒రస్సా॑ । హ॒విరో॑ దే॒వ
వి॒హవే॑జషస్వ ॥

తవే॑ మే॒లోకాః పృ॑ది॒శోది॑శశ్చ । ప॒రావ॑తో॒నివ॑త ఉ॒ద్వ
తశ్చ॑ । ప్ర॒జాప॑తే వి॒శ్వ సృ॑జ్జీ॒వధ॑స్య ఇ॒దంనో॑దే॒వ । ప్ర॑తిహ॒ర్య
హ॒వ్యమ్ ॥

ప్ర॒జాప॑తిం ప్రథ॒మం య॒జ్ఞయా॑నాం । దే॒వానా॑మగ్రే
య॒జతం॑ య॒జధ్వం॑ । స॒నోద॑దాతు॒ద్రవి॑ణ్ గం సు॒వీర్యం॑ ।
రా॒యస్సో॑షం వి॒వ్యతు॑ నాభి॒మస్మై ॥

యో॒రా॒య ఈ॑శే శత॒దాయ॑ ఉ॒క్త్యః । యః ప॑శూ
నాగ్ం ర॒క్షితా॑ వి॒ష్టితా॑నాం । ప్ర॒జాప॑తిః ప్రథ॒మజా॑ ఋ॒తస్య॑
సహ॑స్ర॒ధామా॑జుష తాగ్ం హ॒విర్నః॑ ॥

అ॒పా॒థం॑య॒తుస్పృ॑తనా సు॒ప॒ష్ఠిం । సు॒వర్షా॑మృ॒హస్వం॑

(౧౦) యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః ౧౧౭

వృజనస్య గోపాంభరేముజాగ్ం సుక్తితిగ్ం సుశ్రవసం జయం
తం త్వా మనుమదేమసోమ ॥

త్వగ్ం సోమక్రతుభిస్తుక్రతుర్భూః । త్వం దత్తేస్తు
దక్షో విశ్వవేదాః । త్వం వృషా వృషత్వేభిర్మహిత్వా ।
ద్యుమ్నైభిర్ద్యుమ్నైభిర్వోస్తృచతాః ॥

యాతైధామానిహవిషాయజన్తి తాతైవిశ్వా పరిభూ
రస్తు యజ్జంగయస్సానః ప్రతరణస్తువీరోవీరహః ప్రచరా
సోమదుర్యాక్ ॥

త్వమిమా ఓషధీసోమవిశ్వాః । త్వ మ పో అజనయ
స్త్యంగాః । త్వమాతతంధోర్వస్తరిక్షం । త్వం జ్యోతిషా విత
మోవవథక్ ॥

యాతైధామాని దివియా పృథివ్యామ్ । యావర్వతే
ఋషధీష్వపు । తేభిర్వో విశ్వేస్తుమనా అహేడక్ రాజం
తోసమ ప్రతిహవ్యా గృభాయ ॥

అన్తోవిశ్వే అస్కాగమస్తుదేవాః । మిత్రో అర్చ్య

గంగా యాజుష పూర్వప్రయోగ మతాంః

మావరుణస్సజోషాః । భువన్ యథాన్ విశ్వే ప్రథాన్ ।
శరంత్సుషాహ విధురన్న శవః ॥

శన్దోదేవా విశ్వదేవా భవంతు । శగ్ం సరస్వతీ సహ
ధీభిరస్తు । శమభిషాచశ్శమురాత్రిషాచః । శన్దో దివ్యాః పాఠ్ఠ
వాశ్శంసో అప్యాః ॥

యెసవితుస్సత్యసవస్య విశ్వే । మిత్రస్య వ్రతే మ
ణస్య దేవాః । తే సాభగం వీరవద్గోమదప్నః । దధాతస్త
ద్రవిణం చిత్రమస్మై ॥

అగ్నేయాహిదూత్యం వారిషేణ్యః । దేవాగ్ం అచ్ఛా
బ్రహ్మ కృతాగణేన । సరస్వతీం మరుతో అశ్వినాపః । యక్షీ
దేవాన్రత్నధేయాయ విశ్వాన్ ॥

ద్యౌః పితృః పృథివిమాతరభ్యుక్ । అగ్నే భాతర్వసవో
మృడతానః । విశ్వే అదిత్యా అదితేనజోషాః । అస్మభ్యగ్ం
శర్మ బహులం వియంత ॥

విశ్వదేవాశ్శృణు తేమగ్ం హవంమే । యే అంతరితే

య ఉపద్యవిష్ట । యే అగ్నిజిహ్వ ఉతవాయజితాః ।
ఆసద్యాస్మిన్పర్హిషిమాదయధ్వమ్ ॥

ఓం నమోనుమదన్తు ॥ ఓం శాన్తిశాన్తిశాన్తిః ॥

నమోవాచె యాచోదితా యాచానుదితా తస్యైవాచే
నమోనమోవాచె నమో వాచస్పతయై నమ ఋషిభ్యో
మస్త్రకృదోభ్య మస్త్ర పతిభ్యో మామామృషయోమస్త్ర
కృతో మస్త్ర పతయః పరాదుర్మాహమృషీన్మస్త్రకృతో
మస్త్రపతీన్పరాదాం వైశ్వదేవీం వాచముద్యానగ్ం శివామ
దస్తాం జష్టాం దేవేభ్యశ్శర్మమైద్యాశ్శర్మ పృథివీ శర్మవిశ్వ
మిదం జగత్ । శర్మచన్ద్రశ్చ సూర్యశ్చ శమన్ బ్రహ్మ
ప్రజావతీ । భూతం వదిష్యే భువనం వదిష్యే తేజోవదిష్యే
యశోవదిష్యే తపోవదిష్యే బ్రహ్మవదిష్యే సత్యం వదిష్యే
తస్మా అహమిదముపస్తరణముపస్త్రణ ఉపస్తరణం మే ప్ర
జామై పశూనాం భూయాదుపస్తరణమహం ప్రజాయై పశూ
నాం భూయాసం ప్రాణాసానా మృత్యోర్మాసాతం ప్రాణ

సా॒నౌ॒ మా॒మా॒హ॒సి॒ష్టం॑ మ॒ధు॒మ॒ని॒ష్యే॑ మ॒ధు॒జ॒ని॒ష్యే॑ మ॒ధు॒
వ॒త్యౌ॒మి మ॒ధు॒వ॒ది॒ష్యా॒మి మ॒ధు॒మ॒తీం॑ దే॒వే॒భ్యో వా॒చ॒ము॒ద్భ్యా॑
నగ్ం శు॒శ్రూ॒షే॒ణ్యం॑ మ॒ను॒ష్యే॒భ్యస్తం॑మా॒దే॒వా అ॒వ॒న్తు
శో॒భా॒యై॒పిత॒రౌను॑మదన్తు ॥ ఓం శా॒న్తి॒శా॒న్తి॒శా॒న్తిః ॥

ప్ర॒థి॒వీ స॒మిత్ తా॒మగ్ని॑స్స॒మి॒న్ధే సా॒గ్నిగ్ం॑ స॒మింధే॑
తా॒మహ్ం॑స॒మి॒న్ధే సా మా స॒మి॒ద్ధా ఆ॒యుషా॑ తే॒జసా॑ ।
వ॒ర్చసా॑ శ్రీ॒యా యశ॑సా బ్రహ్మ॒వర్చ॑సే॒న అ॒న్నా ద్యే॒వ స॒మి
న్తాగ్ం॑ స్వా॒హా ॥

అ॒న్తరి॑క్షగ్ం స॒మిత్ తాం॑ వా॒యుస్స॒మి॒న్ధే సా॒వా
యుగ్ం॑ స॒మి॒న్ధే తా॒మహ॑మి॒త్యాది॑పూర్వవత్ ॥ ద్యా॒స్స॒మిత్
తా॒మాది॑త్యస్స॒మి॒న్ధే సా॒ద్ది॒త్యగ్ం॑ స॒మి॒న్ధే తా॒మహ॑
మి॒త్యాది॑ ॥ పౌ॒జాప॑త్యామే॒స్సమి॑దసి స॒పత్న॑క్షయణీ ।
భా॒త్రవ్య॑హమే॒స్సిస్వా॑హా ॥

శం నో॑ వా॒తః ప॒వతాం॑ మా॒తరి॑శ్వా శం స॒స్తవ॑తు
సూ॒ర్యః అ॒హని॑ శం భ॒వన్తు॑ స॒శ్వగ్ం॑ రా॒త్రిః ప్రతి॑ధీ॒య
తామ్ శ॒ముషా॑ నో॒ప్యచ్ఛ॑తు శ॒మాది॑త్య ఉ॒దేతు॑ స॒ శి॒వా

సశ్శస్త్రమా భవ సుమృక్షీకా సరస్వతి । మా తై వ్యోమ
 ప్రదృశి ఇడామై వా స్త్వసివాస్తుమద్వాస్తుమన్తా భూయాస్మ
 మా వాస్తోశ్చిక్షుహ్యవాస్తుస భూయాద్యోఽస్మాద్దేవప్తి
 యం చ వ్రయం ద్విష్టుః । ప్రతిష్ఠాఽసి ప్రతిష్ఠావన్తా భూయా
 స్మమా ప్రతిష్ఠాయాశ్చిక్షుహ్య ప్రతిష్ఠసభూయాద్యోఽస్మా
 ద్దేవప్తి యం చ వ్రయం ద్విష్టుః । ఆవాతవాహి భేషజం వివా
 తవాహి యద్రపః । త్వగ్ం హి విశ్వభేషజో దైవానాం దూత
 ఈయసే । ద్వావిమా వాతే వాత ఆసిన్ధోరాపరావతః ॥
 దక్షం మే అన్య ఆవాతు పరాన్యో వాతు యద్రపః । యదదో
 వాతతే గృహేఽమృతస్య నిధిర్ హితః । తతో నా దేహి
 జీవన్తే తతో నో ధేహి భేషజమ్ । తతోనో మహా ఆవహా వాత
 ఆవాతు భేషజమ్ । శంభూర్మయోభూర్నహృదే ప్రణాయూ
 గ్ంషి తారివత్ । ఇన్ద్రస్య గృహోఽసి తం త్వాప్రపద్యే సగు
 స్సాశ్వః । సహ యన్యై అస్తి తేన । భూః ప్రపద్యే భువః
 ప్రపద్యే సువః ప్రపద్యే భూర్భువస్సువః ప్రపద్యే వాయుం
 ప్రపద్యేఽనార్తాం దేవతాం ప్రపద్యేఽశ్మానమాఖిణం ప్రపద్యే

౧౨౨ యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

ప్రజాపతేర్భూహ్నోశం బ్రహ్మ ప్రపద్య ఓం ప్రపద్యే ।
 అన్తరిక్షం మక్షర్వన్తరం బృహదగ్నయః పర్వతాశ్చయయా
 వాతస్త్వస్త్వా స్వస్తిమాన్తయా స్త్వస్త్వా స్వస్తిమానసాని ।
 ప్రాణాపానౌ మృత్యోర్మాపాతం ప్రాణాపానౌ మా మా
 హసిష్టం మయిమైధాం మయి ప్రజాం మయ్యగ్నిస్తేజో
 దధాతు మయి మైధాం మయిప్రజాం మయీన్ద్రో ఇన్ద్రియం
 దధాతు మయిమైధాం మయి ప్రజాంమయి సూర్యో భాజో
 దధాతు ॥ ద్యుభిరక్తుభిః పరిపాతమస్మానరిష్టేభిరశ్వినౌ సౌభ
 గేభిః తన్నో మిత్రో వరుణో మామహన్తామదిత్తిస్సిన్ధుః పృథివీ
 ఉతద్యాః । కయా నశ్చిత్ర ఆ భువదూతీ సదా పృథస్సఖా ।
 కయా శచిష్ఠయా వ్రతా । కస్త్యా సత్యో మదానాం మగ్ం
 హిషా మభ్యదన్ధసః । దృఢా చిద్రుజే వసు । అభీషుణస్సఖీనా
 మవితా జరిత్రాణామ్ । శతం భవాస్యాతిభిః । వయస్సుప్తర్ణా
 ఉపనేదురిన్ద్రం ప్రియమేధా ఋషయో నాధమానాః । అప
 థ్వాంతమూణుహి పూర్ధి చక్షుర్ముగ్ధస్మాన్నిధయేవ
 బుద్ధా ॥ శం నో దేవీరభిష్టయ ఆపో భవంతు వీతయే । శం

యోరభిసృవన్తునః । ఈశానా వార్యాణాం క్షయంతీశ్చర్
 వణీనాం । అప్రోయాచామిభేషజం । సుమిత్రాన అప ఓషధ
 యస్సన్తు దుర్మిత్రాన్తస్మై భూయాసుర్యోఽస్మా ద్వేష్టియం
 చ వయం ద్విష్మః । అప్రోహిష్ఠా మయోభవన్తాన ఊజేద
 ధాతన । మహేరణాయ చక్షునే । యోవశ్శివతమోరసస్త్వ
 భజయతేహనః । ఉశతీరివమాతరః । తస్మాఅరంగమామహ్
 యస్త్వక్షయాయ జిన్వథ । అప్రోజన యథాచనః ॥ ప్రథివీ
 శాన్తా సాగ్నినా శాన్తా సామేశాన్తా శుచగ్ం శమయతు ।
 అన్తరిక్షగ్ం శాన్తం తద్వాయునా శాన్తం తన్మై శాన్తగ్ం
 శుచగ్ం శమయతు । ద్యాశాన్తా సాదిత్యేన శాన్తాసామే
 శాన్తా శుచగ్ం శమయతు ॥ ప్రథివీశాన్తిరన్తరిక్షగ్ం శాన్తి
 ద్యాశాన్తి దిశశ్శాన్తి రవాంతర దిశాశాన్తి రగ్ని
 శాన్తి ర్వాయుశాన్తి రాదిత్యశాన్తి శ్చంద్రమా శాన్తి
 ర్షక్షత్రాణి శాన్తి రాప్తశాన్తి రోషధయశాన్తిర్వనస్ప
 తయశాన్తి గోశాన్తి రజాశాన్తి రత్నశాన్తిః పురుష
 శాన్తిత్పిష్ఠాశాన్తి రాప్తిష్ఠాశాన్తి శాన్తిరేవ శాన్తి

శాన్తిర్మే అస్తు శాన్తిః । తయాహగ్ం శాన్త్యా సర్వశాన్త్యా
మహ్యం ద్విపదే చతుష్పదేచ శాన్తిం కరోమి శాన్తిర్మే అస్తు
శాన్తిః । ఏహ శ్రీశ్చహీశ్చ ధృతిశ్చ తపోమేధా ప్రతిష్ఠాశ్చ
ద్ధా సత్యం ధర్మశ్చైతాని మోత్తిష్ఠంతమనూత్తిష్ఠన్తు మా
మాగ్ం శ్రీశ్చ హీశ్చ ధృతిశ్చ తపోమేధా ప్రతిష్ఠా శ్చిద్ధా
సత్యం ధర్మశ్చైతాని మా మాహాసిషుః । ఉదాయుషా స్వా
యుషాదోష ధీనాగ్ం రనేనోత్పజన్యస్య శుష్మేణోదస్థా
మమృతాగ్ం అను । తచ్చక్షు దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్ర
ముచ్ఛరత్ । పశ్యేమ శరదశ్శతం జీవేమ శరదశ్శతం నం
దామ శరద శ్శతం మోదాయ శరద శ్శతం భవామ
శరదశ్శతగ్ం శ్రుణవామశరదశ్శతం ప్రబ్రవామశరదశ్శతమజీ
తాస్యామశరదశ్శతం జ్యోక్త్య సూర్యం దృశే । య ఉద
గాన్మహతోఽణా వాద్విభ్రాజమానస్సరిరస్య మధ్యాభృ
మా పృషభో లోహితాక్షస్సూర్యో విప్రశ్చిన్తనసా పునాతు ।
బ్రహ్మణశ్చోతనస్యసి బ్రహ్మణ ఆణీస్థా బ్రహ్మణ ఆవపనమసి ధారి
తేయం పృథివీ బ్రహ్మణా మహీ ధారితమేనేన మహద్దన్తరిక్షం

(౧౧) యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః ౧౨౫

ది॒వం దా॒ధార పృ॒థి॒వీం స॒దే॒వాం య॒న్త॒హం వే॒న్త త॒న్త॒హం
 ధా॒రయా॒ణి మా॒మద్వే॒దో॒ధి వి॒సృ॒ణత్ । మే॒ధా॒మనీ॒షే మా
 వి॒శతా॒ం స॒మీచీ॑ భూ॒తస్య॑ భ॒వ్యస్యా॑ప॒రుధ్యై॑న॒ర్వమా॑య॒ర
 యా॒ణి స॒ర్వమా॑య॒రయా॒ణి ॥ ఆ॒భిగ్రీ॑ర్భి॒ర్యదతో॑న ధ్రి॒న మా
 ప్త్యా॑య॒య హరి॒వో వ॒ధేమా॑నః । యదా॒స్తో తృ॒భ్యో మహి॑
 గో॒తా రు॒జాసి॑ భూ॒యిష్ట॑ భా॒జో అధ॑తే॒స్యామ॑ । బ్ర॒హ్మ
 ప్రా॒వాది॑ష్ట తం॒నో మా॒హసీ॑త్ । ఓమ్ శా॒న్తి శా॒న్తి శా॒న్తిః

వ॒స॒న్తై॒న॒తు॒నా దే॒వాః । వ॒స॒వ॒స్త్రి॒వృ॒తా॒స్తు॒తమ్ ।
 ర॒థ॒న్త॒రేణ॑ తే॒జసా॑ । హ॒విరి॒న్ద్రో వ॒యోద॑ధుః । గ్రీ॒ష్మేణ॑ దే॒వా
 ఋ॒తు॒నా । రు॒ద్రాః ప॒శ్చన్త॑ శే॒స్తు॒తమ్ । బృ॒హ॒తా॒యశ॑సా
 బి॒లమ్ । హ॒విరి॒న్ద్రో వ॒యోద॑ధుః । వ॒ర్షా॒భిర్ ఋ॒తు॒నా ౨౨
 ది॒త్యాః । స్తో॒మేన॑వ॒ద్దశే॑ స్తు॒తమ్ ॥ వై॒రూ॒పేణ॑ వి॒శౌజ॑సా ।
 హ॒విరి॒న్ద్రో వ॒యోద॑ధుః । శా॒రదే॑న॒తు॒నా దే॒వాః । ఏ॒కవి॑ం
 శ॒ఋ॒భవ॑స్తు॒తమ్ । వై॒రా॒జేన॑ శ్రి॒యాశ్రి॑యమ్ । హ॒విరి॒న్ద్రో
 వ॒యోద॑ధుః । హే॒మ॒న్తై॒న॒తు॒నా దే॒వాః । మ॒రుత॑స్త్రి॒ణవే॑
 స్తు॒తమ్ । బ॒లేన॑ శ॒క్వరీ॑స్స॒హః । హ॒విరి॒న్ద్రో వ॒యోద॑ధుః ।

౧౨౬ యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

శైశ్శిరేణ్దునా దేవాః । స్త్రీయస్త్రిగ్ం శేఽమృతగ్ం స్తుతమ్ ।
సత్యేన రేవతీః క్షత్రమ్ । హవిరిన్ద్రేవయోఽధుః ॥

సిగ్ంహే వ్యాఘ్రే ఉత యా పృథాకా । త్విషిరగ్నా
బ్రాహ్మణే సూర్యేయా । ఇన్ద్రం యాదేవీసుభగా జజాన ।
సానఆగ్రన్వర్చసా సంవిదానా । యారాజన్యే దున్దుభావాయతా
యామ్ । అశ్వస్య క్రద్ద్యే పురుషస్య మాయా । ఇన్ద్రం యా
దేవీ సుభగాజజాన । సాన ఆగ్రన్వర్చసా సంవిదానా । యా
హస్తిని ద్వీపినియా హిరణ్యే । త్విషిర శ్వేషు పురుషేషుగోషు ॥
ఇన్ద్రం యాదేవీ సుభగాజజాన । సానఆగ్రన్వర్చసా సంవిదానా ।
రథేఅక్షేషు వృషభస్య వాజే । వాతేవజన్యే వరుణస్య
శుష్టే । ఇన్ద్రం యాదేవీ సుభగాజజాన । సాన ఆగ్రన్వర్చసా
సంవిదానా । రాడసివిరాడసిన్తరాడసిస్వరాడసి । ఇన్ద్రాయత్వా
తేజస్వతే తేజస్వన్తగ్ం శ్రీణామి । ఇన్ద్రాయత్వాజస్వత ఓజ
స్వన్తగ్ం శ్రీణామి ॥ ఇన్ద్రాయత్వాపయస్వతే పయస్వన్తగ్ం
శ్రీణామి । ఇన్ద్రాయ త్వాఽఽయుష్మత ఆయుష్మన్తగ్ం
శ్రీణామి । తేజోఽసి తత్తైవ్రయచ్ఛామి । తేజస్వదస్తు మేము

ఖమ్ । తేజస్వచ్చిరో అస్తుమే । తేజస్వా విశ్వతః ప్రత్యజ్ ।
 తేజస్తా సంపిపృథిమా । ఓజోఽసి । తత్తై ప్రయచ్ఛామి ॥
 ఓజస్వదస్తు మేముఖమ్ । ఓజస్వచ్చిరో అస్తుమే । ఓజస్వా
 విశ్వతః ప్రత్యజ్ । ఓజస్తా సంపిపృథిమా । పయోఽసి । తత్తై
 ప్రయచ్ఛామి । పయస్వదస్తు మేముఖమ్ । పయస్వచ్చిరో
 అస్తుమే । పయస్వా విశ్వతః ప్రత్యజ్ । పయస్తా సంపిపృ
 థిమా ॥ ఆయురసి । తత్తై ప్రయచ్ఛామి । ఆయుష్మదస్తు
 మేముఖమ్ । ఆయుష్మచ్చిరో అస్తుమే । ఆయుష్మా విశ్వతః
 ప్రత్యజ్ । ఆయుష్టా సంపిపృథిమా । ఇమమగ్న ఆయుషే
 వర్చసే కృధి । ప్రియగ్ం రేతో వరుణసోమరాజక । మాతే
 వాస్మా అదితై శమయచ్ఛ । విశ్వేదేవాజరదష్టిర్యథాఽసత్ ॥
 ఆయురసి విశ్వాయురసి । సర్వాయురసి సర్వమాయురసి ।
 యత్రో వాత్రో మనోజవాః । యత్రః క్షరన్తి సిన్ధవః । తాసాం
 త్వా సర్వాసాగ్ం రుచా । అభిషిచ్ఛామివర్చసా । సముద్ర
 ఇవాసిగ్నహ్మనా । సోమ ఇవాస్యదాభ్యః । అగ్నిరివ విశ్వతః
 ప్రత్యజ్ । సూర్య ఇవజ్యోతిషావిభూః ॥ అపాంయోద్రవణే

౧౨౫ యాజుష పూర్వప్రయోగ మంత్రాః

రసః । తమహమస్మా ఆముష్యాయణాయ । తేజసే బ్రహ్మ
వర్చసాయ గృహ్ణామి । అపాం య ధౌమాణరసః తమహమస్మా
ఆముష్యాయణాయ । ఓజసే వీర్యాయ గృహ్ణామి । అపాం యో
మధ్యతోరసః । తమహమస్మా ఆముష్యాయణాయ । పుష్ట్యై
ప్రజననాయ గృహ్ణామి । అపాం యో యజ్ఞయోరసః । తమ
హమస్మా ఆముష్యాయణాయ । ఆయుషే దీర్ఘాయుత్వాయ
గృహ్ణామి ॥



ఆపస్తంబ గృహ్య సూత్రమ్

ప్రథమః పటలః, ప్రథమః ఖండః

అథ కర్తాణ్యచారాద్యానిగృహ్యంతఉదగయనపూర్వ
 పతాహఃపుణ్యాహేషు కార్యాణి యజ్ఞోపవీతినా ప్రక్షిణం
 పురస్తా దుద గోవోపక్రమ స్తథాఽపవర్గోఽపరపక్షే పితృణి
 ప్రాచీనావీతినా ప్రసవ్యం రక్షిణతోఽపవర్గో నిమిత్తావేక్షాణిస్తే
 మిత్తికా న్యగ్నిమిథ్వా ప్రాగగైర్దైర్భరగ్నిం పరిస్తృణాతి
 ప్రాగుదగగైర్వా దక్షిణాగైః పిత్రేషు దక్షిణాప్రాగగైర్
 రోవృత్తరేణాగ్నిం దర్భాంతస్సగ్ం స్తీర్య ద్వంద్వం న్యంచి పాత్రా
 ణి ప్రయునక్తి దేవసంయుక్తాని సకృ దేవమనుష్యసంయుక్తా
 న్యేకైకశఃపితృసంయుక్తాని పవిత్రయో సగ్ంస్కార ఆయామ
 తః పరీమాణం ప్రోక్షణీసగ్ంస్కారః పాత్రప్రోక్ష ఇతిదర్శపూర్ణి
 మాసవత్పాక్షీమపరేణాగ్నిం పవిత్రాంతహి తే పాత్రేఽప ఆసీ
 యోదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం త్రి రుత్పయ సమం ప్రా

హృత్తోత్తరేణగ్నిం దర్శేషుసాదయిత్వా దరైః ప్రచ్ఛా
 ద్య బ్రాహ్మణం దక్షిణతో దర్శేషు నిమా ద్యాజ్యం విలా ప్యాప
 రేణగ్నిం పవిత్రాంతహి తాయా మాజ్యస్థాల్యామాజ్యం నిరు
 ప్యాదీచోఽంగారా నిరూహ్య తేష్వధిశిత్య జ్వలతావద్యు
 త్య ద్వై దర్భాగ్రే ప్రత్యస్య త్రిః పర్యగ్ని కృత్వాదగుద్వా
 స్యాంగారా స్ప్రిత్యాహోదగగ్రభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పున రా
 హరం త్రిరుత్పాయ పవిత్రే అనుప్రహృత్య

॥ ౧ ॥

ద్వితీయః ఖండః

యేనజుహోతి తదగ్నాప్రతితప్య దరైః ససంమృజ్య పునః
 ప్రతితప్య ప్రోక్ష్య నిధాయ దర్భా నద్భి స్సగ్ం స్పృశ్యాగ్న
 ప్రహరతి శమ్యాః పరిధ్యర్థే వివాహోపనయనసమావర్తన సీ
 మంతచౌశగోదానప్రాయశ్చిత్తేష్వగ్నిం పరిపిశ్చ త్యదితేఽను
 మన్యస్వేతిదక్షిణతః ప్రాచీనమనుమ తేఽనుమన్యస్వేతిపశ్చాదు
 దీచీనగ్ం సరస్వతేఽనుమన్య స్వేత్యుత్తరతః ప్రాచీనందెవసవితః
 ప్రసువేతి సమంతం పైతృకేషు సమంత మేవ తూష్టి మిధ్ధమా
 ఛాయాఘారా వాఘారయతి దశ్యపూర్ణమానవత్తూష్టి మథా

జ్యభాగో జహో త్యగ్నయే స్వాహే త్యుత్తరార్ధపూర్వార్ధే
 సోమాయ స్వాహేతి డక్షిణార్ధపూర్వార్ధే సమం పూర్వేణ య
 ధోపదేశం ప్రధానాహుతీహుత్వా జయభ్యాతానా నాష్ట
 భృతః ప్రాజాపత్యాంవ్యాహృతీర్విహృతా సోవిష్టకృతీమిత్యుప
 జహోతి. య దస్యకర్మణోత్యరీరిచం యద్వా న్యూన మిహ
 కరం అగ్నిష్ట త్స్విష్టకృ ద్విద్వాంతస్సర్వగ్ స్విష్టగ్ సుహుతం
 కరోతుస్వాహేతిపూర్వవత్పరిషేచన మన్వమగ్ంస్థాః ప్రాసాపీ
 రితి మంత్రసన్నామో లాకికానాం పాకయజ్జశబ్ద స్తత్ర బ్రాహ్మ
 ణావేక్షో విధిర్ద్విర్బుహోతి ద్వి ర్నిమాప్తి ద్విః ప్రాశ్నా త్య
 త్సృప్యాచామతి నిర్లేఢీతి సర్వఋతవో వివాహస్య శైశిరామా
 సా పరిహాప్యోత్తమం చ నైదాఘగ్ం సర్వాణి పుణ్యోక్తాని
 సక్షత్రాణి తథా మంగళా న్యవృతశ్చాస్త్రీభ్యః ప్రతీయేరన్ని
 న్వకాభిః ప్రసృజ్యంతే తే వరాః ప్రతినందితాః ॥ ౨ ॥

తృతీయః ఖండః

మఘాభిర్గావోగృహ్యంతే ఫల్గునీభ్యాం పూహ్యతే యాం
 కామయేత దుహితరం ప్రియా న్యాదితి తాం నిష్ట్యాయాం

దద్యాత్ప్రియైవ భవతి నేవ తు పున రాగచ్ఛతీతిబ్రాహ్మణావేక్షో
 విధి రిన్వకాశబ్దో మృగశిరసి నిష్ట్యాశబ్దః స్వాతౌ వివాహే గౌ
 స్తృహేషు గౌస్తయా వర మతిథివ ద్వర్తయే ద్యోస్యాపచితస్త
 మితర యైతావ ద్గోరాలంభస్థాన మతిథిః పితరో వివాహశ్చ స
 ప్తాగ్ం రుదంతీం నిష్కాం తాంవరణేపరివర్జయేద్దత్తాం గుప్తాం
 ద్యోతా మృషభాంశరభాం వినతాంవికటాం ముండాంమంఢా
 షికాగ్ంసాంకారికాంరాతాంపాలీం మిత్రాగ్ం స్వనుజాంవర్ష
 కారీంచ వర్జయేన్నక్షత్రనామానదీనామావృక్షనామాశ్చగర్హ
 తాఃసర్వాశ్చ రేఫలకారోపాంతావరణేపరివర్జయేచ్ఛక్తి విషయే
 ద్రవ్యాణిప్రతిచ్ఛన్నాన్యపనిధాయబ్రూయాదుపస్పృశేతి నా
 నాబీజాని సగ్ంసృష్టాని వేద్యాః పాగ్ంసూక్ష్మైత్రాల్లోష్టగ్ం
 శక్రచ్ఛశానలోష్టమితి పూర్వేషా ముపస్పృశ్యనే యథాలింగ
 మృద్ధి రుత్తమం పరిచక్షు తే బంధుశీలలక్షణ సంపన్నా మరోగా
 ముపయచ్ఛేత బంధుశీలలక్షణసంపన్న శ్రుతవా నరోగఙ్గతి వ
 రసంప ద్యస్యాం మనశ్చక్షుషో ర్నిబంధ స్తస్యా మృద్ధి ర్నేతర
 దాద్రియేతే త్యేకే ॥

ద్వితీయః పటలః, చతుర్థః ఖండః

సుహృదస్సమవేతా న్మంత్రవతో వరాః ప్రహిణుయాత్తానాదితో ద్వాభ్యామభిమంత్రయేతస్వయందృష్ట్యాత్పతీయాం జపే చ్చతుర్థ్యా సమీక్షై తాంగుష్ఠే నోపమధ్యమయాచాంగుళ్యాదర్భగ్ం సంగ్రహణ్యోత్తరేణ యజుషా తస్యాభ్యువోరంతరగ్ం సంమృజ్య ప్రతీచీనం నిరసేత్ త్వాప్రిప్తే నిమిత్త ఉత్తరాం జపే ద్యుక్తాంధస్సమవేతా న్మంత్రవత ఉత్తరయాదభ్యః ప్రహిణుయాదుత్తరేణ యజుషా తస్యాశ్శిరసి ద ర్భేణ్వినిధాయ తస్మిన్నుత్తరయా దక్షిణం యుగచ్ఛిద్రం ప్రతిష్ఠాప్యభిద్రే సువణా ముత్తరయాంతర్ధాయోత్తరాభిః పంచభిస్సన్నపయిత్వోత్తరయాహతేన వాససా చ్ఛాద్యోత్తరయా యోక్తేణ సంసహ్య త్యదైనా ముత్తరయా దక్షిణేహస్తే గృహీత్వాగ్ని మభ్యా నీయాపరేణాగ్ని ముదగగ్రం కటమాస్తీర్య తస్మిన్నప విశత ఉత్తరోవరోగ్నే రుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతేఽర్హేనా మాదితో ద్వాభ్యా మభిమంత్రయేతాథాస్యైదక్షిణేన నీచా హస్తేన దక్షిణ ముత్తానగ్ంహస్తంగృహీయాద్యదికామయేత

స్త్రీ రేవ జనయేయమిత్యంగుళీ రేవగృహ్ణీయాద్యది కామయేత
పుగ్ంస ఏవ జనయేయమిత్యంగుష్ఠ మేవ సోభి వాంగుష్ఠమభీష
లోమాని గృహ్ణతి గృహ్ణామిత ఇత్యేతాభి శ్చతస్సభి రథేనా
ముత్తరేణాగ్నిం దక్షిణేన పదా ప్రాచీ ముదీచీం వా దిశమభి
ప్రకృమయత్యేకమిష ఇతి సఖేతి సప్తమే పదే జపతి॥ ౪॥

పంచమః ఖండః

ప్రాహ్లోమాత్ప్రదక్షిణమగ్నిం కృత్వా యథాస్థాన ము
పవిశ్యాన్వారభ్యానా ముత్తరా ఆహుతీర్జుహోతిసోమాయజని
విదే స్వాహే త్యేతైః ప్రతిమంత్ర మథేనా ముత్తరేణాగ్నిం
దక్షిణేనపదాన్తానమాస్థాపయ త్యాతిషేత్యథాస్థాలంజలా
పువస్తీర్య ద్వీర్లాజా నోప్యాభిఘారయతి తస్యాస్సదర్యోలాజా
నావపతీత్యేకే జుహోతీయంనారీత్యుత్తరాభిస్తిస్సభిఃప్రదక్షిణ
మగ్నిం కృత్వాన్తాన మాస్థాపయతి యథా పురస్తాద్ధోమ
శ్చోత్తరయా పునః పరిక్రమణ మాస్థాపనగ్ం హోమశ్చోత్త
రయా పునః పరిక్రమణం జయాదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం
కృత్వోత్తరాభ్యాం యోక్త్రం విముచ్యతాం తతః ప్రవావాహ

యేష్పివాహరయే తస్మా పైతమగ్ని మనుహరంతి నిత్యో
 ధార్యోఽనుగతోమంథ్యశ్శ్రోత్రియాగారాద్వాఽఽహర్యఉప
 వాసశ్చాన్యతరన్యభార్యాయాః ప్రత్యుర్వాఽనుగ తేఽపిచోత్త
 రయా జహుయా నోపవసే దుత్తరారథస్యోత్తం భనీవాహ
 వుత్తరాభ్యాం యునక్తి దక్షిణమగ్ని ఆరొహతీ ముత్తరాభి
 రభిమంత్రయతే సూతే వర్తనోర్వ్యవస్త్రాణామ్యుత్తరయా
 నీలం దక్షిణస్యాం లోహిత ముత్తరస్యాంతే ఉత్తరాభి రభి
 యాతి తీర్థస్థాణుచతుష్పథ వ్యతిక్రమేచోత్తరాంజపేత్ ॥ ౫ ॥

షష్ఠః ఖండః

నావ ముత్తరయాఽనుమంత్రయతే న చ నావ్యాగ్ంస్త
 రతీ వధూఃపశ్యేత్తీర్వోత్తరాంజపే చ్చశానాధివ్యతిక్రమేభాం
 జరథే వారిష్టేఽగ్నేరుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతేఽన్వా
 రభాయా ముత్తరా ఆహుతీర్హుత్వా జయాది ప్రతివద్యతే పరి
 షేచనాంతం కరోతి క్షీరిణా మన్యేషాం వాలక్ష్మణ్యానాం పు
 త్నాణాం నదీనాం ధన్వనాం చ వ్యతిక్రమ ఉత్తరే యథాలింగం
 జప్త స్పృహేనుత్తరయా సంకాశయతి వాహ ఉత్తరాభాం వి

ముంచతిదక్షిణ మగ్రే లోహితం చర్మానదుహం ప్రాచీన గ్రీవ
ముత్తరలోమమధ్యేఽగారస్యోత్తరయాఽఽస్తీర్యగృహం ప్ర
పాదయన్నుత్తరాం వాచయతి దక్షిణేన పదా నచదేహళి మభి
తిష్ఠత్యుత్తర పూర్వేదేశేఽగారస్యగ్నేరుపసమాధానా ద్యా
జ్యభాగాంతేఽన్వారభ్యామముత్తరా ఆహుతీర్హు త్వాజయాది
ప్రతిపద్యతేపరిషేచనాంతం కృత్వోత్తరయా చర్మణ్యపవిశత
ఉత్తరోవరోఽథాస్యః పుగ్ంస్వోదీవపుత్రాయాః పుత్రమంశ
ఉత్తర యోపవేశ్య తస్మై ఫలాన్యత్తరేణ యజుషా ప్రదా
యోత్తరేజపిత్వా వాచంయచ్ఛత(త్యా)ఆనక్షత్రేభ్యఉదితేషు
సక్షత్రేషు ప్రాచీముదీచీంవా దిశ ముప నిష్ఠమ్యోత్తరాభ్యాం
యథాలింగం ధ్రువ మరుంధతీం చ దశకాయతి॥ ౬ ॥

తృతీయః పటలః, సప్తమః ఖండః

అథైనామాగ్నేయేన స్థాలీపాకేన యాజయతి పత్నీన
హంతి శ్రవయిత్వా ఽభిఘార్య ప్రాచీన ముదీచీనం వోద్యో
స్యప్రతిష్ఠిత మభిఘార్యాగ్నేరుపసమాధానా ద్యాజ్యభాగాం
తేఽన్వారభ్యాగాం స్థాలీపాకా జ్ఞాహోతి సకృదుపస్తరణాభి

ఘోరణే ద్విరవదా నమగ్ని ర్దేవతాస్వాహాకార ప్రదానోఽపివా
 నకృదుపహత్య జహుయాదగ్ని స్విష్టకృద్వితీయ సుకృదుప
 స్తరణావదానే ద్వి రభిఘోరణం మథ్యాత్పుర్వ స్యావదానం
 మధ్యేహోమ ఉత్త రాధా దుత్త రస్యోత్త రాధాపూర్వాధే హో
 మోలేపయోఃప్రస్త రవత్తాష్ఠీం బహిరక్త్యాఽగ్నౌఽప్రహరతి
 సిద్ధముత్తరం పరిషేచనం తేన సర్పిష్మతా బ్రాహ్మణం భోజయే
 ద్యోస్యాపచితస్తస్మా ఋషభం దదా త్యేవ మత ఊర్ధ్వందక్షిణా
 పర్జ ముపోషితాభ్యాం పర్వసు కార్యః పూర్ణపాత్రస్తుదక్షిణే
 త్యేకే సాయం ప్రాతరత ఊర్ధ్వగ్ం హస్తేనైతే ఆహుతీ
 తండులైర్యవై ర్వా జహుయా. త్సాలీపాకవద్దైవతగ్ సారీ పూ
 ర్వాహుతిః ప్రాతరిత్యేకఉభయతః పరిషేచనం యథాపురస్తా
 త్పుర్వణేనాతోన్యానికర్తాణి వ్యాఖ్యాతాన్యాచారాద్యానిగృ
 హ్యంతే యథోపదేశం దేవతా అగ్నిగ్ం స్విష్టకృతంచాంతరే
 ణావికృతమాతిథ్యం వైశ్వదేవే విశ్వేదేవాః పౌణమాస్యాం
 పౌణమాసీ యస్యాం క్రియతే

ఉపాకరణేనమావనే చ ఋషిర్యః ప్రజ్ఞాయతే సదసస్సృ
ద్వితీయఃప్రియానుపేతేనతౌరలవణావరాన్ననగంసృష్టస్య
చహోమం పరిచక్షుతే యథోపదేశంకామ్యాని బలయశ్చసర్వ
త్రస్వయం ప్రజ్వలితైర్గ్నాఞ్చత్రాభ్యాగ్ం సమిధావాదధ్యా
దాపంతాశ్రీ శ్రీర్థాగాదితి వై తదహ ర్విజానీయా ద్యదహ
ర్భార్యామావహతే త్రిరాత్రముభయోరధశ్శయ్యా బ్రహ్మ
చర్యం తౌరలవణవజ్రం నంచ తయోశ్శయ్యా మంతరేణ దంఙీ
గంధలిప్తో వాససా సూత్రేణ వా పరివీత స్తివృతి తం చతుర్థా
ఽపరరాత్ర ఉత్తరాభ్యా ముత్థాప్య ప్రతౌశ్య నిధాయాగ్నే
రువసమాధానా ద్యాజ్యభాగాంతేన్వారభాయా ముత్తరా
అహుతీహుత్యాజయదిప్రతిపద్యతేపరిషేచనాంతంకృత్వా
ఽపరేణాగ్నిం ప్రాచీముపవేశ్య తస్యా శ్శిరస్యాజ్యశేషా ద్యో
హృతిభి రోంకారచతుర్థాభి రానీయోత్తాభ్యాం యథాలి
గం మిథస్సమీక్ష్యోత్తరయాజ్య శేషేణ హృదయదేశౌ స
మృజ్యోత్తరాస్తిస్రాజపిత్వా శేషగ్ం సమావేశనేజపే దనోఽ

వైనా మభి మంత్రయేత యథా మలవద్వాసాస్సాన్తైనాం
బ్రాహ్మణ ప్రతిషిద్ధాని కర్మాణి సగంశాస్తి యాంమలవద్వా
ససమిత్యేతాని రజసః ప్రాదుర్భావా తస్మి తామృతుసమావే
శన ఉత్తరాభి రభిమంత్రయతే.

॥ ౮ ॥

సవమః ఖండః.

చతుర్థి ప్రభృత్యాషాడశీ ముత్తరాముత్తరాం యుగ్మాం
ప్రజానిశ్రేయస మృతుగమన ఇత్యుపదిశం త్యర్థప్రాధ్వస్య పరి
క్షవే పరికాసనే చాప ఉపస్పృశ్యోత్తరే యథా లింగం జపే
దేవమిత్తరై ర్యథాలింగం చిత్రియం వనస్పతిగం శకృదీతిగం
సిగ్వాతగం శకుని మిత్యుభ యోహృదయసగం సర్గేషు స్త్రి
రాత్రావరం బ్రహ్మచర్యం చరిత్వా స్థాలీపాకగ్ం శ్రవయ
త్వాగ్నే రుపనమాధానాద్యాజ్యభాగాం తేనాన్వభాయా
గం స్థాలీపాకాదుత్తరాపహుతీహుత్వా జయూదిప్రతిపద్యతే
పరిషేచనాంతం కృత్వా స్థిధిం వాచయీతశ్వస్తి ష్యేణేతి తిస్స
పైర్యవైః పాతాంపరికిరతి యదివారుణ్యసి వరుణాత్వా నిష్ఠీ
ణామి యది సామ్యసి సోనూత్వా నిష్ఠీణామితి శ్లోభూత

సవమః ఖండః
చతుర్థి ప్రభృత్యాషాడశీ ముత్తరాముత్తరాం యుగ్మాం
ప్రజానిశ్రేయస మృతుగమన ఇత్యుపదిశం త్యర్థప్రాధ్వస్య పరి
క్షవే పరికాసనే చాప ఉపస్పృశ్యోత్తరే యథా లింగం జపే
దేవమిత్తరై ర్యథాలింగం చిత్రియం వనస్పతిగం శకృదీతిగం
సిగ్వాతగం శకుని మిత్యుభ యోహృదయసగం సర్గేషు స్త్రి
రాత్రావరం బ్రహ్మచర్యం చరిత్వా స్థాలీపాకగ్ం శ్రవయ
త్వాగ్నే రుపనమాధానాద్యాజ్యభాగాం తేనాన్వభాయా
గం స్థాలీపాకాదుత్తరాపహుతీహుత్వా జయూదిప్రతిపద్యతే
పరిషేచనాంతం కృత్వా స్థిధిం వాచయీతశ్వస్తి ష్యేణేతి తిస్స
పైర్యవైః పాతాంపరికిరతి యదివారుణ్యసి వరుణాత్వా నిష్ఠీ
ణామి యది సామ్యసి సోనూత్వా నిష్ఠీణామితి శ్లోభూత

ఉత్తరయోత్థాప్యోత్తరాభిస్తి సృభి రభి మంత్రోత్తరయా ప్రతి
 చ్చన్నాగ్ం హస్తయోరాబధ్య శయ్యాకాలే బాహుభ్యాం
 భతారం పరిగృహ్ణీయాదుపధాన లింగయా వశ్యో భనతి
 సపత్నీ బాధనంచై తేనైవ కామేనోత్తరేణానువాకేన సదా
 దిత్యముపతిష్ఠతే యక్షు గృహీతామన్యాం వా బ్రహ్మ చర్య
 యుక్తః పుష్కర సంవతఃమూలైరుత్తరై ర్యథాలింగమంగాని
 సంమృజ్య ప్రతీచీనం నిరస్యేద్వధూవాస ఉత్తరాభిరేత ద్విదే
 దద్యాత్ ॥

॥ ౯ ॥

తురీయః పటలః, దశమః ఖండః

ఉపనయనం వ్యాఖ్యాస్యామోగర్భాప్తమేషుబ్రాహ్మణా
 ముపనయితగర్భైకాదశేషురాజన్యంగర్భద్వాదశేషువైశ్యం
 వసంతోగ్రీష్మశ్శరదిత్యృతవో వర్షానుపూర్వేణ బ్రాహ్మణా
 భోజయిత్వా౭౭శిషా వాచయిత్వా కుమారం భోజయిత్వా
 ౭సువాకన్య ప్రథమేన యజుషాపస్సగ్ం సృజ్యోష్ఠాశ్శీతాస్వాసీ
 యోత్తరయా శిర ఉనత్తి త్రీగ్ంస్త్రీ దర్భా నంతథా
 యోత్తి గాభిశ్చతసృభిః ప్రతిమంత్రం ప్రతిదిశం ప్రవవతి వపంత

ముత్తరయాను మంత్రయతే దక్షిణతోమాతా బ్రహ్మచారీ
 వాఽనదుహే శకృత్పిండే యవాన్నిధాయ తస్మిన్ కేశానుప
 మ్యాత్తరయోదుంబర మూలే దర్శనంతేవా నిదధాతిన్నాత
 మగ్నే రుపసమాధానాద్యాజ్యభాగాంతే పాలాశీగం సమిధ
 ముత్తరయాధాప్యోత్తరేణాగ్నిందక్షిణేన పదాశ్శానమాస్థా
 పయత్యా తిష్ఠేతి వాసస్సద్యః కృత్తోత ముత్తరాభ్యామభిమం
 త్యోత్తరాభి స్తిస్సభిః పరిధాప్య పరిహిత ముత్తరయాను
 మంత్రయతేహంజంమేఖలాం త్రివృతాం త్రిః ప్రదక్షిణముత్త
 రాభ్యాం పరివీయాజన ముత్తర ముత్తర యోత్తరేణాగ్నింద
 రాభ్యం తస్మిన్ స్తీర్య తేష్వేనముత్తరయావస్థాప్యో దకాంజలి
 మస్మా అంజలా వానీయోత్తరయా త్రిః ప్రోక్ష్యోత్తరైదక్షి
 ణహస్తే గృహీత్వోత్తరై దేవతాభ్యః ప్రదా యోత్తరేణ
 యజుషోపనీయ సుప్రజా ఇతి దక్షిణే కణేజపతి. || ౧౦ ||

ఏకాదశః ఖండః

బ్రహ్మచర్యమాగామితి కుమార ఆహ పశ్చిష్టం పరస్య
 ప్రతివచనం కుమారస్య శేషం పరోజపతి ప్రత్యగాశిషంచైనం

వాచయత్యుక్త మాజ్యభాగాంత మత్రైన ముత్తరా ఆహుతి
 హావయిత్వా జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతంకృత్వా
 ఒపరేణాగ్నిం ముదగగ్రిం కూర్చం నిధాయ తస్మిన్నుత్తరేణ
 యజుషోపనేతోపవిశతి పురస్తాత్ప్రత్యజ్ఞాసీనః కుమారోదక్షిణ
 న పాణినా దక్షిణం పాదమన్వారభ్యాహ సావిత్రీం భా అను
 బ్రూహీతి తస్మా అన్వాహ తత్సవితురితి పచ్ఛోధర్చశః
 తతస్సర్వాం వ్యాహృతీర్విహృతాః పాదాదిష్వంతేషువా తథా
 ధర్చయో రుత్తమాం కృతాన్నియాం కుమార ఉత్తరేణ
 మంత్రేణోత్తరమోష్ఠముపస్పృశతే కణాణ్ పుత్తరేణ దండ
 ముత్తరేణాదత్తే పాలాశో దంఙో బ్రాహ్మణస్య నైయగో
 స్కంధజోఽవాజగోర్రాజన్యస్య బాదర ఔదుంబరోవానైశ్య
 స్య వాక్షో దండ ఇత్యవణా సంయోగే నైక ఉపదిశతి
 స్మృతంచమి త్యేతద్వాచయిత్వాగురవేవరందత్వోదాయషే
 త్యుత్థాప్యోత్తరై రాదిత్య ముపతిష్ఠతే యంకామయేతనాయం
 మచ్ఛిద్యేతేతి తముత్తరయా దక్షిణాహస్తే గృహ్ణీయాత్త్వీ
 హ మేతమగ్నిం ధారయంతి త్సారలవణ పజానంచ పరిత్యేతి

పరిమృజ్య తస్మిన్నుత్తరైర్మంత్రైస్సమిధ ఆదధ్యా దేవమస్య
స్మిన్నపి సదారణ్యా దేధానా హృత్తోత్తరయా సగ్ంశాస్తి
వాసశ్చతుర్థీ ముత్తరయాఽఽదత్తేన్యత్పరిధాప్య || ౧౧ ||

పంచమః పటలః, ద్వాదశః ఖండః

వేదమధీత్య స్నాన్యన్ ప్రాగుదయా ద్రవ్యజం ప్రవిశ్యాం
తలోమ్నా చర్మణా ద్వారమపిధాయాస్తే నై నమే తదహ
రాదిత్యోఽభితపే న్మధ్యందినేఽగ్నేరుప సమాధానాద్యాజ్య
భాగాంతే పాలాశీగ్ం సమిధ ముత్తరయాఽఽధాయాపరేణా
గ్నింకటిపరకాయాంవోపవిశ్యోత్తరయాక్షురమభిమంత్యోత్త
రేణ యజుషా వప్తేప్రదాయాపాగ్ం సగ్ంసజ్ నాద్యాకేశ
నిధానాత్సమానం జఘనాధేన్ వజస్యోపవిశవిసస్య మేఖలాం
బ్రహ్మచారిణే ప్రయచ్ఛతి తాగ్ం స ఉత్తరేణ యజుషోదుం
బర మూలే దర్భస్తంబేవోపగూహ త్యేవం విహితాభి రేవాద్భి
రుత్తరాభిష్టడ్భిస్నాత్వోత్తర యోదుంబరేణ దతో ధావతే
స్నానీయోచ్ఛాదిత స్నాతఉత్తరేణ యజుషాఽహతమంతరం
వాసః పరిధాయ సార్వసురభిణా చందనేనోత్తరై దేవతా

భ్యః ప్రదాయోత్తరయానులిప్య మణిగ్ం సౌవణిగ్ం
 సోపధానగ్ం సూత్రోత ముత్తరయోదపాత్రే త్రిప్రగక్షిణం
 పరిస్తావ్యోత్తరయా గ్రివా స్వాబ్ధైవ మేవబాదరం మణిం
 మంత్రం వజ్రగ్ం సవ్యే పాణావాబధ్యాహత ముత్తరంవాసా
 కేవతీన్వేతి సమానం తస్య దశాయాం పవిత్రై పృబభ్య
 దర్వా మధాయాజ్యేనాభ్యానాయ స్నత్తరా అహుతీ
 హుత్వా జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వై
 తాభి రేవ దక్షిణే కణ ఆబధ్నైతైతాభిస్సవ్య ఏపముత్తరై
 ర్యథాలింగగ్ం స్రజశ్శిరస్యాంజనమాదర్భా వేక్షణముపానహా
 ఛత్రం దండమితివాచం యచ్ఛత్యానక్షత్రేభ్య ఉదితేషు సక్ష
 త్రేషు ప్రాచీముదీచీం వాదిశ ముపనిష్క్రమ్యాత్త రేణార్థ
 ర్చేనదిశ ఉపస్థా యోత్తరేణ సక్షత్రాణి చంద్రమసమితి
 రాతీనా సంభాష్య యథార్థం గచ్ఛతి. || ౧౨ ||

త్రయోదశః ఖండః

అథైతదపరంతూష్ణీమేవ తీర్థేన్నా త్వాతూష్ణిగ్ం సమిధ
 మాదధాతి యత్రాస్తా అపచితిం కుర్వంతి తత్కూర్ప ఉప

రాజాస్థపతిశ్చాపః పాద్యాఇతి ప్రాహోత్తరయాఽభిమంత్య
 దక్షిణంపాదం పూర్వం బ్రాహ్మణాయ ప్రయచ్ఛేత్సవ్యం
 శూద్రాయప్రత్యుశయితారముపస్పృశ్యోత్తరేణయజుషాఽఽ
 త్తానం ప్రత్యభిమృశేత్కూర్చాభ్యాం పరిగృహ్య మృన్మయే
 నాహాణీయా ఆప ఇతి ప్రాహోత్తరయాఽభిమంత్యాంజు
 వెకదేశ ఆసీయమాన ఉత్తరం యజుర్జపేచ్ఛేషం పురస్తాన్నిసీయ
 మానముత్తరయాఽనుమంత్రయతే దధిమధ్వితీ సగ్ం సృజ్య
 కాంస్యేన వక్షీయసాఽపిధాయ కూర్చాభ్యాం పరిగృహ్య
 మధుపర్క ఇతి ప్రాహ త్రివృతమేకే ఘృతం చ, పాజ్తమేకే
 ధానాస్సక్తూం శ్చోత్తరాభ్యామభిమంత్య యజుర్భ్యామప
 ఆచామతి పురస్తాదుపరిష్టాచ్ఛోత్తరయాత్రిప్రాశ్యానుకంప్యా
 యప్రయచ్ఛేత్ప్రిగృహ్యైవ రాజాస్థపతిర్వా పురోహితాయ
 గౌరితి గాంప్రాహోత్తరయాఽభిమంత్య తస్యైవసాగ్ం శ్రవ
 యితోవస్తీర్ణాభిఘారితాం మధ్యమేనాంతమేనవా పలాశ
 వర్ణేనోత్తరయా జుహోతి యద్యత్సృజేదుపాగ్ంశూత్తరాం
 జపితో ముత్సృజతెత్యుచ్చైరన్నం ప్రోక్తముపాగ్ంశూత్త

రైరభిమంత్ర్యోంకల్పయ తేత్సుచ్చైరాచార్యాయర్విజే శ్వశు
రాయ రాజ్ఞ ఇతి పరిసంవత్సరాదుపతిష్ఠద్భ్య ఏతత్కార్యం
సకృత్ప్రవక్తే చిత్రాయ ॥

॥ ౧౩ ॥

వృషః పటలః, చతుర్దశఃఖండః

సీమంతోన్నయనం ప్రథమే గర్భే చతుర్థే మాసి బ్రాహ్మ
ణాభోజయిత్వా ౭౭ శిఖోవాచయిత్వాగ్నేరుపసమాధానా
ద్యాజ్యభాగాం తేనావరభాయాముత్తరా ఆవయితీహుత్వా
జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వాపరేణాగ్నిం
ప్రాచీముపవేశ్యత్రేణ్యాశలల్యా త్రిభిర్దర్భపుంజీలైశ్శలాలుగ్లపే
నేత్యార్ధ్వగ్ం సీమంతమున్నయతి. వ్యాహృతీభిరుత్తరాభ్యాం
చ గాయత్రీమితి వీణాగాధినా సగ్ంశాస్త్యుత్తరయోః పూర్వా
సోల్వానాం బ్రాహ్మణానామితరా నదీనిర్దేశశ్చ యస్యాం వసంతి
యహా విరూఢానాబధ్య వాచం యచ్ఛత్యా నక్షత్రేభ్య
ఉదితేషు నక్షత్రేషు ప్రాచీముదీచీం వా దిశముపనిష్ఠమ్య వత్స
మన్వారభ్య వ్యాహృతీశ్చ జపిత్వా వాచం విసృజేత్.
పుగ్ంనువసం వ్యక్తగర్భేతిష్యేణ న్యగ్రోధస్య యా ప్రాచ్య

దీచీవాశాఖా తతస్సవృషణాగ్ంశుంగా మాహృత్య నీమంత
 వదగ్నైరుపసమాధానాద్యనవస్నాతయా కుమార్యా దృష
 త్పుత్రే దృషత్పుత్రేణ పేషయిత్వా పరిష్టావ్యాపరేణాగ్నిం
 ప్రాచీముత్తానాం నిపాత్యోత్తరేణ యజుషాఽంగుష్ఠేన దక్షిణే
 నాసికాభిద్రేపినయతి పుమాంసం జనయతి క్షీప్రగ్ం సువన
 మనాప్రీతేనశరావేణానుస్తోతనముదక మాహృత్యపత్తస్తూర్యం
 తీం నిధాయ మూర్ధఞ్ఛోష్యంతీముత్తరేణ యజుషాఽభి
 మృత్యైతాభిరద్భిరుత్తరాభిరవోక్షేద్యది జరాయు న పతే
 దేవం విహితాభిరేవాద్భిరుత్తరాభ్యామవోక్షేత్ ॥ ౧౪ ॥

పంచదశః ఖండః

జాతం వాత్సప్రవేణాభిమృశ్యోత్తరేణ యజుషోపస్థాపితా
 యోత్తరాభ్యామభిమంత్రణం మూర్ధన్యవక్షూణం దక్షిణేకర్ణే
 జాపో నక్షత్రేనామచ నిర్దిశతి తద్రహస్యం భవతి మధుఘృత
 మితి సగ్ంసృజ్యతస్మిన్దర్శేణ హిరణ్యం నిష్టరక్తంబధ్వాఽవ
 ఛాయోత్తరార్థంత్రై కుమారం ప్రాశయిత్వోత్తరాభిః పంచభి
 స్సాన్నిపయిత్వా దధిఘృతమితి సగ్ంసృజ్యకాంస్యేన పృష

దాజ్యం వ్యాహృతీభిగోంకారచతుర్థాభిః కుమారం ప్రాశయి
 త్వాఽద్భిశ్శేషగం సగంసృజ్య గోష్ఠే నినయేదుత్తరయా
 మాతురుపస్థాతామోత్తరయాదక్షిణగ్ంస్తనంప్రతిధాప్యోత్త
 రాభ్యాం పృథివీమభిమృశ్యోత్తరేణ యజమానంవిష్టముత్తరేణ
 యజమా శిరస్త ఉదకుంభం నిధాయ సర్వపాఞ్ ఫలీకరణమిశ్రా
 నంజలినోత్తరైస్త్రైస్త్రైః ప్రతిస్వాహాకారగ్ం హుత్వా సగం
 శాస్తి ప్రవిష్టే ప్రవిష్ట ఏవతూష్ణీమగ్నావావపతేత్యేవమహ
 రహరానిర్దశతాయా దశమ్యాముత్థితాయాగ్ం స్నాతాయాం
 పుత్రస్య నామ దధాతి పితామాతేతి ద్వ్యక్షరం చతురక్షరం
 వా నామ పూర్వమాఖ్యాతోత్తరం దీర్ఘాభినిష్ఠానాంతం ఘోష
 వదాద్యంతరంతస్థమపివా యస్మిన్త్విత్త్యుపసర్గస్యోత్తద్ధి ప్రతి
 స్థిత మితిహి బ్రాహ్మణమయుజాక్షరం కుమారాః ప్రవాసా
 దేత్య పుత్రస్యోత్తరాభ్యామభిమంత్రణం మూర్ధస్యవహూణం
 ధక్షిణే కణఞ్ ఉత్తరాన్మంత్రాఞ్ జపేత్కుమారీముత్తరేణ
 యజమాఽభిమత్రయతే ॥

పోడశః ఖండః

జన్మనోఽధివష్టేమాసి బ్రాహ్మణా భోజయిత్వాఽ
 ఽశిపోవాచయిత్వాదధిమధుఘృత మోదనమితిసగ్ం సృజ్యో
 త్తరైర్మంత్రైః కుమారంప్రాశయేత్ *తైత్తిరీయేణమాగ్ంసేనే
 త్యేకేజన్మనోఽధిత్పతీయేవర్షే చాశం పునర్వహ్నోర్బ్రాహ్మణా
 నాం భోజనముపాయనవ త్స్నిమంతవదగ్నేరుపసమాధానాద్యవ
 రేణాగ్నిం ప్రాంచముపవేశ్య త్రేణ్యాశలల్యా త్రిభిర్ధర్భపుంజీలై
 శ్శలాలుగ్ల ప్సేనేతితూష్ణీంకేశాన్విసీయ యథర్షి శిఖా నిదధాతి
 యథావైషాం కులధర్మస్సృజపాగ్ంసగ్ంసర్జనాద్యాకేశనిధా
 నాత్సమానం యురం ప్రత్యాశ్య నిదధాతి తేనత్య్రహం కర్మ
 నివృత్తిర్వరం దదాత్యేవం గోదాసమన్యస్మిన్నపినక్షత్రేపోడశే
 వర్షేఽగ్నిగోదానోవా స్యాత్పుంవత్సరం గోదాసప్రతమిత్యేక
 ఉపదిశంత్యేతావన్నానా సర్వా కేశాన్వాపయతే ఉదకోప
 స్పర్శనమితి ఛందోగాః ॥

॥ ౧౬ ॥

సప్తమఃపటలః, సప్తదశఃఖండః

దక్షిణావ్రత్యక్ప్ర)వణమగారావకాశముద్ధత్యపాలాశేన

* తైత్తిరేణ

శమీమయేన వోదూహేనై తామేవదిశముత్తరయోదూహ
 త్యేవం త్రిక్లప్తముత్తరయాభిమృశ్య ప్రదక్షిణగ్ం స్థూణా
 గర్తాభానయిత్వాభ్యంతరం పాగ్ం సూనుదుప్యోత్తరా
 భ్యం దక్షిణం ద్వారస్థూణామవ దధా త్యేవమితరాం యథా
 భాతమితరా అన్వవధాయ వంశమాధీయమానముత్తరేణ
 యజుషాభిమంత్రయతే సమ్మితముత్తరైర్యథాలింగం పాలా
 శగ్ం శమీమయం వేధ్యమాదీప్యోత్తరయాగ్నిముద్భతోత్త
 రేణయజుషాగారం ప్రపాద్యోత్తర పూర్వదేశేగారసోత్త
 రయాగ్నిం ప్రతిష్ఠాపయతి తస్మాద్దక్షిణముదధానాయతనం
 భవతి తస్మిన్విషూచీనాగ్రాన్దర్భాంతస్త్రిగ్ం స్తీర్యతేషూత్తర
 యావీహీయవాన్యవ్య తతోదధానం ప్రతిష్ఠాపయతి తస్మి
 న్ముత్తరేణ యజుషా చతుర ఉదకుంభానానయతి దీర్ఘముత్తర
 యానుమంత్రయతేగ్నైరుప సమాధానాద్యాజ్యభాగాంత
 ఉత్తరా ఆహుతీహుత్వా జయాది ప్రతిపద్యతే పరిషేచ
 నాంతం కృతోత్తరేణ యజుషోదకుంభేన త్రి ప్రదక్షిణ
 మంతరతోగారం నివేశనం వా పరిషిచ్య బ్రాహ్మణా
 భోజయేదపూపైస్సక్తుభిరోడనేనేతి ॥

అష్టాదశః ఖండః

శ్వగ్రహగృహీతం కుమారం తపోయుక్తజాలేన
 ప్రచ్ఛాద్య కసం కింకిణిం వా హోదయన్నద్వారేణ సభాం
 ప్రసాద్య సభాయా మధ్యే ౭ధిదేననముద్ధత్యావోత్త్యాతా
 న్నైస్యాక్షేమాత్తానం నిపాత్య దధ్నా లవణమిశ్రేణాంజలి
 నోత్తరైరవోక్షేత్ప్రతితర్కధ్యందినే సాయమగదోభవతి. శంఖ
 నం కుమారం తపోయుక్తఉత్తరాభ్యామభిమంత్రోత్తరయోద
 కుంభేన శిరస్తో౭వనయేత్ప్రతితర్కధ్యందినే సాయమగదో
 భవతి. శ్రావణ్యాం పౌణమాస్యామస్తమితే స్థాలీపాకః
 పార్వణవదాజ్యభాగాంతే స్థాలీపాకాద్ధత్వా౭ంజలినోత్తరైః
 ప్రతిమంత్రం కింశుకాని జహోత్యుత్తరాభిస్తిస్పృశిరారగ్వధ
 మయ్యస్సమిధ ఆజ్యాహుతీరుత్తరా జయాది ప్రతిపద్యతే పరి
 షేచనాంతం కృత్వా వాగ్యత స్సంభారా నాదాయ ప్రాచీ
 ముదీచీం వా దిశముపనిష్క్రిమ్య స్థండిలం కల్పయిత్వా తత్ర
 ప్రాచీరుదీచీశ్చ తిస్రస్తిస్రోలేఖా లిఖిత్వా౭ద్భి రుపనినీయతా
 నూత్తరయోనక్తున్నివవతి తూర్ణీగం సంపుష్కాధానా లాజా

నాంజనాభ్యంజనే స్థగరోశీరమిత్యత్తైరైరుపస్థాయాపః పరి
 పిచ్యాప్రతీక్షస్తూష్ణీమేత్యాపశ్వేత పదేత్యేతాభ్యాముదకుంభ
 న త్రిః ప్రదక్షిణమంతరతోఽగారం నివేశనం వా పరిపిచ్య
 బ్రాహ్మణా భోజయేత్ ॥ ౧౮ ॥

ఏకోనవింశః ఖండః

ధానాః కుమారాన్ప్రాశయంత్యేవ మత ఊర్ధ్వంయద
 శసీయస్య సక్తూనాం వైతం బలిం హరేదామార్గశీర్ష్యా మార్గ
 శీర్ష్యాం పౌణామాస్యామస్తమితే స్థాలీపాకోఽహాషామితి
 బలిమంత్రస్య సన్నామోఽత్రైనముత్సృజత్యనాహితాగ్నరా
 గ్రయణం నవానాం స్థాలీపాకం శ్రవయిత్వాఽగ్రయణ దేవ
 తాభ్యస్సిష్టిష్టకృచ్ఛతుర్థాభ్యో హుత్వా తండులానాం ముఖం
 పూరయిత్వాగీర్త్వాఽచమ్యాదన పిండం సంవృత్యోత్తరేణ
 యజుషాఽగారస్తూపఉద్విధేధేమంతప్రత్యవరోహణముత్తరేణ
 యజుషాప్రత్యవరుహ్యోత్తరైర్దక్షిణైః పార్శ్వైర్నవస్వస్తరైః
 విశంతిదక్షిణతః పితోత్తరామాత్రైవమవశిష్టానాం జ్యేష్ఠోజ్యేష్ఠో
 ఽనంతరస్సగ్ం హయోత్తరాభ్యాంపుధివీమభిమృశం త్యేవగ్ం

సంవేశనాదిత్రీశానాయస్థాలీపాకగ్గంశ్రపయిత్వా త్తైత్రపత్యం
చ ప్రాచీముదీచీం వా దిశముపనిష్ఠమ్య స్థండిలం కల్పయిత్వా
౭గ్నేరుపసమాధానాద్యపరేణాగ్నిం ద్వే కుటికృత్వా ॥ ౧౯ ॥

వింశః ఖండః

ఉత్తరయా దక్షిణస్యా మీశానమావాహయతి తాకిక్వా
వాచోత్తరస్యాం మీథుషీం మధ్యే జయంతం యథోథ ముద
కాని ప్రదాయ త్రీనోదనాన్కల్పయిత్వా ౭గ్నిమభ్యానీ
యోత్తరైరుపస్పర్శయిత్వోత్తరైర్యథా స్వమోదనేభ్యో హు
త్వాసర్వతస్సమవదాయోత్తరేణ యజుషా ౭గ్నిగ్గంస్విష్టకృత
ముత్తరేణ యజుషోపస్థాయోత్తరై స్సహోదనాని పర్ణాన్యేకై
కేనద్వే ద్వే దత్వా దశదేవసేనాభ్యోదశోత్తరాభ్యః పూర్వ
వదుత్తరైరోదనపిండం సంవృత్య పణపుటైవధాయోత్త
రేణ యజుషా వృక్ష ఆసజత్యత్రరుద్రా జపేత్పృథమో
త్తమా వా ౭భిత ఏతమగ్నింగాస్థాపయతి యదైనా ధూమః
ప్రాక్షుయాత్తాగంధైర్దర్భగుముష్టినా ౭వోక్షతిసృషాణమేవా
గ్రే గవాం మర్గే ౭నగ్నా త్తైత్రస్య పతిం యజత ఈశానవదా
హాహనం చతృషు సప్తసు వా పర్ణేషు నామాదేశం దధాతి

క్షీప్రం యజేతపాశో దేవ ఉత్తరాభ్యాముపతిష్ఠ తే స్థాలీపాశం
 (బాహ్మణా భోజయేత్ తై త్రపత్యం ప్రాశ్నన్తియే సనాభయో
 భవంతి యథా వైషాం కులధర్మస్సాస్యత్

॥ ౨౦ ॥

అష్టమః పటలః, ఏకవింశః ఖండః

మాసిశ్రాద్ధస్యాపరపక్షే యథోపదేశం కాలాశ్శుచీన్మం
 త్రవతోయోనిగోత్ర మంత్రాసంబంధా నయుగ్మాగ్ం శ్రు
 వరాననర్థావేక్షో భోజయేదన్నస్యోత్తరాభిర్జుహోత్యాజ్య
 హుతీరుత్తరా ఏతద్వా విపరీతగ్ంసర్వముత్తరై రభిమృశేత్
 క్లేష్టాన్వా ప్రతిపూరుషముత్తరేణ యజుషోపస్పశ్శేయిత్వా
 భుక్తవతోఽనువ్రజ్య ప్రదక్షిణీకృత్య ద్వైధం దక్షిణాగ్రా
 దర్భా సగ్ంస్తీర్య తేషాత్తరై రపో దత్వోత్తరై ర్దక్షిణాప
 వర్గా పిణ్డా దత్వా పూర్వవదుత్తరై రపోదత్వోత్తరై రుప
 స్థాయోత్తరయోదపాత్రేణ త్రిః ప్రసవ్యం పరిషిచ్య న్యుజ్జ్వ
 పాత్రాణ్యుత్తరంయజరనవానం త్రివరార్థ్యమావర్తయిత్వా
 ప్రోక్ష్య పాత్రాణి ద్వంద్వమభ్యుదాహృత్యసర్వతస్సమవదాయో
 త్తరేణ యజ్ఞామాశేషస్యగ్రాసవరార్థ్యం ప్రాశ్నీయా ద్యామా

ఘోః పౌణామాస్యా ఉపరిష్టాద్వ్యష్టకా తస్యామష్టమిజ్యే
ష్టయా సంపద్యతే తామేకాష్టకేత్యాచక్షతే తస్యాస్యాయ
మాపకార్య మపూపంచతుశ్శరావం శ్రవయశ్యష్టాకపాల
ఇత్యేకే ॥

॥ ౨౧ ॥

ద్వావింశః ఖండః

పార్వణవదాజ్యభాగాంతేఽంజలి నోత్తరయాఽపూపా
జ్జహోతి సిద్ధశ్చేషస్త మష్టధా కృత్వా బ్రాహ్మణేభ్యఉపహ
రతి శ్వోభూతేదర్శేణగాముపాకరోతి పితృభ్యస్త్యాజ్జప్తాముపా
కరోమీతి తూష్టిం పంచాజ్యాహుతీహుత్వా త్వత్స్వైవపాగ్ం
శ్రవయిత్వోపస్తీర్ణాభిఘ్రితాం మధ్యమేనాంతమేన వా పలాశ
పర్ణేనోత్తరయా జహోతి మాగ్ంసాదనముత్తరాభిః పిప్తానఽ
ముత్తరయాఽఽజ్యాహుతీ రుత్తరాస్విష్టకృత్ప్రభృతినమాన
మాపిండనిధానా దన్వష్టకాయామేవై కే పిండనిధానముపది
శంత్యథైత దపరం దధ్న ఏవాంజలినా జహోతియయాఽపూ
పమతఏవ యథార్థంమాగ్ంసగ్ం శిప్తాశ్వోభూతేఽన్వష్టకాం

తస్యా మాసిశ్రాద్ధేన కల్పోవ్యాఖ్యాతస్సనిమిత్వోత్తరా
 జపిత్వాఽర్థం బ్రూయా ద్రథం లబ్ధ్వా యోజయిత్వా ప్రాంచ
 మవస్థా ప్యోత్తరయా రథచక్రే) అభిమృశతి పక్షునీవోత్తరణ
 యజమాఽధిరూహ్యోత్తరయా ప్రాచీ ముదీచీం వా దిశమభి
 ప్రయాయ యథాథం యాయాదశ్వముత్తరై రారోహే
 ధస్తి న ముత్తరయాతాభ్యాం రేషణేపూర్వవత్ప్రథివీమభిమృ
 శేత్సంవాదమేష్యంతస్సవ్యేనపాణినాఛత్రందణ్డంచాదత్తే॥౨౨॥

త్రయోవింశః ఖండః

దక్షిణేన ఫలీకరణముష్టిముత్తరయా హుత్వా గత్వోత్త
 రాం జపేత్కుర్ధముత్తరాభ్యా మభిమంత్రయేత విక్రోధో భ
 వత్యసంభవేప్పు; పరేషాం స్థూలాధారికాజీవచూర్ణానికారయి
 త్వోత్తరయా సుప్తాయా స్సంబాధ ఉపవపే త్సిద్ధ్యర్థే బ్రభృ
 మూతేణ ప్రత్యూళయిత సిద్ధ్యర్థే యదస్య గృహే పణ్యంసో
 త్తత ఉత్తరయా జహుయాద్యం కామయేత నాయం మచ్ఛి
 ద్యేతేతి జీవవిషాణే స్వం మూత్ర మానీయ సుప్త ముత్తరా
 భ్యాం త్రి ప్రసవ్యం పరిషించేద్యేన పథా దాసకర్మకరః పలా

దేరం స్తస్మిన్నిణ్వాన్యపసమాధాయోత్తరా ఆహుతీర్జుహు
యాద్యద్యేనం వృక్షాత్ఫలమభినిపతే ద్వయోవాభివిక్షిపేద
వర్షతక్లేవా బిందురభినిపతేత్తదుత్తరైర్యథాలింగం ప్రక్షాళ
యాతా గారస్థాణావిరోహణే మధున ఉపవేశనేకుప్త్యాం కపోత
పదవర్షనైమాత్యానాం శరీరకేషణేన్యేషు చాద్భుతోత్పా
తేష్వమావాస్యాయాం నిశాయాం యత్రాపాం న శృణుయా
త్తదగ్నేరుపసమాధానా చ్యాజ్యభాగాత ఉత్తరా ఆహుతీ
ర్జుత్వా జయాదిప్రతిపద్యతే పరిషేచనాంతం కృత్వాభిమృ
తేభ్య ఉత్తరయా దక్షిణతోఽశ్మానం పరిధిం దధాతి
దధాతి.

॥ ౨౩ ॥

హరిః ఓమ్ తత్సత్.

“సమాప్తశ్చాయ మాపస్తంబగృహ్యప్రశ్నః”.

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనంతు యద్భవేత్ ।

తస్మిన్ క్షమ్యతాందేవ నారాయణ సమోస్తుతే ।



ఉదకశాన్తి మంత్రాః

అనాన్తి జేషునవతి న సునీశునైశ్యమిశే శాం చ నో
ర్థచ శోఽనవానముక్త్యా వేదాదీజపతి ।

(30) ఓమ్ భూః తత్సవితుర్వరేణ్యామిత్యాదిక ముక్త్యా
క్ష్మణుప్వసాజః పసితిమ్....తిగ్మాయధారక్ష సైహ న్నవాడి ।

5.73- ఇంద్రింవావిశ్వతస్పరిహవామహేనభ్యః । అస్మాక
మస్తుకేవలః । ఇంద్రింనరోనేమధితాహసంతే మత్స్యాయ
నజతేధియస్తాః । శూరౌస్యమాతాశవనశ్చకాన ఆగౌమతివ్రజే
భజాత్వంసః । ఇంద్రియాణి శతక్రతోయాతేజనేషుపంచసు ।
ఇంద్రితానిత్రఆవృణే । అనుతేదాయమహ ఇంద్రియామస్తతా
తేవిశ్వమనువృత్త్రహత్యే । అనుక్షత్ర మనుభ్రహామజ
త్రైంద్ర దైవేభిరనుతేస్తృపహ్యే । బుష్టింతస్తనానాస్తి
వృంతిస్త్యరుహాయథా । ఋషిహదీఘశుత్రమ ఇంద్రియ
ఘమోఽతిధిః । ఆమానుషకవ్యమైరయతసూర్యగ్ంహయో

దివి । ఘృతం నసామంతపతానుత్పక్తిభిజ్జామ్యగిర్వణసైగిః ।
 ఇంద్రమిదాధినా బృహదింద్రమకేభిరకేణః । ఇంద్రంవా
 రమావత । గాయంతిత్వా గాయత్రిణాఽచకంత్యకేఘ
 కేణః । బ్రహ్మణస్తావశతకృతపుద్వగ్శమివయేమిరే । అగ్ం
 హోముచేప్రథరేమామనీషామోషిష్తదాపున్నేసుమసింగ్మరా
 నాః । ఇమింద్రప్రతిహవ్యం గృభాయనత్యాస్సంతుయజ
 మానస్యకామాః । వివేషయన్మాధిషణాజహనన్ద్వేపురాపా
 ర్యాదింద్రమహ్నః । అగ్ంహస్తాయత్రప్రీపరద్యథానానా
 వమాంతముభయేహవంతే । ప్రసమాజం ప్రథమమధ్వరా
 ణామగ్ం హోముచంవృషభంయజ్ఞయానామ్ । అపావ
 పాతమశ్వినాహయంతమస్మిన్నరణందియంధతమోజః । ఏ
 ఇంద్రమృధోజహినీచాయచ్ఛపృతస్యతః । అధస్సదంతహిం
 కృధియోఅస్మాగ్ం అభిదాసతి । ఇంద్రక్షత్రమభివామమో
 జోఽహాయథావృషభచర్షణీనామ్ । అపానుద్రోజనమమిత్రయం
 తమురుందైవేభ్యోఅకృణోరుల్లోకమ్ । మృగౌనభీమఃకుచ్రోగిరి

ఘో॑శ॒రావ॑త , ఆ॒ద॒గా॒మాప॑రస్యాః । స్తృ॒కగ్ం॑స్స॒గ్ంశా॑య॒పవి॑
 మింద్ర॑తిగ్మం॒విశ॑త్రా॒న్తాఢి॑విమృ॒భాను॑దస్వ । వి॒శత్రా॑న్ విమృ
 భాను॑దవివృత్రస్వహనూరుజ । విమ॒న్యమి॑ంద్రభామితో॒మి
 త్రస్యా॑భిదాసతః । తా॒తార॑మింద్రానువి॒తార॑మింద్రగ్ం హవే
 హవే॑సుహవగ్ంశూర॒మింద్ర॑ం । హు॒వేను॑శక్రంపురు॒హూత॑
 మింద్రగ్ం॒స్వస్తి॑నామ॒సువా॑ధాన్వి॒ద్వైః । మాతే॑తస్యాగ్ం, సహ
 సావ॑స్పరిష్టావ॒ఘాను॑భూమహరివఃపరాదై తా॒యస్వ॑నా
 వృ॒కేభి॑ర్వహ॒థైస్తవ॑ప్రియాస॒సూరి॑షుస్యామ । అస॑వస్తైరదమ
 శ్వా॒యత॑క్షు॒త్విష్టా॑వజ్రంపురు॒హూత॑ద్యుమ॒న్తం । బ్ర॒హ్మణ॑ఽన్విం
 మహా॒నుంతో॑తైకైకరవ॒నక॑య॒న్నహ॑యైహంతవాడి । వృ॒ష్టే
 యతే॒వృష॑ణా॒తక॑మర్చాసింద్ర॒గాగ్రా॑వా॒ణాది॑తిస్సజా॒హః ।
 అ॒నశ్వా॑సోయే॒వన॑యోర॒థాఞ్వి॑స్థితా॒భ్యన॑ర్తంతదస్యాత్ ॥

(౧౯) యతే ఇంద్ర).....స్వస్తిదాః.....శ్శ.ర.

మహాగ్ంశంద్రావజ్రబాహుష్వాదశీశమకయచ్చతు ।
 స్వస్తి॑నామ॒సువా॑కరోతుహంతుపాస్మా॒నం యో॑స్మాద్దేవేష్టే ॥

నజోహ ఇంద్రసగహోమరుద్భిస్సామం పిబవ్యశాం
 మూఢవిద్యాః | జహితూగ్ంకవమృహౌమదస్వాహా
 భయంకృణుహివిశ్వతోనః ||

యేదేవాః పురస్సదోఽగ్ని నేత్రారక్షోహణస్తేనః | పా
 తుతేనోఽవంతుతేభ్యోనమస్తేభ్యస్సాస్వహా | యేదేవాదక్షిణసదో
 యమనేత్రారక్షోహణస్తేనః.....సాస్వహా | యేదేవాః పశ్చా
 త్సదస్సవిత్తనేత్రా రక్షోహణస్తేనః.....సాస్వహా | యేదేవా
 ఉత్తరసదోవరుణనేత్రా రక్షోహణస్తేనః.....సాస్వహా | యేదే
 వాః పరిషదోబృహస్పతీనేత్రా రక్షోహణస్తేనః.....సాస్వహా ||

అగ్నయే రక్షోఘ్నే సాస్వహా | యమాయ రక్షోఘ్నే
 సాస్వహా | సవితే రక్షోఘ్నే సాస్వహా | వరుణాయ రక్షోఘ్నే
 సాస్వహా | బృహస్పతయే దువస్వతే రక్షోఘ్నే సాస్వహా ||

(౪౦) అగ్నిరాయుష్మాన్.....

యావామింద్రావరుణాయత్రవ్యాత్రనూస్తయేమమగ్ం
 హసా ముంచతంయావా మింద్రావరుణా సహస్యాత్రనూః...

ముంచతరయా వా మింద్రావరుణారక్షసాతనూః...ముంచ
 తం యావామింద్రా వరుణా తేజస్యాతనూః.....ముంచతం
 యోవామింద్రా వరుణావగ్నో సామస్తం వామేతేనావయజే
 యోవా మింద్రా వరుణాద్విపాత్సువశుష్టుసామస్తం...యజే
 యోవా మింద్రా వరుణాచతుష్పాత్సు శశుష్టుసామస్తం...
 యజే యోవా మింద్రా వరుణా గౌష్ఠే సామస్తం...యజే
 యోవామింద్రావరుణాగృహేష్టు సామస్తం...యజేయోవా
 మింద్రా వరుణాపుసామస్తం...యజేయోవా మింద్రావరు
 ణోపధీష్టు సామస్తం...యజేయోవామింద్రావరుణా వనస్సు
 తిష్టుసామస్తం వామేతేనావయజే ॥

(33) అగ్నేయశస్విన్ శశశ్రీ:

(౧-౨) ఋతాపాద్మతథామాగ్నిః... ...శశశ్రీ

సమో అస్తు స్రవ్యేభ్యో యే కే చ పృథివీ మను । యే
 అంతరిక్షే యే దివి తేభ్య స్సర్యేభ్యోనమః । యే దోరోచనై
 దివో యే వా సూర్యస్య రశ్మిషు । యేహ ముఖ్యు సదఃకృతం

తే॒భ్యస్త॒స్మై॒భ్యో స॒మః । యా ఇ॒షవో॑ యాతు॒ధానా॑నాం యే
వా వ॒సన్స॒తీగ్ం॑రసు । యే వా॒వృ॒తృషు॑ శే॒రతే॑ తే॒భ్యస్త॒స్మై
భ్యోస॒మః ॥

అ॒యం పు॒రో హరి॑కేశ॒శ్చ సూ॒ర్యర॑శ్మిస్త॒స్య ర॑థగృత్స॒శ్చ
ర॑థౌజాశ్చ సేనానిగ్రామ॒ణ్యో పుం॑జక॒స్థలా చ॑ కృ॒తస్థ॑లాచాప్స
రసౌ యాతు॒ధానా॑ హే॒తీ ర॒హ్మాగ్ం॑సి ప్ర॒హేతి॑స్మై॒భ్యో స॒మ
స్మైనో మృ॒డయ॑తు॒తేయం ద్వి॒ష్ణో యశ్చ॑నో ద్వేష్టి॒తం వా
జం॑భే తథామ్య॒యం దక్షి॑ణా వి॒శ్వక॑ర్మా తస్య॒ రథ॑స్వస॒శ్చ
ర॑థేచిత్ర॒శ్చ సేనానిగ్రామ॒ణ్యో మే॒నకా చ॑ సహజ॒న్యా చాప్స
రసౌదం॒ష్టవః॑ ప్ర॒శవో॑ హే॒తిః పౌరు॑షే॒యో వ॒ధః ప్ర॒హేతి॑
స్మై॒భ్యో.....జం॑భే దథామ్య॒యం ప్ర॒శాచ॑ ద్వి॒శ్వశ్శ॑చాస్త॒స్య
ర॑థప్రోత॒శ్చ స॒మర॑థశ్చ సేనానిగ్రామ॒ణ్యో ప్ర॒యోచ॑న్తి చా
ను॒యోచ॑న్తిచాప్సరసౌనర్పా హే॒తిర్వా॒ఘ్నః ప్ర॒హేతి॑స్మై॒భ్యో
.....జం॑భే దథామ్య॒యము॑త్తరాత్సం॒యద్వ॑న్తుస్త॒స్య సే॒నజ॑చ
ను॒షేణ॑శ్చ సేనానిగ్రామ॒ణ్యో వి॒శ్వాచీ॑చ మృ॒తాచీ॑చాప్సరసౌ

వా॒హా హే॒తి రా॒వృ॒తః ప॒రీహే॒తి సై॒భ్యో.....జం॑భే దధామ్య
 య ము॒పర్వ॑రా॒వృ॒గ్వసు॑ న్నస్య తా॒క్ష్య శా॒చిర్వ॑నమి శ్చ నేనా
 నిగ్రా॒మణ్యా॑వృ॒వశే॑ చ పూ॒ర్వచి॑త్తి శా॒చి పు॒రసా॑ విద్యుద్ధతి
 రవ॒స్సూ॒జ్జస్పృ॑హే॒తి సై॒భ్యో నమ॑ సై నో మృ॒డయంతు॑ తే
 యం ద్వి॒ష్మా య శ్చ నో ద్వే॒ష్టి తం వా జం॑భే దధామి ॥

అశుశ్చిశానో వృషభా నయుధోః ఘనాఘనః త్తోభణ
 శ్చర్షణీనామ్ । సంకర్షిందనోఽనిమిష ఏకవీర శ్చతగ్ం నేనా
 అజయ త్సాక మింద్రః । సంకర్షిందనా నిమిషేణ జిష్ణునా
 యత్కారేణ దుశ్చ్యవనెన ధృష్టునా త దింద్రేణ జయత
 త త్సహధ్వం యథా నర ఇషహసైన వృష్టా । స ఇషహసై
 స్స నిషంగిభి వృశే సగ్ంస్సృష్టా స యథ ఇంద్రో గజేన ।
 సగ్ంస్సృష్టజి త్సామహః బాహుశ ధ్యూర్ధ్వధన్వా ప్రతిహి-
 తాభి రస్తా । బృహస్పతే పరిదీయా రథేన రక్షోహఃఽమిత్రాగ్ం
 అవబాధమానః । ప్రభంజం త్సేనాః ప్రమృణో యథా
 జయ న్నిస్సాక మే ధ్యవితా రథానామ్ । గోత్రభిదం గో-

విదం వజ్రబాహుం జయంత మజ్జ ప్రిమృణంత మోజసా
 ఇమగ్ం సజాతా అను వీరయధ్వ మింద్రగ్ం సఖాయోఽను
 సగ్ం రభధ్వమ్ । బలవిజ్ఞాయ స్థవీరః ప్రివీర స్సహస్వా
 వాజీ సహమాన ఉగ్రః । అభివీరో అభిసత్వా సహజాజైత్ర
 మింద్ర రథ మాతిష్ఠ గోవిత్ । అభి గొత్రాణి సహసా గాహ
 మానోఽదాయో వీర శ్శతమన్యు రింద్రః । దుశ్శ్చవనః
 పృతనాపా ఉయుధ్యోఽస్మాకగ్ం సేనా అవతు ప్రి యుత్సు!
 ఇంద్ర ఆసాం నైతా బృహస్పతి దక్షిణ యజ్ఞః పుర ఏతు
 సామః । దైవసేనానా మభిభంజతీనాం జయంతీనాం మరుతో
 యం త్వగే । ఇంద్రస్య వృష్ణో వరుణస్య రాజ్ఞ ఆదిత్యానాం
 మరుతాగ్ం శధ ఉగ్రమ్ । మహా మనసాం భువనచ్యవానాం
 ఘోషో దేవానాం జయతా ముదస్థాత్ అస్మాక మింద్ర
 సమృతేషు ధ్వజే వ్యస్మాకం యా ఇషవ స్తా జయంతు ।
 అస్మాకం వీరా ఉత్తరే భవం త్వస్మాను దేవా అవతాహవేషు ।
 ఉద్ధర్వయ మభువ న్నాయథా న్యతస్త్వనాం మామకానాం

మహాగోసి । ఉ ద్విత్రహ న్వాజినాం వాజినా న్య ద్రథానాం
 జయతా మెతు ఘోషః । ఉప్ ప్రేతజయతా సరః స్థిరావ
 స్సంతు బ్రాహ్మణః । ఇంద్రో వ శ్శమన్ యచ్చ త్వనాధృష్యా
 యథాఽసథ । అవస్థస్తా పరాపత శరవ్యే బ్రహ్మసగ్గంతా ।
 గచ్ఛా మిత్రాస్స విశ మైషాంకం చనో చ్చివః ।
 మర్మాణి తై వమభి శ్చాదయామి సోమస్తావరాజాఽమృ-
 తేనాభి వస్తామ్ । ఉరో ర్వరీయో వరివ సై అస్తు జయంతం
 త్వా మను మదంతు దైవాః యత్ర బ్రాణా స్సంపతంతి
 కుమారా విశ్నిశ్చా ఇవ । ఇంద్రో వ స్తత్ర వృత్రహః విశ్వాహ
 శమన్ యచ్చతు ॥

శం చ మై నయ శ్చ మే ప్రియం చ మేనుకామ
 శ్చ మే కామ శ్చ మే సామనన శ్చ మే భద్రం చ మే శ్రేయ
 శ్చ మే వస్య శ్చ మే యశ శ్చ మే భగ శ్చ మే ద్రవిణం చ
 మే యంతా చ మే ధర్తా చ మే క్షేమ శ్చ మే ధృతిశ్చ
 మే విశ్వం చ మే మహ శ్చ మే నంబి చ్చ మే జ్ఞాత్రం చ

మై సూశ్చ మే ప్రసూశ్చ మై సీరం చ మై లయ శ్చ మ
 ఋతం చ మేమృతం చ మేయత్తం చ మేనామయ చ్చ
 మే జీవాతు శ్చ మై దీఘా యుత్వం చ మేనమిత్రం చ
 మేభయం చ మై సుగం చ మే శయనం చ మై సూషా చ
 మై సుదినం చ మే ॥

మమాగ్నే వహో విహవే వ్యస్తు వయం త్వేం
 ధానా స్తనువం పుష్పేమ । మహ్యం నమతాం ప్రదిశ శ్చతస్రీ
 స్త్వయాఽధ్యక్షేణ పృథనా జయేమ మమ దైవా విహవే
 సంతు సర్వ ఇంద్రావంతో మరుతో విష్ణు ర్గ్నిః మమాం
 తరిక్ష మురు గోప మస్తు మహ్యం వాతః పవతాం కామే
 అస్మిన్ । మయి దైవా ద్రవిణ మాయజంతాం య్యశీస్తు
 మయి దేవహూతిః । దైవ్యా హూతారావనిష స్తపుర్వైరిష్టా
 స్యామ తనువా సువీరాః । మహ్యం యజంతు మమ యాని
 హవ్యాఽఽకూతిస్తత్యా మనసా మే అస్తు ఏనో మా నిగాం
 కతమ చ్చనా హం విశ్వే దేవాస్తో అధివోచతా మే । దేవీ

వృషవీ॑ దురు॑ యః కృ॒ణోత॑ వి॒శ్వేదే॒వాన॑ ఇ॒హ వీ॑రయధ్వమ్॑
 మా॑ హ॒స్సహి॑ ప్ర॒జయా॑ మా॒ తనూ॑భి మా॒ రథా॑ను ద్విష
 తే॑ సా॒మ రా॒జక్షా॑ అ॒గ్నిమ॑న్యం॒ ప్రతి॑మద మృ॒క్షస్తా
 దద॑భ్యో గో॒పాః పరి॑ పాహి॒ న స్త్వమ్॑ । ప్ర॒త్యంచో॑యంతు
 ని॒సుతః॑ పు॒నస్తే॒మైహం॑ చి॒త్తం ప్ర॑బుధా వి నే॒శత్ ।
 ధా॒తా ధా॑తృణాం భు॒వన॑స్త్వ య స్ప॒తిర్దే॒వగ్ం స॑వితార॒మభి॑
 మా॒తిహా॑హమ్ । ఇ॒మం య॒జ్ఞ మ॒శ్వినో॑భా॒బృహ॑స్ప॒తిర్దే॒వాః
 పాంతు॑యజమా॒నంస్త్వథా॑త్ । ఉ॒రువ్య॑చానో మహి॒షశ్శర్మ
 మగ్ం॑సదస్మి॒ హవే॑ పు॒రుషా॑ః పు॒రుషు॑ । స॒సః ప॒జామై
 హ్యశ్వ॑ మృ॒డయే॑ద్రి మా నోరీ॒షా మా పరా॑దాః ।
 యే న॑స్సప॒త్నా అ॒పతే॑భవం॒త్వింద్రా॑గ్నిభ్యా॒మన॑ బా॒ధా
 మహే॑ తా । ప॒సవో॑ రుద్రా॒ ఆది॑త్వా ఉ॒పరి॑స్పృశం
 మోగ్ం॑ చె॒త్తార॑మధి॒రాజ॑మక్రన్న్ । అ॒స్మిన్చ మి॑ంద్రీ
 ము॒ముతా॑ హ॒వామహే॑ యోగో॒జిద్ధ॑నజి న॒శ్వజి॑ద్యః । ఇ॒మం
 నో॒ య॒జ్ఞం వి॒హవే॑ జ॒వస్తా॑వ్య కు॒మో హరి॑వో మే॒దిసం॑ త్వా॥

అగ్నే॑ మ॒న్వే ప్ర॒థమ॑స్య ప్ర॒చేత॑సో॒ యం॑ సాం॒చజన్యం॑
 బ॒హవ॑స్సమింధ॒తే । విశ్వ॑స్యాం వి॒శి ప్ర॒వివి॑శి॒వాగ్ం॑ స॒మీసు॑హీ
 స నో॑ ముం॒చత్వగ్ం॑ హ॒సః స్వేదం॑ ప్రా॒ణన్ని॑మిష॒ద్య
 దే॒జతి॑ య॒స్య జా॒తం జన॑మానం చ కే॒వలమ్ । స్తామ్య॑గ్నిం
 నాధి॑తో జో॒హవీ॑మి॒సనో॑ ముం॒చ త్వగ్ం॑ హ॒సః । ఇంద్ర॑స్య మ॒న్వే
 ప్ర॒థమ॑స్య ప్ర॒చేత॑సో వృ॒త్రీఘ్న॑స్తో॒నిమా॑ శి॒వమా॑ ము॒శాగుః
 యో దా॒శుష॑ స్సు॒కృత్తో హ॒వ ము॒ప గంతా॑ స నో॑
 ముం॒చ త్వగ్ం॑ హ॒సః య॒స్సంగ్రా॑మం న॒యతి॑ స॒ం వశీ॑ యుధే
 యః పు॒ష్టాని॑ సగ్ం॒న్ప్రజ॑తి త్రీ॒యాణి॑ । స్తామీ॑ంద్రం నాధి॑తో
 జో॒హవీ॑మి స నో॑ ముం॒చత్వగ్ం॑ హ॒సః మ॒న్వేవ మి॒తా
 వరు॑ణా తస్య వి॒త్తగ్ం॑ స॒త్యేజ॑సా॒ద్యగ్ం॑ హ॒ణా ఇంద్ర॑దే॒ధే
 యా రా॒జానగ్ం॑ స॒రథం॑ యా ఉ॒గ్రా తా నో॑ చ॒త్ర
 మాగ॑సః । యో॒వాగ్ం॒రథ॑ఋ॒జర॑శ్మి॒స్సత్య॑ స॒మామి॑భు॒శ్చిర
 ము॒వయా॑తి దూ॒షయ॑న్ । స్తామి॑ మి॒తా వరు॑ణా నాధి॑
 తో జో॒హవీ॑మి తే నో॑ ముం॒చత॑మాగ॑సః । వా॒యో స్స॒వితు॑

విదధానిమన్మహౌ యా వాత్మస్వద్విభృతోయా చరతుతః ।
 యా విశ్వస్య పరిభూ బభూవతు స్తానో ముంచతమాగసః ।
 ఉప శ్రేష్ఠా స ఆశీషో దేవయో ధామేక అస్థిరక్షా । స్తామి
 వాయుగ్ం సవితారం నాధితో జోహవీమి తే నో ముంచత
 మాగసః । రథీతమా రథీనా మహ్వా ఊతయే శుభం గమిష్ఠా
 సుయమేభిరశ్వైః । యయో ర్వాం దేవా దేవే ప్వనిశిత
 మోజస్తా నో ముంచతమాగసః । య దయాతం పహతుగ్ం
 సూర్యాతమ (ప్రి చక్రేణ సగంధేద మిచ్ఛమాన । స్తామి
 దేవావశ్వినౌ నాధితో జోహవీమి తే నో ముంచత మాగసః ।
 మరుతాం మన్వే అధి నో బ్రువంతు ప్రేమాం వాచం విశ్వా
 మవంతు విశ్వే । ఆశూక్ హువే సుయమానూతయే తేనో
 ముంచంత్వేనసః । తిగ్రమా యుధం వీడితగ్ం సహస్వద్వివ్యగ్ం
 శర్ధః ప్లతనాసు జిష్ణు స్తామి దేవా మ్రుశో నా
 ధితో జోహవీమి తే నో ముంచంత్వేనసః దేవానాం మన్వే
 అధి నా బ్రువంతు ప్రేమాం వాచం విశ్వమవంతు విశ్వే ।

అశూణ హువే సుయమా నూతయే తే నో ముంచం త్వేన
 సః య ద్దిదం మాభిశోచతి పారుషేయేణ దైవ్యేన ।
 స్తామి విశ్వాదైవా న్నాధితో జోహవీమి తే నో ముంచం
 త్వేనసః । అనునోఽద్యానుమతిర్యజ్ఞం దేవేషు మన్యతామ్ ।
 అగ్నిశ్చ హవ్యవాహనో భవతాం దాశుషేమయః । అన్వి
 దనుమతే త్వం మన్వాసై శంచ సః కృధి । క్రత్వే దక్షాయ
 నో హిను పృణాటసుగంషి తారిషః । వైశ్వానరో న
 ఊత్యాఽఽప్రయాతు పరావతః । అగ్నిరుక్థేన వాహనా
 పృష్టో దివి పృష్టా అగ్నిః పృథివ్యాం పృష్టో విశ్వా ఓషధీ
 రా వివేశ । వైశ్వానర సహనా పృష్టా అగ్ని ససనో దివా ప
 రిషః పాతునక్తమ్ । యే అప్రథేతా మమితేభి నాజోభిర్యే
 ప్రతిష్ఠే అభవతాం వసూనాః । స్తామి ద్యావాపృథివీ నాధి
 తో జోహవీమి తే నో ముంచతమగ్ంహసః । ఊర్వీ రోదనీ
 వరిషః కృణోతం క్షేత్రస్య పత్నీ అధి నో బ్రూయాతిమ్ ।
 స్తామి ద్యావా పృథివీ నాధితో జోహవీమి తే నో ముంచత

క॒ల్యా॒ప్తగ్రీ॒వో రక్షి॑తా యశ్చ॑ధి॒పతి॑ర్యశ్చ॒ గో॒ప్తాతా॒భ్యాం
 నమ॑స్తానో మృ॒డయ॑తాం తే॒యం ద్వి॒ష్మో యశ్చ॑నో ద్వే॒ష్టితం
 వాం జంభే॑ దధామి ॥

హే॒త॒యోనా॑మ॒స్థతే॑హం॒వః పు॒రో గృ॒హః అ॒గ్ని॒ర్వ॒శః
 వ॒స్స॒లి॒వో వా॑తనామం తే॒భ్యో వో॒నమ॑స్తేనో మృ॒డయ॑త తే॒యం
 ద్వి॒ష్మో యశ్చ॑నో ద్వే॒ష్టితం॒వో జంభే॑దధామి ని॒లింపా॑నామ॒స్థతే॑హం
 వో దక్షి॑ణాగృ॒హః పి॒తరో॒వ ఇ॒షవ॑వ స్స॒గరో॑వాతనామం.....
 జంభే॑దధామి వ॒జ్రణో॑ నామ॒స్థతే॑హం వః ప॒శ్చాద్ధృ॒హస్స॒వోష్ణీ
 వ ఇ॒షవో॑గ॒హ్వరో॑ వాతనామం...జంభే॑ దధామ్యవ॒స్థావా॑ నో
 నామ॒స్థ తే॑హం వ ఉ॒త్తరా॑ద్ధృ॒హః అ॒పోవ॑ ఇ॒షవ॑వ స్స॒ముదో॑
 వాతనామం.....జంభే॑ దధామ్య ధి॒వత॑యో నామ॒స్థ తే॑హం
 వ ఉ॒పరి॑ గృ॒హః వర్షం॑ వ ఇ॒షవో॑ఽన॒స్వాకా॑ వాత
 నామం.....జంభే॑ దధామి క్ర॒వ్యానా॑మ॒స్థ పా॒థిః వా॒స్తేహం
 వ ఇ॒హ గృ॒హః అ॒న్నం॑ వ ఇ॒షవో॑ ని॒మిషో॑ వాతనామం తే॒భ్యో

హో నమస్తేనో మృడయత తెయంద్విష్మో యశ్చనోద్యేష్టితం
హో జంభే దధామి ॥

శతాయుధాయశతవీర్యాయశతోతయైభిమాత్రిషాహే
శతం యోశ్శరదో అజీతానిందో నేషవతి దురితాని విశ్వా
యే చత్వారః పథయో దేవయానా అంతరా ద్యావాపృథివీ
వియంతి । తేషాం యో అజ్యాని మజీతి మావహః తస్మైనో
దేవాః పరి దత్తేహ సర్వే । గ్రీష్మో హేమంత ఉత నో వ
సంత శ్శరద్వర్షా సువితం నో అస్తు । తేషా మృతూనాగ్ం
శతశారదానాం నివాత ఏషా మభయేస్యామ । ఇదువత్స
రాయ పరివత్సరాయ సంవత్సరాయ కృణుతా బృహన్నమః ।
తేషాం వయగ్ం సుమతౌ యజ్ఞయానాం జ్యో గజీతా అహ
తా స్యామ । భద్రాన్న శ్శ్రేయస్సమనైష్ట దేవా స్త్వయా
ఽవసేస స మశీమహి త్వా । స నో మయోభూః పితౌ ఆ
శస్త్వ శం త్రోకాయ తనువేస్యోనః ॥

భూతం భవ్యం భవిష్య ద్వప్లట్ థాన్విహ్ నమః

కా॒ను య॒జుర్వ॒షట్ థా॒న్వహ॑ న॒మో గా॒యతీ॑ త్రి॒ష్టుజ్జగ॑త్
 వ॒షట్ థా॒న్వహ॑ న॒మః పృ॒థివ్యం॑ త॒రిక్షం॑ ద్యౌర్వ॒షట్
 థా॒న్వహ॑ న॒మోఽగ్ని॒ర్వా॒యసు॒ర్యోవ॒షట్ థా॒న్వహ॑ న॒మః
 ప్రా॒ణో వ్యా॒నోఽపా॒నో వ॒షట్ థా॒న్వహ॑ న॒మోఽన్నం॑ కృ॒షి
 పృ॒ష్ఠి వ॒షట్ థా॒న్వహ॑ న॒మః పిత॑తా పు॒త్రః పౌత్రా॑
 వ॒షట్ థా॒న్వహ॑ న॒మో భూ॒భువ॒స్సువ॒ర్షవ॒షట్ థా॒న్వహ॑
 న॒మః ।

ఇ॒ంద్రో దధీ॑చో అ॒స్థభిః॑ । వృ॒త్రాణ్య॑ ప్ర॒తిఘ్న॑తః ।
 ఇ॒హాన॑ న॒వతీ॒ర్నవ॑ । ఇ॒చ్ఛన్న॑శ్వ॒స్య య॒చ్ఛిరః॑ । ప॒ర్వతై॒ష్వప॑
 శ్రీ॒తమ్ తద్వి॑దచ్ఛ॒ర్యణా॑వతి । అ॒తాహ॑ గో ర॒మన్వ॑త । నా॒మ
 త్వ॒ష్టర॑పీ॒చ్యమ్ ఇ॒తా చంద్రీ॑మ॒సో గృ॒హే ఇంద్రీ॑ మి॒ద్ధాధి॑నో
 బ్ర॒హ్మత్ ఇంద్ర॑మ॒కేభి॑ర॒కిణః॑ । ఇంద్రం॑ వా॒ణీ ర॒నూష॑త ।
 ఇంద్రీ॑ ఇ॒ద్ధర్వా॒స్సచా॑ । సం॒మిశ్త॑ ఆ వ॒చో యు॑జా । ఇ॒ంద్రో
 వజ్రీ॑ హి॒రణ్య॑యః । ఇ॒ంద్రో దీ॒క్షాఽయ॑ చక్ష॒సే ఆ సూ॑
 ర్యగ్గో॑ రోహ॒యద్ది॒వి వి గో॑భి ర॒ద్రి మై॑ర॒యత్ ఇంద్రీ॑వా

జేషునో అవ । సహస్ర ప్రధనేషు చ । ఉగ్ర ఉగ్రాభి రూతిభిః ।
 త మింద్రం వాజయామసి । మహే వృత్రాయ హంఠవే । స
 వృషా వృషభో భవత్ । ఇంద్రస్స చామనే కృతః । ఓజిష్ఠస్స
 బలే హిః । ద్యుమ్ని శ్లోకీ స సౌమ్యః । గిరా వజ్రా స
 సంభృతః । సబలౌ అనపచ్యుతః । వవక్షు రుగ్రౌ అస్తృతః ॥

చక్షుషో హేతే మనసో హేతే । వాచో హేతే బ్రహ్మణో
 హేతే । యో మాఽఘాయ రభిదాసతి । తమగ్నే మేన్యా
 మేని కృణు । యో మా చక్షుషా యో మనసా । యో
 వాచా బ్రహ్మణాఽఘాయ రభిదాసతి । తయాగ్నే త్వం
 మేన్యా । అము మమేని కృణు । యత్కించా సా మనసా
 యచ్ఛవాచా । యజ్ఞే జుహోతి యజుషా హవిభిః । త
 స్మైత్యు నిర్ఋత్యా సంవిదానః । పురాదిష్టా దాహుతీ
 రస్యహంతు । యాతుధానా నిర్ఋతి రా దురక్షః । తే
 అస్య ఘ్నంత్య సృతేన సత్యమ్ । ఇంద్రోషితా ఆజ్య మస్య
 మఘ్నంతు । మా తత్సమృద్ధి యద సా కరోతి । హన్మితే

హే॒హం కృ॒తగ్ం॑హ॒విః । యో మే॑ ఘో॒ర మచీ॑కృ॒తః । అహం॑
 చో॒త ఉ॒భా బా॒హూ । అప॑సహ్య॒మ్యాస్య॑మ్ । అప॑సహ్య॒మి తే
 బా॒హూ । అప॑సహ్య॒మ్యాస్య॑మ్ । అగ్నే॑ దే॒వస్య॑ బ్ర॒హ్మ॒నా ।
 స॒ర్వం తే॒వధి॑షం కృ॒తమ్ । పు॒రాఽము॑ష్య వ॒షట్కూ॑రాత్ ।
 య॒జ్ఞం దే॒వేషు॑ న స్కృ॒ధి । స్వి॒ష్ట మస్తా॑కు భూ॒యాత్ ।
 మా॒స్మాన్ప్రా॑వన్న॒రాత॑యః । అ॒ంతి దూ॑రే నతో అగ్నే॑ ।
 బ్రా॒తృవ్య॑స్యాభి॒దాస॑తః । వ॒షట్కూ॑రే॒ణ వజ్రే॑ణ । కృ॒త్యాగ్ం
 హ॒న్మి కృ॒తామ॑హమ్ । యో మా॑ స॒క్తం ది॒వా సాయ॑మ్ ।
 ప్రా॒తశ్చా॑హ్నో ని॒పీయ॑తి । అ॒ద్యా త మి॒ంద్రో వజ్రే॑ణ ।
 భా॒తృవ్యం॑ పాదయామసి ॥

ప్రా॒ణో రతు॑తి వి॒శ్వ మే॒జత్ ! ఇ॒ర్యో భూ॒త్వా బహు॑
 ధా బ॒హూని॑ । స ఇ॒త్స॒ర్వం వ్యా॑నశే । యో దే॒వో దే॒వేషు॑
 వి॒భూర్ంతః॑ । ఆ॒వృ॒దూదా॑ త్తే॒త్రియ॑ ధ్ధ్వగద్వృ॒షా తమి॑త్ప్రా
 ణం మ॒నసో॑ప శి॒క్షత॑ । అగ్ం దే॒వానా॑మి॒ద మత్తు॑నో హ॒విః ।
 మ॒నసశ్చి॑త్తై॒దమ్ । భూ॒తం భ॑వ్యం చ గు॒ప్యతే॑ । తద్ధి దే॒వేష్వ

గ్రియమ్ | ఆ స వతు పురశ్చరమ్ | స్తహ ద్వేష్కరిమగ్ం
హవమ్ | మనశ్చేయసి శ్రేయసి | కర్మకాయజ్ఞపతిం దధత్ | జుష
తాం మే వాగ్విదగ్ం హవిః | విరాద్దేవీ పురోహితా | మావ్యవా
దనపాయినీ | యయా రూపాణి బహుధా వదంతి | పేశాగ్ం
సి దేవాః పరమే జనిత్రే | సానో విరా డనపన్సురంతీ | వా
గేవీ జుషతా మిదగ్ం హవిః | చక్షు దేవానాం జ్యోతి
రమృతైస్యక్తమ్ | అస్య విజ్ఞానాయ బహుధా నిధీయతే |
తస్య సుమ్న మశీమహి | మానో హసీ ద్విచక్షుణమ్ | ఆయు
రిన్దః ప్రతిర్యతామ్ | అనంధా శ్చక్షుషా వయమ్ | జీవా
జ్యోతి రశీమహి | సువజ్యోతి రుతా మృతమ్ | శ్రోత్రేణ భద్ర
ముత శృణ్వంతి నత్యమ్ | శ్రోత్రేణ వాచం బహుధోద్య
మానామ్ | శ్రోత్రేణ మోదశ్చ మహశ్చ శూయతే |
శ్రోత్రేణ సర్వాదిశ ఆ శృణోమి | యేన ప్రాచ్య ఉత దక్షిణా |
ప్రతిచ్యై దిశ శృణ్వం త్యుత్తరాత్ | తదిచ్ఛోత్రం బ
హుధోద్యమానమ్ | అరాన్న నైమిః పరి సర్వం బభూవ ||

౧౮౦ యాజ్ఞ పూర్వప్రయోగ మస్త్రాః

(౧౨౬) సిగ్ం హేవ్యాఃఘటత...దీఘాఃయుత్వాః

గృహ్ణామి ॥

అహ మస్మి ప్రథమజా ఋతస్య । పూర్వం దేవేభ్యః
 అమృతస్య నాభిః । యో మా దదాతి స ఇ దేవమావాః ।
 అహ మన్న మన్న మదంత మద్మి । పూర్వ మగ్న రపి ద
 హత్య స్నమ్ । యతే హసాతే అహముత్తరేషు । వ్యాత్త
 మస్య ప్రశవన్సుజంభమ్ । పశ్యంతిధీరాః ప్రచరంతి పాకాః ।
 జహమ్య న్యం స జహమ్య న్యమ్ । అహ మన్నం వశ మిచ్ఛ
 రామి । సమాన మథకం పర్యేమి భుంజత్ । కో మా మన్నం
 మనుష్యేదయేత । పరా కే అన్నం నిహితం లోక ప్రతత్ । వి
 శ్వే దేవైః పితృభిర్గుప్తమన్నమ్ । యదద్యతే లుప్యతే య
 త్పరోప్యతే । శతతమి సా తనూర్మే బభూవ । మహంతే
 చరూ సకృద్ధుగ్ధేన ప్రపా । దివం చపృశ్ని పృథివీం చ సాకమ్ ।
 తత్సంపిబంతో స మినంతి వేధనః । నైతద్భూయో భవతి
 నో కసియః । అన్నం ప్రాణ మన్న మప్రాణ మాహుః । అన్నం

మృత్యుం త ము జీవాతు మాహుః । అన్నం బ్రహ్మణో
 జరసం వదంతి । అన్న మాహుః ప్రజనసం ప్రజానామ్ । మోక్షు
 మన్నం విందతే అప్రచేతాః । సత్యం బ్రవీమి వధ ఇత్సతస్య ।
 నార్యమణం పువ్యతి నో సఖాయమ్ । కేవలాఘో భవతి
 కేవలాదీ । అహం మేఘ స్తనయ స్వోషన్నస్మి । మా మ
 దంత్యహ మద్ద్యన్యాక్ । అహగ్ం స దమ్యతో భవామి ।
 మదాదిత్యా అధి సర్వే తపంతి । దైవీం వాచ మజనయంత
 దైవాః । తాం విశ్వరూపాః పశవో వదంతి । సా నో మం
 ద్రేష మూర్జకం దుహనా । ధేనుర్వాగస్మా నుప సుప్త్యతైతు ।
 యద్వా గ్వదంత్య విచేతనాని । రాష్ట్రీ దేవానాం నిషసా
 ద మంద్రా । చతన్ర ఊర్జకం దుదుహే పయాగ్ంసి । క్వ స్వి
 దస్యాః పరమం జగామ । అనంతా మంత్రా డధి నిమిత్తాం
 మహీమ్ । యస్యాం దైవా అడధుభోజనాని । ఏకాక్షరాం
 ద్విపదాగ్ం షట్పదాం చ । వాచం దైవా ఉప జీవంతివిశ్వే ।
 వాచం దైవా ఉప జీవంతి విశ్వే । వాచం గంధర్వాః పశవో

మనుష్యాః । వాచీమా విత్వా భువనా న్యపితా । సా నో
 హవం జవతా మింద్రపత్నీ । వా గక్షరం ప్రథమజా ఋతస్య ।
 వేదానాం మాతామృతస్య నాభిః । సా నో జహణో ప
 యజ్ఞ మాగాత్ । అవంతీ దైవీ సుహవా మే అస్తు । యా
 మృషయో మంత్రకృతౌ మనీషిణః । అనై వృచ్ఛన్దేవాస్త
 పస్తా శ్రీమేణ ! తాం దైవీం వాచగ్ం హవిషా యజామహే ।
 సా నో దధాతు సుక్తృతస్య లోకే । చత్వారి వాక్సరిమితా
 ప్రదాని । తాని విదుర్బ్రాహ్మణా యే మనీషిణః । గుహా
 త్రిణి నిహితా నంగయంతి । తురీయం వాచా మనుష్యా వ
 దంతి । శ్రీధ్యాయాగ్ని సమిధ్యతే । శ్రీధ్యాయా విందతే హవిః ।
 శ్రీధ్ధాం భగస్య మూర్ధని । వచసా వేదయా మసి । ప్రియగ్ం
 శ్రీధ్ధ దదతః । ప్రియగ్ం శ్రీధ్ధ దిదాసతః । ప్రియం భోజేషు
 యజ్వసు । ఇదం మ ఉదితం కృధి । యథా దేవా అసురేషు ।
 శ్రీధ్ధా ముగ్రేషు చక్రీరే । ఏనం భోజేషు యజ్వసు । అన్తాశ
 మదితం కృధి । శ్రీధ్ధాం దేవా యజమానాః । వాయుగోష్ఠా

ఉపాసతే । శ్రీధ్ధాగ్ం హృదయ్యయాఽఽకూత్యా । శ్రీధ్ధయా
హూయతే హవిః । శ్రీధ్ధాం ప్రాతర్హవానుహే । శ్రీధ్ధాం
మధ్యందినం పరి । శ్రీధ్ధాగ్ం సూర్యస్య నిమ్రుచి । శ్రద్ధే శ్రద్ధా
పయే హ మా । శ్రద్ధా దైవా నధి వస్తి । శ్రీధ్ధా విశ్వమిదం
జగత్ । శ్రీధ్ధారి కామస్య మాతరమ్ । హవిషా వధాయా
మసి । బ్రహ్మ జజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాత్ । విసిమత స్సురు
హో వేన ఆవః । స బుద్ధియా ఉపమా అస్య విష్ణాః । సత
శ్చ యోని మసత శ్చ వివః । పితా విరాజా మృషభో ర
యీణామ్ । అంతరిక్షం విశ్వరూప ఆ వివేశ । త మ్మక్షా
రభ్యచక్షంతి వత్సమ్ । బ్రహ్మసంతం బ్రహ్మణావర్థయంతః ।
బ్రహ్మదేవానజనయత్ । బ్రహ్మ విశ్వమిదం జగత్ । బ్రహ్మణః
క్షత్రం నిమిత్తమ్ । బ్రహ్మ బ్రాహ్మణ ఆత్మనా । అంత
రస్మిన్ని మేలోకాః । అంతర్విశ్వ మిదం జగత్ । బ్రహ్మై వ
భూతానాం జ్యేష్ఠమ్ । తేన ణోఽర్హతి స్పర్ధితుమ్ । బ్రహ్మ
దేవామ్రయస్త్రిగ్ంశత్ । బ్రహ్మన్నింద్ర ప్రజావతీ । బ్రహ్మ

హ విశ్వా భూతాని । నావీ వాంతస్సమాహితా । చతస్ర
 ఆతాః ప్రచరంత్యగ్నయః । ఇమంనో యజ్ఞం నయతు ప్రజా
 సన్న । ఘృతం పిన్వన్మజరగ్ం సువీరమ్ । బ్రహ్మ సమిష్భవ
 త్యావతుతినామ్ । ఆ గావో అగ్మ స్తుత భద్రమక్రన్న ।
 నీదంతు గోష్ఠే రణాయం త్వస్మై । ప్రజావతీః పురుహూపా
 ఇహస్యః । ఇంద్రాయ పూర్వీ రువసో దుహనాః । ఇంద్రో
 యజ్వనె వృణతె చ శిక్షతి । ఉపేద్దదాతి న స్వం ముషా
 యతి । భూయోభూయో రయిమిదస్య వధాయన్న । అభి
 న్నేఖిల్లే నిదధాతి దేవయుమ్ । సతా నశంతి నదభాతితస్కరః ।
 నైనా అమిత్రోవ్యధి నా దధ్న్వతి । దేవాగ్ంశ్చ యాభి
 ర్యజతే దదాతి చ । జ్యోగితాభి సచతె గోపతిస్సహ । స
 తా అర్వారేణుకశాటో అశ్నుతే । స సగ్ంస్కృతత్ర ముప
 యంతి తా అభి । ఉరుగాయ మభయం తస్య తా అను ।
 గావో మత్యకస్యవి చరంతి యజ్వసః । గావోభగోగావ ఇన్ద్రో
 మే అచ్చాత్ । గావసోమస్య ప్రథమస్య భక్షః । ఇమా యా

గావ॑ స్స॒జనా॑న॒త్ర॒ ఇంద్రః॑ । ఇ॒చ్ఛామి॑ద్ధృ॒దామ॑స॒సా చి॒దింద్రమ్॑ ।
 యూ॒యం గా॑వో మే ద॒యథా కృ॑శం చిత్ । అ॒శ్లేలం చి
 త్కృ॒ణుథా సు॒ప్రతి॑కమ్ । భ॒ద్రం గృ॒హం కృ॑ణుథ భ॒ద్రవా॑చః ।
 బృ॒హదో॑వ॒య ఉ॒చ్యతే న॒భాసు॑ । ప్ర॒జావ॑తీ సూ॒యవ॑సగ్ం
 రి॒శంతీః । శు॒ద్ధా అ॒పస్సు॑ప్ర॒పాణే॑ పి॒బంతీః । మా వ॑న్తేన ఈశ
 త॒మాఽఘ॑శగ్ంసః । పరి॑వో హే॒తీ రు॒ద్రస్య॑ వృం॒జ్యాత్ ।
 ఉ॒పే ద ము॒ప్త ప॑చ॒నమ్ । ఆను॑ గౌ॒షా ప పృ॑చ్యతామ్ ।
 ఉ॒పఋ॑షభస్య రే॒తసి॑ । ఉ॒పేంద్ర॑ తవ వీ॒ర్యే ॥

తా సూ॒ర్యాచ॑ంద్రమ॒సా వి॒శ్వభృ॑త్త॒మా మ॒హత్ ।
 తే॒జో వసు॑మ॒ద్రాక్షతో॑ ది॒వి । సా॒మాత్మా॑నా చరత స్సామ॒చా
 రి॒ణా । య॒యోర్వృ॑తం నమ॒మే జాతు॑ దే॒వయోః॑ । ఉ॒భా
 వంతౌ॑ పరి॒యాత॑ అ॒ర్ఘ్యై । ది॒వో న ర॒శ్మిగ్ం న॒స్తుతో॑ వ్య
 ణా॒వే । ఉ॒భా భు॑వంతీ భువనాక॒విక్ర॑తా । సూ॒ర్యా న
 చంద్రా॑ చరతో మాతామ॒తీ । పతీ॑ద్యుమ ద్వి॒శ్వవి॑దా ఉ॒భా
 ది॒వః । సూ॒ర్యా ఉ॒భా చంద్ర॑మ॒సా విచక్ష॑ణా । వి॒శ్వవారా॑

వజ్రో భావరేణ్య | తానో-వతంమతిమంతా మహివ్రతా |
 విశ్వవ పరి ప్రతరణ తరంతా | సువర్షినా దృశయే భా-
 రశ్మి | సూర్యా హి చంద్రా వసుత్వేవదర్శతా | మనస్వితో
 భాను చరతో-ను సం దివమ్ | అన్య శ్రవో నద్యస్సప్తబిభ్రతి |
 ద్యావా త్తమా పృథివీ దర్శతం వపుః | అస్మై సూర్యా
 చంద్రమసా-భి చక్షే ! శ్రద్ధేక మింద్ర చరతో విచతురమ్ |
 పూర్వావరం చరతో మా యయై తే | శిశూ క్రిడంతే పరి
 యాతో అధ్వరమ్ | విశ్వాన్యన్యో భువనా-భిచష్టే | ఋతూ
 నన్యో విదధజ్జాయతే పురుః | హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః పా
 వకా యాను జాతః కశ్యపో యాస్వింద్రః | అగ్నిం యా
 గభణం దధిరే నిరూపాస్తాన ఆవశ్మగ్ం స్యోనా భవంతు |
 యాసాగ్ం రాజా వరుణో యాతిమధ్యే సత్యాన్తతే అవస
 శ్యజ్జనానామ్ | మధు శ్చుతశ్శుచయో యాః పావకాస్తాన
 ఆవశ్మగ్ంస్యోనా భవంతు | యాసాం దేనా దివి కృణ్వంతి
 భుంక్తుం యా అతరితే బహుధా భవంతి | యాః పృథివీం

పయస్సోందంతి శుక్రాస్తాన అపశ్యగ్గ్ంస్యోనా భవంతు । శ్రివేన
 మా చక్షుషా పశ్యతా పశ్చివయా తనువో పస్పృశతత్వచం
 మే । సర్వాగ్ం అగ్నిగ్ం రపునవదో హువేవో మయి వచోఽ
 బలమోజో నిధత్త । ఆపో భద్రా ఘృత మి దాప అను రగ్ని
 షోమా బిభ్రిత్యావ ఇత్తాః । త్రీవో రసో మధువృచా మ
 రంగమ ఆమా ప్రాణేన సహ వచా సాగన్న ఆదిష్పిశ్యా
 మ్యుత వా శృణోమ్యా మా ఘోషో గచ్ఛత్తి వాఙ్మ ఆసామ్ ।
 మన్యే భేజానో అమృతస్య తర్హి హిరణ్యవర్ణా అతృపం
 యదావః । నా సదా నీనో సదాసీ త్తదానీమ్ । నా నీ
 ద్రజ్జో నో వ్యోమా ప్రహోయత్ । కిమావరీవః కుహకస్య
 శర్మన్మ । అంభః కి మానీద్గహసం గభీరమ్ । స మృత్యు
 రమృతం తర్హి స । రాత్రియా అహ్న ఆసీత్ప్రకేతః । ఆసీ
 దవ్రాతగ్ం స్వధయా త దేకమ్ । తస్మాద్ధ్వాస్యం సప్తః కిం చనా
 స । తమ ఆసీత్తమసా గూఢ మగ్రే ప్రకేతమ్ । సలిలగ్ం సర్వ
 మా ఇదం । తుచ్ఛేనా భవపిహితం యదా నీత్ । తమస్తస్త

స్మహినా జాయతే కమ్ । కామస్తదగ్రే స మవతతాధి ।
 మనసో రేతః ప్రథమం య దాసీత్ । నతో బంధు మసతి ని
 రవిందన్ । హృది ప్రతీష్యా కవయో మనీషా । తిరశ్చీనో
 వితతో రశ్మిరేషామ్ । అభస్వి దాసీ ౩ దు పరిస్వి దాసీ ౩త్ ।
 రేతోధా ఆసన్మహిమాన ఆసన్ । స్వధా అవస్తాత్ప్రయతిః
 వరస్తాత్ । ణో అద్ధా వేద క ఇహ ప్ర వోచత్ । కుత ఆజాతా
 కుత ఇయం విస్మయిః । అర్వాగ్దేవా అస్య వినజనాయ ।
 అథా ణో వేద యత ఆబభూవ । ఇయం విస్మయిర్యత ఆ
 బభూవ । యది వా దధే యది వా న । యో అన్యధ్యక్షః
 పరమో వ్యోమన్ । సో అంగ వేద యది వా న వేద ।
 క్గ్ం స్విద్వజం క ఉ స వృక్ష ఆసీత్ । యతో ద్యావా పృ
 థివీ నిష్పతతుః । మనీషిణో మనసా ప్రచుతే దు తత్ ।
 యదధ్యతిష్ఠద్భువనాని ధారయన్ । బ్రహ్మ వనం బ్రహ్మ
 స వృక్ష ఆసీత్ । యతో ద్యావా పృథివీ నిష్పతతుః । మనీ
 షిణో మనసా వి బ్రవీమి వః । బ్రహ్మధ్యతిష్ఠద్భువనాని

భార్యోన్మ । ప్రాత రగ్నిం ప్రాత రింద్రగ్ం హవామహే ।
 ప్రాత మిత్రా వరుణా ప్రాత రశ్వినా । ప్రాతభగం
 పూషణం బ్రహ్మణ స్పతిమ్ । ప్రాతస్సమముత రుద్రగ్ం
 హువేమ । ప్రాతజితం భగ ముగ్రగ్ం హువేమ । వయం
 పుత్ర మదిత్యోవిధతాః । అధిశ్చిద్యం మన్యమానస్తుర
 శ్చిత్ । రాజా చిన్యం భగం భక్షి త్యాహ । భగ ప్రణేత
 భగవత్యరాధః । భగే మాం ధియ ము దవ దదన్మః ।
 భగ ప్రణో జనయ గోభి రశ్వైః । భగ ప్ర నృభిర్మృవంత
 స్యామ । ఉతే దానీం భగవంత స్యామ । ఉత ప్రపితృ ఉత
 మధ్యే అహ్నిమ్ । ఉతో దితా మఘవ ఘ్నార్యస్య । వయం
 దేవానాగ్ం నమతే స్యామ । భగ ఏన భగవాగ్ం అస్తు
 దేవాః । తేన వయం భగవంత స్యామ । తం త్వా భగ
 సర్వ ఆజ్ఞా హవీమి । స నో భగ పుర ఏతా భవే హ ।
 సమధ్వరాయో పసో నమంత । దధిక్రావే వ శుచయే ప్రదాయ ।
 అర్వాచీనం వసువిదం భగం నః । రథమివా శ్వో వాజిన

ఆ వహంతు । ఆశ్వావతీ గోమతీర్న ఉమాసః । వీరనతీస్సద
ముచ్చంతు భద్రాః । ఘృతం దహనా విశ్వతః ప్రసీనాః ।
యూయం పాత స్వస్తిభిస్సదా సః ॥

అగ్నిసః పాతు కృత్తికాః । నక్షత్రం దేవమింద్రియమ్ ।
ఇద మాసాం విచక్షణమ్ । హవి రాసంజ్ఞహోతస । యస్య
భాంతి రశ్మయో యస్య కేతవః । యస్యే మా విశ్వా భవ
నాని సర్వా । స కృత్తికాభి రభి సంవసానః । అగ్ని ర్షో దేవ
స్సువితే దధాతు । ప్రజాపతే రోహిణీ వేతు పత్నీ । విశ్వ
రూపా బృహతీ చిత్రభానుః । సా నో యజ్ఞస్య సువితేదధాతు ।
యథా జీవేమ శరదస్సవీరాః । రోహిణీ దైవ్య దగా త్పుర
స్తాత్ । విశ్వా రూపాణి ప్రతిమోదమానా । ప్రజాపతిగ్ం
హవిషా వధాయంతీ । ప్రియా దేవానా ముపయాతు యజ్ఞమ్ ।
సోమో రాజా మృగశీర్షేణ ఆగన్న్ । శివం నక్షత్రం ప్రియ
మస్య ధామ । ఆస్యా యమానో బహుధా జనేషు । రేతః
ప్రజాం యజమానే దధాతు । యతై నక్షత్రం మృగశీర్ష

మస్త్రా । ప్రియగ్ం రాజన్ప్రియతమం ప్రియాణామ్ । తస్మై
 తె సోమ హవిషా విధేమ । శం స ఏధి ద్విపదే శం చతు
 వృదే । ఆనృయా రుద్రః ప్రథమాన ఏతి । శ్రేష్ఠో దేవానాం
 పతి రఘ్నియానామ్ । నక్షత్ర మస్య హవిషా విధేమ । మా
 సః ప్రహగ్ం కిరిషన్మోత వీరాః । హేతీ రుద్రస్య పాణో
 వృణతు । ఆద్రావ నక్షత్రం జపతాగ్ం హవి ర్ముః ।
 ప్రముంచమానా దురితాని విశ్వా । అపా ఘశగ్ం సంనుదతా
 మరాతిమ్ । పున ర్షో దేవ్య దితి స్పృణోతు । పునర్వసూ నః
 పున రేతాం యజ్ఞమ్ । పునర్షో దేవా అభి యంతు సర్వే ।
 పునః పున ర్వో హవిషా యజామః । ఏవా న దైవ్య దితి
 రన్తర్వా । విశ్వస్య భర్త్రా జగతః ప్రతిష్ఠా పునర్వసూ
 హవిషా వధాయంతీ ప్రియం దేవానా మప్యేతు సాధః ।
 బృహస్పతిః ప్రథమం జాయమానః । తిష్యం నక్షత్ర మభి
 సంబభూవ । శ్రేష్ఠో దేవానాం పృతనాసు జిహ్వుః । దిశోఽను
 సర్వా అభయం నో అస్తు । తిష్యః పురస్తాదుత మధ్యతోఽసః ।

బృహస్పతి ర్నః పరి వాతు ప్రశాన్తః । బాధతాం ద్వేషా
 అభయం కృణుతామ్ । సువీర్యస్య పతయస్సాయమ । ఇదగ్ం
 సర్వేభ్యో హవిరస్తు జప్తమ్ । ఆశ్రేమా యేషా మనుయంతి
 చేతః । యే అంతరిక్షం పృథి వీం క్షీయంతి । తె స న్సర్పా
 సో హవ మాగమిష్ఠాః । యే రోచనే సూర్యస్యాపి సర్పాః ।
 యే దివం దేవీ ము సంచరంతి । యేషా మాశ్రేమా అను
 యంతి కామమ్ । తేభ్యస్తప్తేభ్యో మధుమజ్జహామి । ఉప
 హూతాః పితరో యే మఘాసు । మనోజవస సుకృతస్సు
 కృత్యాః । తేనో నక్షత్రే హవమాగమిష్ఠాః । స్వధాభిర్యజ్ఞం
 ప్రయతం జపంతామ్ । యే అగ్నిదగ్ధా యే నగ్నిదగ్ధాః । యే
 ముం లోకం పితరః క్షీయంతి । యాగ్ శ్చ విద్మయాగ్ం
 ఉచన ప్రవిద్మ । మఘాసు యజ్ఞగ్ం సుకృతం జపంతామ్ ।
 గవాం పతిః ఫల్గునీనా మసితప్తమ్ । తద ర్యమ న్వరుణ మిత్ర
 చారు । తం త్వా వయగ్ం సనితారగ్ం సనీనామ్ । జీవా జీ
 వంత మువ సం విశేషు । యేనే మా విశ్వాభూవనాని సం

జితా | యస్య దేవా అనునయంతి చేతః | అర్చమా రాజా
 జరస్తు విష్ణోః | ఫల్గునీనా మృషభో రోరవీతి | శ్రేష్ఠః
 దేవానాం భగవో భగాసి | తత్వా విదుః ఫల్గునీ స్తస్య వి
 త్రాత్ | అస్మభ్యం క్షత్రి మజరగ్ం సువీర్యమ్ | గోమదశ్వవ
 దువసన్ను దేహ | భగో హ దాతా భగ ఇత్సదాతా |
 భగో దేవీః ఫల్గునీ రావివేశ | భగస్యేత్తం ప్రసవం గమేమ |
 యత్రి దేవై స్సధమాదం మదేమ | ఆయాతు దేవ స్సవిత్
 యాతు | హిరణ్యయేన సువృతా రథేన | పహన్ హస్తగ్ం
 సుభగం విద్మనాపసమ్ | ప్రయచ్ఛంతం పపురింపుణ్యమచ్ఛ |
 హస్తైః ప్రయచ్ఛ త్వమృతం వసీయః | దక్షిణేన వ్రతిగ్మ
 భీమ ఏసత్ | దాతార మద్య సవితా విదేయ | యో నో
 హస్తాయ ప్రసువాతి యజ్ఞమ్ | త్వష్టా నక్షత్ర మభ్యే తిచిత్రమ్ |
 సుభగం ససంయువతిగ్ం రోచమానామ్ | నివేశయ స్తమృ
 తా స్మర్యాగ్ంశ్చ | రూపాణి ప్రిగ్ంశ్చ స్ఫువనాని విశావ | తస్మ
 స్త్వష్టా తదు చిత్రా విచష్టామ్ | తస్మక్షత్రిం భూరిదా అస్తు

మహ్యమ్ । తన్నః ప్రహంవీరవతీగ్ం సనోతు । గోభిస్తాన్
 అశ్వైస్సమసక్తు యజ్ఞమ్ । వాయునక్షత్ర మభ్యేతినిష్ట్యమ్ ।
 తిగ్మశృంగో వృషభో గోరువాణః । సమీరయన్భువనా మా
 తరిశ్వా । అప ధ్వేషాగ్ంసి నుదతా మరాతీః । తన్నో వాయు
 స్తదు నిష్ట్య శృణోతు । తన్నక్షత్రం భూరిదా అస్తు మహ్యమ్ ।
 తంనో దైవాస్తో అనుజానంతు కామమ్ । యదా తరేమ దురి
 తాని విశ్వా ॥ దూరమశ్మ చ్ఛ్రీవో యంతు భీతాః । త
 దింద్రాగ్ని కృణుతాం తద్విశాఖే । తంనో దైవా అనుమదంతు
 యజ్ఞమ్ । ప్రశ్చత్పురస్తా దభయం నో అస్తు । నక్షత్రాణా
 మధిపత్నీ విశాఖే । శ్రేష్ఠా వింద్రాగ్ని భువనస్య గోపా ।
 విషూచ శృతూ నప్రబాధమానా । అప్రక్షుధం నుదతా మరా
 తిమ్ । పూణాః ప్రశ్చదుత పూణాః పురస్తాత్ । ఉన్మధ్యతః
 పౌణామాసీ జిగాయ । తస్యాం దైవా అధి సంవసంతః । ఉత్త
 మేనాక ఇహ మాదయంతామ్ । ప్రథ్వీసువచా యవతి
 సస్సజోషాః । పౌణామా స్యుదగా చ్ఛోభమానా । అప్ర్యా

య॑యంతి॑ దురి॑తాని॑ వి॒శ్వా । ఉ॒రుం దు॒హం య॑జమానాయ
య॑జమ్ ॥

(౬) ఋ॒ధ్యా॑స్మ వా॒వ్యైః...చి॒త్రం నక్ష॑త్రము దగాత్పుర
స్తాత్ । అ॒నూ॒రా॒ధాన॑ ఇతి॒ య ద్వ॑దంతి । త న్ని॒త్య ఏ॒తి ప॒థిభి॑
దే॒వయా॑నైః । హి॒రణ్య॑యై వి॒తతై॑ రంతరి॒క్షే । ఇంద్రో॑
జ్యేష్ఠా మ॒స్తు నక్ష॑త్ర మే॒తి । యస్మి॑న్వ్యత్రం వృ॒త్రతూ॑ర్య
తతా॑ర । తస్మి॑న్వయ మమృ॒తం దు॑హనాః । తు॒భం తరే॑మ
దురి॑తిందురి॒ష్టిమ్ । పు॒రంద॑రాయ వృ॒షభా॑య ధృ॒ష్ణవే॑ । అ॒హ
ధాయ॑ సహమానాయ మి॒ధుషే॑ । ఇంద్రా॑య జ్యేష్ఠా మధు
మద్దు॑హనా । ఉ॒రుం కృ॑ణోతు య॑జమానాయ లో॒కమ్ ।

[మూ॒లం ప్ర॑జాం వీ॒రవ॑తీం విదే॒య । పరా॑చ్యే తు నిర్ము॒తిః
పరా॑చా । గో॒భి॒నక్ష॑త్రం పశు॒భి స్సమ॑క్తమ్ । అహ॑భూ
యా ద్య॑జమానాయ మ॒హ్యమ్ । అహ॑రోన్మి అ॒ద్య సు॑వి॒తే
దధా॑తు । మూ॒లం నక్ష॑త్ర మి॒తియ ద్వ॑దంతి । ప॒రాచీం వా॑చా
నిర్ము॒తిం ను॑దామి । శి॒వం ప్ర॑జా॒యై శి॒వ మ॑స్తు మ॒హ్యమ్ ।

యా ది॒వ్యా అ॒వః ప॑యా స॒ంబ॒భూ॒వుః । యా అ॒ంత॒రి॒క్ష
ఉ॒త పా॑ర్థి॒వీ॒ర్యాః । యా॒సా మ॒షా॒ధా అ॒ను॒యంతి॑ కా॒మమ్ ।
తా న॒ అ॒వ శ్శ॒గ్ం స్తో॒నా భ॑వంతు । యా శ్చ॒ కూ॒ప్యా
యా శ్చ॒ నా ద్యా॑ స॒ముద్రి॑యాః । యా శ్చ॒ వైశంతీ॑రు॒త
పా॑స్ర॒వీ॒ర్యాః । యా॒సా మ॒షా॒ధా మ॒ధు భ॑క్ష॒యంతి॑ । తా న॒
అ॒వశ్శ॒గ్ం స్తో॒నా భ॑వంతు । త॒న్నో వి॒శ్వే ఉ॒ప శృ॑ణ్వంతు
దే॒వాః । త ద॒షా॒ధా అ॒భి స॑ం యంతు య॒జ్ఞమ్ । తన్న॑క్ష॒త్రం
వృ॒థతాం॑ ప॒శుభ్యః॑ । కృ॒షి వృ॒ష్టి ర్య॑జమా॒నా ను క
ల్ప॑తామ్ । శు॒భాః క॒న్యా యు॒వత॑యస్సుపే॒శసః॑ । క॒మశ్చ॑త
స్సు॒కృతో॑ వీ॒ర్యా॑వతీః । వి॒శ్వోద్దే॒వాః హ॒విషా॑ వర్ధ॒యంతీః॑ ।
అ॒షా॒ధాః కా॒మ ము॒ప యాంతు॑ య॒జ్ఞమ్ । య॒స్మిన్బ్ర॑హ్మ
భ్య॑జయ త్సర్వ॒మేతత్ । అ॒ముం చ॑ లో॒క మి॒దమూ॑చ॒సర్వమ్ ।
త న్నో॑ నక్ష॒త్ర మ॒భిజి ద్వి॑జిత్య । శ్రి॒యం దధా॑త్స॒హృణీ
య॒మాసం॑ । ఉ॒భా లో॒కా బ్ర॑హ్మ॒ణా సంజి॑తై॒హా । త న్నో॑
నక్ష॒త్ర మ॒భిజి ద్వి చ॑ష్టామ్ । తస్మి॒న్వ్యయం॑ పృ॒తనా॑ స్సం

జయేమ | తం నో దైవాసో అను జానంతు కామమ్ | శ్రృ
 ణ్యోతి శ్రోణా మమృతస్య గోపామ్ | పుణ్య మస్త్యా ఉప
 శృణోమి వాచమ్ | మహీం దేవీం విష్ణుపత్నీ మజూర్యామ్ |
 ప్రతీచీమేనాగ్ం హవిషా యజామః | త్రైధావిష్ణురురుగాదా
 విచక్రమే | మహీం దివం పృథివీ మంతరిక్షమ్ | త చ్చోచ్చి
 తైతి శ్రీవ ఇచ్చమానా | పుణ్యగ్ం శ్లోకంయజమానాయ
 కృణ్వతి | అష్టా దైవా వసవస్సోమ్యాసః | చతసో దేవీ
 రజరా శ్రీవిష్ణాః | తే యజ్ఞం పాంతు రజసః పరస్తాత్ |
 సంవత్సరీణ మమృతగ్ం సస్వసి | యజ్ఞం నః పాంతు వసవః
 పురస్తాత్ | దక్షిణతోఽభియంతు శ్రీవిష్ణాః | పుణ్యం నక్షత్రీ
 మభి సం విశామ | మా నో అరాతి రఘశగ్ంసాగన్న | తుత్ర
 స్య రాజావరుణోఽధిరాజః | నక్షత్రాణాగ్ంశతభిషగ్వసిష్ఠః |
 తా దైవేభ్యః కృణుతో దీఘమాముః శతగ్ం సహసో
 భేషజాని ధత్తః | యజ్ఞం నో రాజా వరుణ ఉప యాతు |
 తం నో విశ్వే అభి సం మంతు దైవాః | త న్నో నక్షత్రగ్ం

శతభిష్కషుషాణమ్ । దీఘా మాయుః ప్రతిర ద్భేషజాని । అజ
 వకపా దుదగా త్పురస్తాత్ । నిశ్వా భూతాని ప్రితిమోద
 మానః । తస్య దైవాః ప్రసవం యంతి సర్వే । ప్రోక్షప్ర
 దాసో అమృతస్య గోపాః । విభ్రాజమాన సమిధాన ఉగ్రః ।
 అంతరిక్ష మర్హదగం ద్యామ్ । తగ్ం సూర్యం దైవ మజమే
 కపాదమ్ । ప్రోక్షప్రదాసో అనుయంతి సర్వే । అహి బుధ్ని
 యః ప్రథమాన ఏతి । శ్రేష్ఠో దైవానా ముత మానుషాణామ్ ।
 తం బ్రాహ్మణా స్సమపా స్సమ్యాసః । ప్రోక్షప్రదాసో అభి
 రక్షంతి సర్వే । చత్వారి ఏక మభి కషా దైవాః । ప్రోక్షప్ర
 దాన ఇతి యా వదంతి । తే బుధ్నియం పరివద్యగ్ంస్తు
 వంతః । అహిగ్ం రక్షంతి సమసో ప్రసద్య । పూషా రేవ
 త్యన్వేతి పంథామ్ । పుష్టివతి పశుసా వాజబస్త్వా । ఇమాని
 హవ్యా ప్రయతా జషాణా । స్తుగైర్హి యాన్త రుపయా
 తాం యజ్ఞమ్ । క్షుద్రా స్పశూన్రిక్షతు రేవతి సః । గావో
 నో అశ్వాగ్ం అన్వేతు పూషా । అన్నగ్ం రక్షంతౌ బహుధా

విహాపమ్ । వాజగ్ం సనుతాం యజమానాయ యజ్ఞమ్ ।
 త దశ్వినా వశ్యయుజోపయాతామ్ । శుభం గమిష్ఠా సుయ
 మేభి రక్షైవః । స్వం నక్షత్రగ్ం హవిషా యజంతే । మ
 ధ్వా సంపృక్తై యజమా సమక్తై । యా దైవానాం భిషజే
 హవ్యవాశా । విశ్వస్య దూతా వమృతస్య గోపా । తే
 నక్షత్రం జజమాణో పయాతామ్ । నమోఽశ్వభ్యాంకృణమో
 ఽశ్వయుగ్భ్యమ్ । అప ప్రాస్మానం భరణీ భారంతు । తద్వమో
 రాజా భగవాన్ విచష్టామ్ । లోకస్య రాజా మహతో మ
 హా హి । సుగంధః పంథా మభయం కృణోతు ।
 యస్మిన్నక్షత్రే యమ ఏతి రాజా । యస్మిన్నేన మభ్యషేం
 చంత దైవాః । త దస్య చిత్రగ్ం హవిషా యజామ । అప
 ప్రాస్మానం భరణీ భారంతు । నివేశనీ సంగమనీ వసూనాం
 విశ్వా రూపాణి వసూ న్యావైశయంతి । సహస్రప్రోషగ్ం సు
 భగా రరాతా సా న ఆ గ్ స్వచ్ఛసా సంవిదానా । యత్రే
 దైవా అదధు భాగధేయ మమావాస్యే సువసంతో మ

హిత్యా । సా నో యజ్ఞం సిప్యహి విశ్వవారే రయిం నోధహి
సుభగే సువీరమ్ ॥

సహోసహో భవతి జాయమానోఽహ్నింకేతు రుషసా
మేత్యగే । భాగం దేవేభ్యో విదధా త్వా యస్పిచంద్రమా
స్థిరతి దీర్ఘు మాయుః । య మాదిత్యా అగ్ంశు మాప్త్యా
యయంతి య మక్షిత మక్షితయః పిబంతి । తేన నో రాజా
వరుణో బృహస్పతి రా ప్తాయయంతు భవనస్య గోపాః ।
యే విసూపే సమనసా సంవ్యయంతి । నమాసం తంతుం పరి
తాతనాతే । విభూ ప్రభూ అనుభూ విశ్వతో హువే । తే
నో నక్షత్రే హవమాగ మేతమ్ । వయం దైవీ బ్రహ్మణా
సంవిదానాః । సురత్నాసో దేవవీతిం దధానాః । అహ్నో
రాత్రే హవిషా వధాయంతః । అతి పాప్మాన మతి ముక్త్యా
గమేను । ప్రేత్య వదృశ్యాయతి । వ్రుచ్చంతి దుహితా
దివః । అసో మహీ వృణుతై చక్షుషా । తమో జ్యోతి
ష్కృణోతి నూనశీ । ఉదు స్త్రియా స్సచతై నూర్యః । సచా

ఉద్య స్సక్షత్రీ మచిమత్ ! త వేదుమో వ్యప్తి సూర్యస్య
 చ । సం భక్తేన గమేమహి । తన్నో సక్షత్రీ మచిమత్ ।
 భానుమతైజ ఉచ్చరత్ । ఉప యజ్ఞ మిహగమత్ । పృ సక్ష
 త్రీయ దేవాయ । ఇంద్రాయేందుగ్ం హవామహి । సస
 స్సవితా సునత్సనిమ్ । పృష్టిదాం వీరవత్తమమ్ । ఉ దుత్యం
 జాతవేదసం దేవం సహంతి కేతవః । దృశే విశ్వాయ సూ
 ర్యమ్ । చిత్రం దేవానా ము దగాద నీకం చతుమిత్రస్య
 వరుణస్యా గ్నేః । ఆ ప్రా ద్యాహృషధివీ అంతరిక్షగ్ం సూర్య
 ఆత్మా జగత స్తస్థుష శ్చ । అదితి గ్న ఉరువ్య త్వదితిశ్శర్మ
 యచ్ఛు । అదితిః పా త్వగ్ం హసః । మహీ మూషు
 మాతరగ్ం సువ్రితానా మృతస్య పత్నీ మవసే హువేమ ।
 తువిక్షత్రా ముజరంతీ మురూచీగ్ం సుశమాణమదితిగ్ం
 సువ్రణీతిమ్ ॥

(౧౬.) ఇదం విష్ణువిచక్రమే.....సాగ్ంసురే ।

(౩౭) పృత ద్విష్ణుః భువనాని విశ్వా ।

(౧౫) అగ్ని మూఢా... ..జన్వతి ।

భువో యజ్ఞస్య రజస శ్చ నేతా । మతా నియు
ద్భి స్సచనే శివాభిః । దివి మూఢానం దధిషే సువక్రహమ్ ।
జిహ్వ మగ్నే చక్రమే హవ్యవాహమ్ ।

(౧౬) అసు నోఽద్యా సుమతిః... ..తారిషః ।

(౧౭) హవ్యవాహమభిమాతిహహమ్...న ఆయుః ॥

అగ్నయై స్వాహా కృత్తి కాభ్య స్సాహా । అంబాయై
స్వాహా దులాయై స్వాహా । నితతై స్వాహాభ్యాయంత్యై
స్వాహా । మేఘాయంత్యై స్వాహా వర్షాయంత్యై స్వాహా ।
చువుచికాయై స్వాహేతి । ప్రజాపతయై స్వాహా రోహిత్యై
స్వాహా । రోచమానాయై స్వాహా ప్రజాభ్య స్సాహేతి ।
సోమాయ స్వాహా మృగశీర్షాయ స్వాహా । ఇన్ద్రకాభ్య
స్వాహా వధీభ్య స్సాహా । రాజాయస్వాహాభ్యంత్యై
స్వాహేతి । రుద్రాయ స్వాహా ద్రాక్షాయై స్వాహా । విన్ద
మానాయై స్వాహా ప్రశుభ్య స్సాహేతి । అద్విత్యై స్వాహా

పురస్కృత్యమ్ । స్వాహా భూత్యై స్వాహా ప్రజాత్యై
 స్వాహేతి । బృహస్పతయై స్వాహా తిష్యాయై స్వాహా ।
 బ్రహ్మ వచసాయస్వాహేతి । సప్తభ్యస్సాహాభ్యై శ్రీమా
 భ్య స్సాహా । దండశూకేభ్యస్సాహేతి । పితృభ్యస్సాహా
 మఘాభ్యః । స్వాహా సఘాభ్యః సాహాభ్యః గదాభ్యః । స్వాహా రుధ
 తీభ్యస్సాహేతి । అర్యష్టే స్వాహా ఫల్గునీభ్యాగ్ం స్వాహా ।
 పశుభ్య స్సాహేతి । భగాయై స్వాహా ఫల్గునీభ్యాగ్ం
 స్వాహా । శ్రేష్ఠాయై స్వాహేతి । సప్తే స్వాహా హస్తాయై
 స్వాహా దదతే స్వాహా వృణతే । స్వాహా ప్రయచ్ఛతే స్వా
 హా ప్రతిగృహ్యతే స్వాహేతి । త్వష్టే స్వాహా చిత్రాయై
 స్వాహా । చైత్రాయై స్వాహా ప్రజాయై స్వాహేతి । వాయు
 వే స్వాహా నిష్టాయై స్వాహా కామచారాయై స్వాహాభిజిత్యై
 స్వాహేతి । ఇంద్రాగ్నిభ్యాగ్ం స్వాహా విశాఖాభ్యాగ్ం స్వాహా ।
 శ్రేష్ఠాయై స్వాహాభిజిత్యై స్వాహేతి । వేణూమూల్యై
 స్వాహా కామాయై స్వాహాగ్ం స్వాహేతి ॥

మిత్రాయ స్వాహాఽనూరాధేభ్యస్వాహా । మిత్రా
యాస్వాహాఽభిజిత్వై స్వాహేతి । ఇంద్రాయ స్వాహా
జ్యేష్ఠాయై స్వాహా । జ్యేష్ఠాయై స్వాహాఽభిజిత్వై స్వా
హేతి । ప్రజాపతయై స్వాహా మూలాయ స్వాహా । ప్రజాయై
స్వాహేతి । అద్యై స్వాహాఽషాఢాభ్యస్వాహా । నమూద్రాయ
స్వాహా కామాయ స్వాహా । అభిజిత్వై స్వాహేతి । విశ్వేభ్య
దేవేభ్య స్వాహాఽషాఢాభ్య స్వాహా । అనవజయాయ
స్వాహా జిత్వై స్వాహేతి । బ్రహ్మణైస్వాహాఽభిజిత్వై స్వాహా
బ్రహ్మలోకాయస్వాహాఽభిజిత్వై స్వాహేతి । విష్ణవే స్వా
హా శ్రోత్రాయై స్వాహా । శ్లోకాయ స్వాహా శ్రుతాయ
స్వాహేతి । వసుభ్య స్వాహా శ్రీవిష్ణాభ్య స్వాహా । అ
గ్రాయ స్వాహా పరీత్వై స్వాహేతి । వరుణాయ స్వాహా
శతభిషజే స్వాహా । భేషజేభ్య స్వాహేతి । అహయేకపదే
స్వాహా పౌష్కపదేభ్య స్వాహా । తేజసై స్వాహా బ్రహ్మ
వచనాయ స్వాహేతి । అహయే బుధ్నియాయ స్వాహా

ప్రొప్పవదేభ్య స్వాహా । ప్రతిష్ఠాయై స్వాహా । పూజ్యే
 స్వాహా రేవత్యై స్వాహా । ప్రశుభ్య స్వాహా । అశ్వ
 భ్యాగ్ స్వాహా శ్వయుగ్భ్యాగ్ స్వాహా । శ్రోత్రాయై
 స్వాహా శుక్త్యై స్వాహా । యమాయై స్వాహా పథరణీభ్య
 స్వాహా । రాజ్యాయై స్వాహా భిజ్యత్యై స్వాహా । అమా
 వాస్యాయై స్వాహా కామాయై స్వాహా గత్యై స్వాహా ॥

చంద్రమనై స్వాహా ప్రతిదృశ్యాయై స్వాహా । అహా
 రాత్రేభ్య స్వాహా ధమానేభ్య స్వాహా । మానేభ్య
 స్వాహా రుభ్య స్వాహా । సం వత్సరాయై స్వాహా ।
 అహ్నై స్వాహా రాత్రీయై స్వాహా । అతిముక్త్యై స్వాహా ।
 ఉషనై స్వాహా పృథ్వ్యై స్వాహా । పూషుష్యై స్వాహా పృ
 థ్వంత్యై స్వాహా । పృష్ఠాయై స్వాహా । సక్షత్రాయై
 స్వాహా దేవ్యతే స్వాహా । ఉద్యతే స్వాహా దితాయై
 స్వాహా । హరనై స్వాహా భరనై స్వాహా । భ్రాజనై స్వాహా
 తేజనై స్వాహా । తపనై స్వాహా బ్రహ్మ వచసాయై స్వా

హేతి । సూర్యాయ స్వాహా నక్షత్రేభ్య స్వాహా । ప్రతి
ష్ఠాయై స్వాహేతి । అదిత్యై స్వాహా ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి ।
విష్ణవే స్వాహా యజ్ఞాయ స్వాహా । ప్రతిష్ఠాయై స్వాహేతి ॥

(౧౦) దధికాపుణ్ణా.....తారిషత్ ।

(౧౦) ఆహా హిష్ఠా మయో భువః.....చ సః ।

(౩౪) ఉదుత్తమం నరుణస్తభా ద్యామ్ । యత్కిం
చేదం కితవాసః । అవ తే హేడస్తత్వాయామి ॥

(౧౦) హిరణ్యవర్ణాశ్శుచయః...మోజో నిధత్త ।

(౩౪) యదదస్సంప్రయతీః...బ్రహ్మవర్చసాయత్వా ।

(౧౧) పవమానః.....భూభువనసువః ।

(౧౩) తచ్ఛంయోః.....శం చతుష్పదే ।

(౪౦) సమో బ్రహ్మణే...ఇతి తిరిరన్వాహ ।

బ్రహ్మసావాదిష్మతన్నోమాహాసీత్ ఓమ్ శాన్తి శాన్తి శాన్తి ॥

॥ హరిః ఓమ్ ॥

॥ ఉదకశాన్తి స్సమాప్తా ॥

ఉదకశాంతి ప్రకరణ శేషః

అత్రోదక శాంతి మంత్రాః ఏతద్దేశీయానాం పాపక్రమమను సృత్య
ముద్రాపితాః । ఉదకశాంతి మంత్రాణాం బోధాయన ముత్రస్థేషు “పంచ
పర్యాయాః షట్పర్యాయాః” ఇత్యాది వాక్యస్థలేషు జపకాలే అను
షంగ పాఠోనస్వరసః । సహ్యానుషంగ పాఠః హోమకాలికః । తథా చ-
భ-భా-భాష్యే-హోమ జపయోర్వై లక్షణ్యముక్తమ్ । రుద్రాధ్యాయే
“సహస్రాణి సహస్రశః” ఇత్యత్ర “తేషాం సహస్రయోజనే”
ఇతి సర్వత్రానుషజ్యతే । జపాదౌ ఆద్యంతయోస్తామాయతే । ఇతి ।
అత్రాపి దశపర్యాయా ఇతి పర్యాయ సంఖ్యోక్తిః దృశ్యతే । తథాపి
జపకాలే అనుషంగ పాఠః భాష్యోక్తి మను సృత్యైవ ఆచారే యథాన
ప్రవృత్తః తథైవాత్రాపి పర్యాయసంఖ్యోక్తి మాత్రేణ జపకాలే అను
షంగ పాఠ ప్రవృత్తైః కారణాభావాత్ హోమకాలికానుషంగ పాఠవద
త్రానుషంగ పాఠోనయుక్త ఇత్యవగమ్యతే । శ్రూయతే చ క్వచిద్దేశే
అనుషంగ పాఠమనాదృత్యైవ సంహితాపాఠవజ్జప్తుతి ॥ కర్మ విపా
కేఽపి నవమానువాకే, “నమోవః కిరికేభ్యో దేవానాం హృదయేభ్యః”
ఇత్యతో “దేవానాం హృదయేభ్యః” ఇతి ఉత్తర మంత్ర చతుష్టయేఽప్య
నుషజ్యతే । అయంచానుషంగః యత్ర హోమాదిషు ఏతేషాం మంత్రాణాం
పృథక్పృథగ్విభజ్య ప్రయోగస్తత్యైవ । యత్రాతు జపాదౌ పృథక్-రణం న,
తత్రాపితు యథాఽధ్యయనమేవ పాఠః । ఏవం సర్వత్రాప్యనుషంగస్థలే
ఘట్టియమితి ॥ కించాత్ర పర్యాయ సంఖ్యోక్తైః అనువాకైక దేశస్థానాం
మంత్రాణా మంత్ర్యావధిత్వ ప్రదర్శనార్థతేతి జ్ఞాయతే తత్యైవ పర్యాయ
సంఖ్యోక్తి సత్వాత్ । నో చేన్మంత్రాణా మానన్త్య ప్రసంగాచ్చ । అథ

“ఋతాపాద్యతథామే త్యేతమనువాకమ్” ఇత్యత్ర తథా సర్వాయ సంఖ్యోక్తరప్య భావాదనువాక గ్రహణాచ్చ అనుషంగ శంకాయాస్వీతి ఏవ నిరాస ఇత్యాశయః ॥

అత్ర ముద్రాపితానుషంగ పాఠేఽపి క్వచిత్పాఠదోషః

ప్రదశ్యతే

“యోవా మింద్రా వరుణావగ్నో” ఇతి మన్తై “ద్విపాత్సు పశుషు చతుష్పాత్సు గోష్టే” ఇతి పాతక్రమ సత్వాత్ జపకారే “ద్విపాత్సు పశుషు స్రామః” “చతుష్పాత్సు స్రామః” ఇత్యేవ వక్తవ్యం న చతుష్పాత్సుపశుష్వితి । మధ్యమణిన్ద్రాయస్థస్య పశుష్వితి శబ్దస్య అథాకాల ఏవ ద్విపాచ్ఛతుష్పాచ్ఛబ్దయోరన్వయసంభవాత్ ॥ ఇతి ॥

అత్ర ప్రతీకగృహీతానాం మన్తాణాం బ్రహ్మ యజ్ఞది

వన్నకార్తైర్నిర్వహణ జప ఇతి ప్రాప్తే

అత్రవేదే ఉక్తానాం మన్తాణాం పునః పాతప్రసక్తా స్రాయేణ ప్రతీక గ్రహణమేవ దృశ్యతే । బ్రహ్మయజ్ఞ పారాయణయోస్తు వేదస్య అదిత ఆరభ్య పాత సద్భావాత్ ఇమే మంత్రాః పూర్వమేవ పఠితా ఇతి ప్రత్యభిజ్ఞబలాత్ ప్రతీక గృహీతానాం కార్తైర్నిర్వహణ పునః జపా భావేఽపి నక్షతిః । అత్ర తదభావేన ఉక్తదృష్టాంతవైషమ్యాత్ ప్రతీక గృహీతానామపి కార్తైర్నిర్వహణ జపకరణమేవ యుక్తమ్ । తథా చ శ్రౌతే యద్దేవా దేవహేడనం త్వమగ్నే అయానీతి పూతః” ఇత్యేత త్సూత్ర వ్యాఖ్యానే “తత్ర ప్రతీక గృహీతానా మపి కార్తైర్నిర్వహణ జపః” ఇత్యుక్త మత్రాప్యనుసంధేయత్వాత్ ॥

కింఞ్చిత్ నక్షత్రేష్టి మస్త్రజపకాలే తత్తద్వ్యాజ్యానువాక్యా
మస్త్ర పఠనోత్తరకాల ఏవ తత్తదుపహోమ మస్త్రాః

సాత్యానవా ఇతి ప్రాప్తే

“అగ్నిర్న ఋధ్యాస్మ నవోనవ ఇత్యేతేస్త్రీభిరనువాక్తరత్తమైరుప
హోమైః” ఇతి బోధాయన సూత్రానుపూర్వ్యాః ప్రాధాన్యాత్
అనువాకానుక్త్వా పశ్చాదుపహోమ మస్త్రా వక్తవ్యా ఇతి సిద్ధ్యతి నకు
తత్తద్వ్యాజ్యానువాక్యా మస్త్ర జపోత్తర కాల ఏవేతి ॥

నన్యువ్రత్యుప హోమమస్త్రావసానస్థ ఇతి శబ్దః అథాభావాత్
జపకాలేనవక్తవ్యః ఇతి చెన్న

జపకాలే అథాభావేఽపి పాఠప్రాప్తః ఉప హోమ మస్త్రస్థః
యేదేవా ఇత్యాది మస్త్రస్థశ్చ స్వాహా శబ్దో యథానత్యాజ్యః తద్దైవఅర్థా
భావేఽపి పాఠ ప్రాప్తేతి శబ్దస్య త్యాజ్యత్వాభావాదితి శబ్దోవక్తవ్య ఏవే
త్యాశయః ॥

సిగ్ంహే వ్యాఘ్ర ఇత్యనువాకే “తమహమస్మా అముష్యాయ
ణాయ” ఇత్యత్ర అస్మై-అముష్యాయణాయ-ఇతి పదయోః స్థానే నక్ష
త్రాది-నామనిదేశం కేచన కుర్వంతి - తథా నిదేశః బోధాయన
సూత్రే వాక్యా భావాత్ స్మృద్దేశ్యక జపకాలే లింగవ్యత్యయ సంభ
వానుపపత్త్యా—క్వచిత్ప్రాచీన సంప్రదాయా భావాచ్చ యాగాస్తరే
ప్రసక్తస్య నామ నిదేశశమాత్రస్యాపి అత్యాభ్యంతరీభావో న యుక్త
ఇత్యవగమ్యతే ॥

॥ ఇత్యుదకకాంతి ప్రకరణశేషః ॥

అనుషంగం విన్వేవ సంహితా పాఠవత్
 వక్తవ్యానాం మంత్రాణాం పాఠ క్రమః

ఓమ్-యేదేవాః పురస్సదోఽగ్ని నేత్రాః దక్షిణసదో యమ
 నేత్రాః పశ్చాత్సదస్స విత్త నేత్రాః ఉత్తరసదో వరుణ నేత్రాః
 ఉపరిషదో బృహస్పతి నేత్రాః రక్షో హణస్తేనః పాస్తు తేనోఽ-
 వస్తు తేభ్యా సమస్తేభ్య స్సాస్వహా ॥

అగ్నేయే రక్షోఽఘ్ని స్వాహా యమాయ సవితే వరు
 ణాయ బృహస్పతయై దువస్వతే రక్షోఽఘ్ని స్వాహా ॥

అగ్ని రాయష్మాన్ధనవనస్పతిభిరాయష్మాన్తేన త్వా-
 యమా-యుష్మన్త జ్కరోమి సోమ ఆయుష్మాన్ధనః పవధీభి
 ర్యజ్ఞ ఆయుష్మాన్ధన దక్షిణాభిర్భ్రహ్మయుష్మత్తద్భ్రహ్మ
 జైరాయష్మదేవా ఆయుష్మన్తస్తే మృతైనాయుష్మన్తస్తే
 న త్వా-యమా-యుష్మన్త జ్కరోమి ॥

యావామిద్ధా వరుణా యత్రవ్యా తనూస్తయేమమగ్ం

హసోముంచతం యావామిద్వా వరుణా సహస్యా రక్షస్యా
 తేజస్యా తనూస్తయై మమగ్ం హసో ముంచతం యోవా
 మిద్వా వరుణావగ్నోస్యామస్తం వామేతేనావ యజే యోవా
 మిద్వా వరుణా ద్విసాత్సుప్తశుష్టు చతుష్పాత్సుగోష్ఠే గృహే
 వ్యపోస్సోషధీష్టు వనస్పతిష్టుస్యామస్తం వామేతేనావయజే ।

(౨౨) ఋతాపాద్యతథామాఽగ్నిః....

అయం పురోహరికేశసూన్య రశ్మిస్తస్యరథగృత్సశ్చ
 రథాబాశ్చ సేనాని గ్రామణ్యో పుంజికస్థలా చ కృతస్థలా
 చాప్సరసో యాతుధానా హేతి యోగంసి ప్రహతిరయం
 దక్షిణా విశ్వకర్మా తస్య రథస్త్వనశ్చ రథే చిత్రిశ్చ సేనాని
 గ్రామణ్యో మేనకా చ సహజన్యా చాప్సరసో దక్షిణః
 వశవో హేతిః పారుషేయో వధః ప్రహతి రయం వశాచ
 ద్విశ్వవ్యచాస్తస్య రథప్రోతశ్చానమ రథశ్చసేనానిగ్రామణ్యో
 ప్రయోచన్తీచానుయోచన్తీచాప్సరసో సహాహేతిర్వాప్య
 ఘోః ప్రహేతిరయముత్తరాత్సంయద్వస్తుస్తస్య సేనజచ్ఛ

౨౧౨ యాజుష పూర్వప్రయోగ మస్త్రాః

నుషేషశ్చ సేనాని గ్రామణ్య విశ్వాచీ చ ఘృతాచీచా
 వసరసా వాహోహేతిర్వాతః ప్రహేతి రయమువర్త్యర్వాగ్న్య
 నున్నస్యతాక్ష్యశ్శాశ్రిష్ట నేమిశ్చ సేనాని గ్రామణ్య పుర్యశీ
 చ పూర్వ చిత్తిశ్చవసరసా విమృద్ధేతిరవస్థాజ్జన్మహేతి
 స్తేభ్యో నమస్తేనో మృడయన్తుతేయం దిష్మాయశ్చనో ద్వేష్టి
 తం వో జంభే దధామి॥

సమోచినామాసి హ్రీచీదిక్తస్యస్తేఽగ్నిరధిపతి రసితో
 రక్షితా యశ్చాధిపతిర్యశ్చ గోష్టాతాభ్యం నమస్తానో
 మృడయతాం తేయం దిష్మాయశ్చనో ద్వేష్టితం వాం
 జంభే దధామ్యా జన్వీసీ నామాసి దక్షిణో దిక్తస్యస్తే
 త్త్యజ్జ్యోఽధిపతిః పృథాతుః హ్రీచీనామాసి హ్రీచీ దిక్తస్యస్తే
 సోమోఽధి పతిస్త్వజోఽవ స్థాహానామాస్యదీచీదిక్తస్యస్తే
 వరుణోఽధిపతి స్తిరశ్చరాజరధిపత్నీ నామాసి బృహతి దిక్త
 స్యస్తే బృహస్పతిరధిపతిశ్చిత్వతోఽవశిసీ నామాసీయం దిక్త
 స్యస్తే యమోఽధిపతిః కల్మషగ్రివో రక్షితా యశ్చాధిపతి

ఋశ్చగోస్తాతాభ్యాం నమస్తానో మృడయతాంతేయం ద్విష్మో
యశ్చనో ద్వేష్టితం వాం జంభే దధామి ॥

హేతయో నామస్త తేహం వః పురోగృహః అగ్నిర్వ
ఇషవస్సలిహోనిలి పానామస్త తేహం వో దక్షిణా గృహః
పితరో వ ఇషవ స్సగరో వజ్రిణో నామస్త తేహం వః పశ్చా
ద్గృహస్సప్సో వ ఇషవో గర్హరోఽవస్థావానా నామస్త
తేహం వ ఉత్తరాద్గృహః అపో వ ఇషవ స్సముద్రోఽధివత
యోనామస్త తేహం వ ఉపరి గృహః వర్షం వ ఇషవోఽవ
స్వాస్త్ర్యవ్యానామస్త పాథివా స్తేహం వ ఇహ గృహః
అన్నం వ ఇషవో నిమిషో వాతనామంతేభ్యోవో నమస్తేనో
మృడయత తే యం ద్విష్మో యశ్చనో ద్వేష్టితం వో జంభే
దధామి ॥

॥ హరిః ఓమ్ ॥

॥ ఇత్యనుషంగం వినావక్తవ్యపాఠక్రిమః ॥

ఆశీర్వాదమంత్రాః



అస్మై దేవానాం వపుషే చికిత్సత యమాశిరాదమ్పతీ
 వామమశ్నుతః । పుమాన్పుత్రోజాయతే విందతేవస్వధ విశ్వే
 అరవా ఏధతే గృహః । ఆశీర్దాయా దమ్పతీ వామమశ్నుతా
 మరిష్టోరాయ సుచతాగ్ం సమోశసా । య ఆసి చతసం
 దుగ్ధం కుంభ్యానహేష్టేన యా మున్నమతిం జహతుః ।
 సర్సిర్గ్రీవీవీవర్యస్య జాయావీవానః పుత్రా అకృశాసో అస్య ।
 సహజా నిర్యస్సుమఖస్యమాన ఇన్ద్రాయాశిరగ్ం సహకుంభ్యా
 ఽదాత్ । ఆశీర్మ డార్జముతసుప్రజాస్తవ్విమం దధాతు ద్రవి
 ణగ్ం సవర్చనమ్ । సంజయన్తేత్రాణి సహసాహవిన్ద్రీ కృ
 త్వానో అన్యగ్ం అధరాస్థస్వతా ॥

యోవా అయథా దేవతం యజ్ఞముప్రచరతి । ఆదేవ
 తాభ్యో వృశ్చ్యతే । వాసీయాస్భవతి । యో యథా దేవ
 తమ్ । స దేవతాభ్యో వృశ్చ్యతే । వాసీయాస్భవతి । వారు

ణోవై పాశః । ఇ॒యం వి॒ష్ణోమి వరు॑ణస్య పాశమి॒త్యాహ॑ ।
 వరు॑ణ పాశాద్దే॒వేనాం ము॒చతి॑ । స॒వితృ ప్ర॒సూతో యథా॑
 దే॒వతమ్ । స దే॒వతాభ్య॑ ఆ॒వృశ్య॑తే । వసీ॑యాశ్శ॒వతి॑ ।
 ధాతుశ్చ॒ యోనౌ సుక్త॑తస్య లో॒క ఇత్యా॑హ । అ॒గ్నిరై॒వ
 ధా॒తా । పు॒ణ్యం కర్మ॑సుక్త॑తస్య లో॒కః । అ॒గ్నిరై॒వేనాం
 ధా॒తా । పు॒ణ్యే కర్మ॑ణి సుక్త॑తస్య లో॒కే దధా॑తి । స్తో॒త్రం
 మే స॒హవత్యా॑ కర్మోమి॒త్యాహ॑ । ఆత్మ॑సశ్చ॒ యజమా॑నస్య
 చానా॑త్యై॒నంత్యా॑య । సమా॑యు॒షా సంప్ర॑జయే॒త్యాహ॑ ।
 ఆశి॑ష॒మేవైతామా॑శాస్తే పూర్ణ॑పాతే) । అ॒న్తతో॒న్తష్టభా॑ ।
 చతు॑ష్ప॒ద్వా ఏత॑చ్ఛందః ప్రతి॑ష్ఠితం పత్నియై పూర్ణ॑పాతే)
 భ॑వతి । అ॒స్మిన్లో॒కే ప్రతి॑త్థి॒షానీ॑తి । అ॒స్మిన్నే॒వ లో॒కే ప్రతి॑
 తి॒ష్ఠతి॑ । అ॒థోవా॒గ్వా అ॒నుష్టుక్ । వాక్ష్మీ॑ధునమ్ । ఆ॒పూరే॑తః
 ప్ర॑జననమ్ । ఏ॒తస్మా॒ద్దే॒వ మి॒ధునా ద్వి॒ద్యో తమా॑నస్తనయ
 స్వో॑వతి । రే॒తస్సి॒ంచన్ । ప్ర॑జాః ప్ర॒జన॑యన్ । య॒దై॒వ
 యజ్ఞ॑స్య బ్రహ్మ॑ణా॒యుజ్య॑తే । బ్రహ్మ॑ణా వైతస్య వి॒మోకః॑ ।

అద్భిశ్శాన్తిః । విముక్తం వా ఏతర్ హియో క్త్రిం బ్రహ్మణా ।
 ఆదాయై న తృతీ న హవ ఉపగృహ్ణీతే శాన్త్యై । అంజతా
 పూర్ణపాత్రమానయతి । రేత ఏనాస్యాం ప్రజాం దధాతి ।
 ప్రజయాహి మనుష్యః పూణః । ముఖం విమృష్టే । అవ
 భృథస్యైవ రూపం కృత్వోత్తిష్ఠతి ॥

దేవా సురాస్సంయతా ఆనన్షి । తే బ్రువన్ నగ్నయ
 స్స్విష్టకృతః । అశ్వస్య మేభ్యస్య వసుముద్ధారముద్ధరామహై ।
 అథైతానభి భవామేతి । తే లోహితముదహరన్త । తతో దేవా
 ఆభవన్ । పరాసురాః । యత్స్విష్టకృద్భ్యోలోహితం జుహో
 తి భ్రాతృవ్యాభి భూత్యై । భవత్యాత్మనా । పరాస్య
 భ్రాతృవ్యో భవతి । గో మృగకంఠేన ప్రథమామావయతిం
 జుహోతి । పశవోవై గో మృగః । రుద్రోఽస్మి స్స్విష్టకృత్ ।
 రుద్రాదేవ పశూనన్తర్దధాతి । అఘాయత్రైషాహవయతిర్
 హూయతే । నరిత్ర రుద్రః పశూనభిమన్యతే । అశ్వశఠేన
 ద్వితియా మావయతిం జుహోతి । పశవో వా ఏకశఠమ్ ।

రుద్రోఽగ్ని స్విష్టకృత్ । రుద్రా దేవవశూనస్తర్దధాతి ।
 అఘో యత్రైషాఽఽహుతిర్హూయతే । తత్ర రుద్రః
 వశూనభిమన్యతే । అయస్మయే న కమంశుటునా తృఠీ
 యామ్ ! ఆహుతిం జహోత్యాయాస్యో వై ప్రజాః । రుద్రో
 ఽగ్ని స్విష్టకృత్ । రుద్రాదేవ ప్రజా అస్తర్దధాతి । అఘో
 యత్రైషాఽఽహుతిర్హూయతే । న తత్ర రుద్రః ప్రజా
 అభిమన్యతే ॥

యస్తావృహదాక్షీరిణామన్యమానోఽమర్త్యం మర్త్యో
 జోహవీమి । జాతవేదో యశో అస్మాసుధేహి ప్రజాభిరగ్నే
 అమృతత్వమశ్యామ్ । యస్మై త్వగ్ం సుకృతే జాత వేద
 ఉల్లాకమగ్నే కృణపస్యోనమ్ । అశ్వినగ్ం న పుత్రిణం వీర
 నస్తం గోమన్తగ్ం రయిన్సుశతేన్వసి ॥

ధాతాదదాతునో రయిమిశానో జగతస్సృతిః । ననః
 పూణే నవావసత్ । ధాతా ప్రజాయా ఉతరాయ ఈశే
 ధాతే దం విశ్వం భువనం జజాన । ధాతా పుత్రం యజ

మానాయ దాతా తస్మా ఉహవ్యం పృథవద్విధేమ ॥ ధాతా
దదాతు నో రయి ప్రాచీ జీవాతుమక్షితామ్ । వసుం
దేవస్య ధీమహి సుమతిగ్ంస్తత్యరాధసః । ధాతా దదాతు
దాశుషే వసుని ప్రజాకామాయ మీషషే దురోణే తస్మై
దేవాఅమృతాస్సంవ్యయంతాం విశ్వేదేవాస్తాదితినన్దజోషః ॥

యేన దేవా జ్యోతిషోర్ధ్వ ఉదాయన్ యేనాదిత్యా
వసవో యేన రుద్రాః । యేనాంగిరసో మహిమాసమాన
శుస్సేనైతు యజమానస్వస్తి ॥

అసుం యశ్వేత్వోరశ్మిః । పరి సర్వమిదం జగత్ ।
ప్రజాం పశూం ధనాని । అస్మాకం దదాతు । శ్వేత్వోరశ్మిః
పరిసర్వం బభూవ । సువస్మహ్యం పశూన్ విశ్వరూపాన్ ॥

యేగ్రామ్యాః పశవో విశ్వరూపాః । విరూపాస్సన్తో
బహుధైకరూపాః । అగ్నిస్తాగ్ం అగ్రే ప్రముమోక్షుదేవః ।
ప్రజాపతిః ప్రజయా సంవిదాసః । వీతగ్ం స్తుకేస్తుకే । యవ
మస్మాను నియచ్ఛతమ్ । ప్రప్రయజ్ఞపతింతిర । యే గ్రామ్యాః

ప్రశవో విశ్వయాపాః । వియాపాస్సంతో బహుధైకయాపాః ।
తేషాం సప్తానామిహరన్తిరస్తు । రాయస్పృహయ సుప్రజా
స్త్వాయ సువీర్యాయ ॥

(౬౫) ఉదుత్తరమారోహన్తి...సజాతానాం విరాడభవ॥

(౬౬) శర్మవర్మేద మాహర.....దీఘమాయుః

కృణోతువామ్ ॥

() త్రిణిత్రీణివై.....లోకేషు ప్రతిష్ఠితీ ॥

ఏతైరాయుషామః । ప్రజాపశుకామోవా । పురస్తా

ద్దశహోతారముదంచ ముపదధాతి యావత్పదమ్ । హృదయం

యజుషీషత్స్వే చ । దక్షిణతః ప్రాంచం చతుర్హోతా

రమ్ । పశ్చాదుదంచం పంచహోతారమ్ । ఉత్తరతః ప్రాం

చగ్ం షడ్ధోతారమ్ । ఉపరిష్టాత్పాంచగ్ం సప్తహోతారమ్ ।

హృదయం యజుగ్ంషి పత్న్యశ్చ । యథావకాశంగ్రహా ।

యథావకాశం ప్రతిగ్రహన్లోకం పృణాశ్చ । సర్వహస్యై

తా దేవతాః వ్రీతా లభిష్టా భవన్తి ॥

అగ్నే యశస్విన్ యశనే మమర్పయేన్ద్రావతీమప
చితీమహావహా । అయం మూర్ధా పరమేష్ఠీ సువర్చాససమా
నానాముత్తమశ్లోకో అస్తు । భద్రం పశ్యన్త ఉపనేదురగే
తపోదీక్షామృవయస్సువర్విదః । తతః క్షత్రిం బలమోజశ్చ
జాతం తద్దస్మైదేవా అభిసన్నమస్తు । ధాతావిధాతా పరమో
త సందృక్ప్రజాపతిః పరమేష్ఠీ విరాజా । స్తోమశ్చందాగ్ం
సిన్ధివిదోమ ఆహురేతస్మై రాష్ట్రముభిసంసమామ । అభ్యా
వర్తధ్వముపమేతసాశమయగ్ం శాస్తాధిపతిర్వా అస్తు । అస్య
విజ్ఞాన మనునగ్ం రభధ్వమిమం ప్రశ్చదను జీవాధ సర్వే ॥

ప్రజాపతేః ప్రజా అభూమేత్యాహ । ప్రాజాపత్యాహ
అయం లోకః । అస్మా దేవతేన లొకాన్నైతి । సమహం ప్రజ
యాసంమయాప్రజేత్యాహ । ఆశిషమైవై తామాశాస్తై ॥

ఆయుష్మన్తం వర్చస్వన్తమ్ । అదో అధిపతిం విశామ్ ।
అస్యాః పృథివ్యా అధ్యక్షమ్ । ఇమమిన్ద్రా వృషభం కృణు ॥
పూన్యః పోషేణుమహ్యమ్ । దీక్షాకాయుత్వాయ శత

శారదాయ | శతగం శరదభ్య ఆయుషే పర్చసే | జీవాత్వై
పుణ్యాయ ||

ప్రతే న వై దేవా జై త్వాని జితవా | యం కామమ
కామయ స్తతమామువ | యం కామం కామయతే |
తమేతేనాపన్నీతి ||

ప్రథీస్తువరాచ్చ యువతిస్సజోహః | పౌణమాస్య
ఁగాచోభమానా | ఆప్తా యయస్తి దురితాని విశ్వా |
ఉరుందుహం యజమానాయ యజ్ఞమ్

(౬) ఋధ్యాస్మహవైః.....శరదస్సవీరాః ||

(౭) సవోసవో భవతి.....దీఘమాయుః ||

క్షత్రస్య రాజా వరుణోఽధిరాజః | సక్షత్రాణాం
శతభిష్కవస్త్విష్టః | తౌ దేవేభ్యః కృణోత్ దీఘమాయుః ||

శతమానం భవతి | శతాయుః పురుషశ్చతేన్ద్రియః |

ఆయుష్యేన్ద్రియే ప్రతితిష్ఠతి ||

యోవైతాం బ్రహ్మణో వేద | అమృతేనావృతాం

౨౨౨ యాజుష పూర్వప్రయోగ మస్త్రాః

పురీష్ । తస్మై బ్రహ్మ చ బ్రహ్మచ । ఆయుః కీర్తిం
ప్రజాండదుః ॥

ఆయుడా అగ్నేహవిషో జమాణః । ఘృత ప్రతీకో
ఘృతయోనిరేధి । ఘృతం పీత్వా మధుచారుగవ్యమ్ । పీతే
వ పుత్రమభిరక్షతాదిమమ్ ॥

ప్రజాపతిస్సోమగ్ం రాజానమస్పజత । తంత్రయో
వేదా అన్వస్పజ్యంత । తాహస్తే కురుత । అథహ సీతా
సావిత్రి । సోమగ్ం రాజానం చకమే । శ్రీధ్ధాముసచకమే ।
సాహ పితరం ప్రజాపతిముపససార । తగ్ం హోవాచ ।
సమస్తే అస్తుభగవః । ఉపత్వాఽయాని । వ్రత్వాపద్యే ।
సోమం వై రాజానం కామయే । శ్రీధ్ధాముసకామయత ఇతి ।
తస్య ఉహస్థాగరమలంకారం కల్పయిత్వా । దశహోతారం
పురస్తాద్యవ్యభ్యాయ । చతుర్ హోతారం రక్షిణాః । పంచ
హోతారం వశ్శాత్ । వడ్ధోతారముత్తరతః । సప్తహోతార
మువరిష్టాత్ । సంభారైశ్చ పత్నిభిశ్చముఖైలంకృత్య ।

ఆస్యార్థం వవాజి । తాగంహో దీక్ష్యోవాచ । ఉపమా
 వతకన్వేతి । తగంహోవాచ । భోగస్తుమ ఆచక్షు । ఏతన్న
 ఆచక్షు । యతే పాణావితీ । తస్య ఉహత్రిక వేదాస్పదదా ।
 తస్మాదుహస్త్రియో భోగమైవహరయన్తే । సయః కామయేత
 ప్రియస్యామితీ । యం వా కామయేత ప్రియాస్యాదితి । తస్మా
 ఏతగ్గంథాగరమలంకారం కల్పయిత్వా । దశహోతారం పుర
 స్తాదవ్యఖ్యాయ । చతుర్హోతారం డక్షిణతః । పంచ
 హోతారం పశ్చాత్ । షడ్హోతారముత్తరతః । సప్తహోతార
 ముపాస్తాత్ । సంభారైశ్చ పత్నిభిశ్చ ముఖైలంకృత్యై ।
 ఆస్యార్థం వ్రజేత్ । ప్రియోహైవధవతి ॥

(౬౯) సుమంగలీరియమ్...యాథాస్తం విపరేతన ॥

(౭౦) ఇమాంత్యమిన్ద్రమీధ్వః.....పతిమేకాదశం

కృధి ॥

(౭) ఓమ్ - నమస్సదనే...నమః పృథివ్యై. సప్తి

మంత్రార్థాస్సత్యాస్సఫలాస్సన్వితీభవంతోమహాంతోనుగృహ్లాన్తుః ।

అనయోదకం మృత్యో ర్స్వదోక్తం, నీఘం మాయుష్యం,
భూమి దితి భవంతో మహంతోఽను గృహ్లాన్తు ॥

అచ్యుతస్థితే (వివాహదౌ) శుభకర్మణి మస్త్రలోపే
తస్త్రలోపే, ద్రవ్యలోపే, శ్రద్ధాలోపే సంభవత్యపి ఇదం కర్మ
సాంగం యథావిధ్యనుష్ఠితిం భూయాదితి భవంతో మహా
న్తోఽను గృహ్లాన్తు, తల్లగ్నాపేక్షయా, ఆదిత్యాదీనాం సవా
నాం గ్రహాణాం, మధ్యే యేయే గ్రహః ఇతర స్థానేషుస్థితాః
తేషాం గ్రహాణామానుకూల్యం భూయాదితి భవంతో మహంతోఽను
గృహ్లాన్తు ॥

యేయే గ్రహః శుభస్థానేషుస్థితాః తేషామానుకూల్యే
నానయోదకం మృత్యో ర్త్యంతం శుభపలాతిశయ ప్రాగ్రహాణా
ప్తిర్యూయాదితి భవంతో మహంతోఽను గృహ్లాన్తు

ఇమా దమ్పతీ ఇష్టదేవతాను గ్రహేణ శచీ పురస్తా
వివ ఆత్యంత సౌభాగ్య ధురంధరా । సరస్వతీ కమలాననా వివ
సకల కల్యాణ చతురాననా ॥ జానకీ రఘునాయకా వివ పర
స్పర ప్రేమసాంద్రీ మనసా । రోహిణీ చంద్రమనా వివ బగదా

నన్దకరౌ । అరుంధతీ వసిష్ఠా వివసదాచార నిష్ఠా ॥ రఠీమన్వభా
వివ అన్యోన్యానుకూప చూపౌ రుక్మిణీ వాసుదేవావివ
ప్రవర్ధమాన, పుత్రపౌత్రాది సంతాన ప్రభావౌ చ భూయాస్తా
మితి భవంతౌ మహాన్తౌఽను గృహ్లాన్తు ॥

అనయో ర్దమ్పత్యోర్మన్దిరేపసతాం ద్విపదాం చతు
ష్పదాం చ నీరోగం శతమాయుష్యం భూయాదితి భవంతౌ
మహాన్తౌఽను గృహ్లాన్తు ॥

అనయో ర్దమ్పత్యోర్మన్దిరే మహాలక్ష్మ్యః ఘోర్యం భూ
యాదితి భవంతౌ మహాన్తౌఽను గృహ్లాన్తు ॥

అనయో ర్దమ్పత్యోర్మన్దిరే సర్వేషాం శోభన పరంపరా
ఽవాప్తి గ్భూయాదితి భవంతౌ మహాన్తౌఽను గృహ్లాన్తు ॥

సర్వేజనా స్సుఖినోభవన్తు !

సమస్త సన్మంగళానిభవన్తు !!

సత్యా ఏతా అశిషస్సన్తు !!!

నమస్కృత్య బ్రాహ్మణాఽనుగృహీతానక్షత్రాన్ శిరసిధారయేత్ ॥



శుద్ధాశుద్ధపత్రికా



పుట	పక్ష	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౩	౪	పట్	పట్
౬	౧౫	యత్వే	యత్వే
౭	౧౨	ధేహి ప్ర	ధేహిప్ర
౮	౧౪	పరస్మాత్	పరస్మాత్
౧౧	౭	సవేనచ	సవేనచ
	౧౨	ఋతావరి	ఋతావరి
౧౪	౩	సర్వ	సర్వ
౨౦	౭	శీర్ష	శీర్ష
	౧౪	తైః సు	తైః సు
౨౨	౬	భ్యస్వా	భ్యస్వా
౨౩		యచ్చ	యచ్చ
౩౭		విష్ణో	విష్ణో
	౧౬	(౧౩౦)	౧౯

పుట	పక్క	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
35	౨	జాహ్మమ్	జాహ్మమ్
౪౩	౫	తోస్సాన్	తోస్సాన్
	౧౦	చస్సాన్	చస్సాన్
	౧౪	జగ్గమ్	జగ్గమ్
౪౭	౧౩	తెజ	తెజ
౫౦	౮	రచ్చ	రచ్చ
౫౧		భ్యాగ్	భ్యాగ్
౫౨	౫	స్సాత్తే	స్సాత్తే
౬౮	౧౪	మహ్య	మహ్య
౭౭	౪	చ్చస్	చ్చస్
౭౯	౫	జజ్జా	జజ్జా
	౮	అజ్జా	అజ్జా దజ్జా
౮౧	౩	భూమిః	భూమిః
౮౨		వరుణస్వ	వరుణస్వ
౮౪	౫	పతినా	పతినా
౧౦౦	౧౦	దక్షిణే	దక్షిణే । ఇ

పుట	పజ్ఞా	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౦౪	౧౨	పాచీ	ప్రాచీ
౧౦౫	౧౫	పత్తైయి	పత్తైయి
౧౦౬	౪	సాహా	స్వాహా
౧౦౮	౬	స్వాక్	స్వాక్
	౧౧		
	౧౫	మహమ	మహమ
౧౧౦	౭	తృప్యత	తృప్యత
	౧౪	వ్యోచ్చ	వ్యోచ్చ
౧౧౪	౯	కృతా	కృతా
౧౧౫	౨	విగ్ం	విగ్ం
౧౨౦	౮	నాగ్ం	నాగ్ం
౧౨౪	౧౦	మోదాయ	మోదామ
౧౨౫	౫	తృభ్యో	తృభ్యో
౧౨౭	౧౨	మాయు	మాయు
౧౨౮	౧	తేజసే	తేజసే
	౨	రసః త	రసః త

పుట	పత్త	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౩౧	౬	సర్వగ్	సర్వగ్
౧౩౨	౪	సుప్తా	సుప్తా
౧౩౫	౧౨	తోన్యా	తోన్యా
౧౪౦	౧౬	యోత్తరా	యోత్తరా
౧౪౩	౯	కటి	కట
	౧౧	విశ	విశ్య
	౧౪	ద్విస్వా	ద్విస్వా
౧౪౪	౧౬	ఉపరాజా	ఉపవిశతి యథా పురస్తా దేవ ముత్తరాభ్యాం యథాలిజ్గంరాజా
౧౫౨	౧౪	పార్శ్వ	పార్శ్వ
౧౬౩	౫	త్సపశుమ్రసా	త్సప్రసా
౧౭౦	౪	జతియ	జతియ
౧౭౩	౧౩	జంభే	జంభే
	౧౫	దిక్తస్యా	దిక్తస్యా
౧౭౬	౧౧	రపీచ్యమ్	రపీచ్యమ్

పుట	పక్ష్	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౧౮౦	౧౩	పపౌ)	పపౌ)
౧౮౩	౫	శ్రద్ధా	శ్రద్ధాం
	౬	విసి	విసీ
౧౮౯	౭	గసత్య	గసత్య
౧౯౦	౯	బృహతీ	బృహతీ
౧౯౪	౬	అనుజా	అనుజా
౧౯౫	౪	తన్మిత్ర	తన్మిత్ర
౨౦౩	౧	హాభూ	హా॥భూ
	౫	హాన	హా॥న
		హాగ	హా॥గ
	౧౫	హా॥॥గ	హా॥॥గ
౨౦౬	౬	ద్యౌమ్	ద్యౌమ్
౨౧౨	౧౪	బృహ	బృహ
౨౧౬	౨	పత్నీ	పత్నీ
	౧౧	తృవ్యో	తృవ్యో
౨౧౯	౭	()	(౯)

పుట	పక్ష	అశుద్ధమ్	శుద్ధమ్
౨౧౫	౧౨	వాజ్ఞీ	వాజ్ఞీ
౨౧౬		కమందు	కమండ
౨౧౯	౧౦	దక్షిణ	దక్షిణ
౨౨౨	౮	సోమగ్ం	సోమగ్ం
౨౨౪	౮	స్తోఽగృ	స్తోఽనుగృ
	౧౦	తేషామా	తేషాం గ్రహణామా
	౧౧	ఫలాతిశ స్రాగ్రహణాప్తి	ఫలాతిశయస్రాప్తి
౨౨౫	౧	మన్యథా	మన్మథా
	౬	శతమా	శతాయు
	౮	నేర్యం	నైర్థ్యం

